

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 198
Tel. 24-36-41

Nr. 062-3323 din 06.06. 2017
La nr. 35-05 din 05 iunie 2017

Cancelaria de Stat

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege cu privire la Guvern.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 5 (cinci) file.

Director adjunct

Cristina ȚARNĂ

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr.ELO17/4189 din 08.06.2017

la proiectul de lege cu privire la Guvern

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.780/2001 privind actele legislative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție, aprobate prin Ordinul nr.179 din 17 noiembrie 2016 a directorului Centrului Național Anticorupție.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de lege este Guvernul Republicii Moldova, autor nemijlocit – Cancelaria de Stat, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova.

Categoria actului legislativ propus spre modificare și completare: lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art.6-11 din Legea nr.780/2001 privind actele legislative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional „*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate.”*

Proiectul supus expertizei a fost plasat pe portalul oficial www.particip.gov.md la data de 22 mai 2017, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul menționat, de minim 10 zile lucrătoare, pentru a putea prezenta sau expedia recomandări pe marginea proiectului.

Cu toate acestea, autorul nu a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de decizie. Suplimentar, se remarcă că nu sunt date publicității nici recomandările și obiecțiile (sinteza obiecțiilor și propunerilor) recepționate de autor după consultarea publică a proiectului. În consecință, se constată evitarea a două etape esențiale ale procesului de asigurare a transparenței procesului de elaborare a deciziilor - cele statuate la art.8 lit.a) și e) din Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Astfel, având în vedere că proiectul a fost plasat pe pagina web indicată supra, precum și apreciind termenele pentru consultări publice, transparența decizională a fost, în mare parte, asigurată.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative, *„Proiectul noii Legi cu privire la Guvern a fost elaborat în contextul necesității realizării reformei administrației publice și a obiectivelor asumate în acest sens de Guvern într-un șir de documente de politici publice, cum sunt: Programul său de activitate pentru anii 2016-2018; Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2016-2018, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 890 din 20 iulie 2016; Strategia privind reforma administrației publice pentru anii 2016-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 911 din 25 iulie 2016, Planul de acțiuni pe anii 2016-2018 pentru implementarea Strategiei privind reforma administrației publice pentru anii 2016-2020, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1351 din 15 decembrie 2016; Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada anilor 2017-2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1472 din 20 decembrie 2016, precum și Programul legislativ pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană pentru anul 2017, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1 din 24 februarie 2017.”.*

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real care rezultă din textul proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Proiectul promovează interesele statutului privind implementarea eficientă a principiilor bunei guvernări în Republica Moldova, ceea ce este conform interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă. În conformitate cu art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, proiectele de acte legislative sunt însoțite de *„nota informativă care include:*

- a) condițiile ce au impus elaborarea proiectului, inclusiv necesitatea armonizării actului legislativ cu reglementările legislației comunitare, finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări;*
- b) principalele prevederi, locul actului în sistemul legislației, evidențierea elementelor noi, efectul social, economic și de altă natură al realizării lui;*
- c) referințele la reglementările corespundente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză.”*

Argumentele prezentate de autor în nota informativă sunt suficiente și respectă în totalitate rigorile

stipulate la art.20 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative.

I.5.2. Argumentarea economico-financiară. Conform art.20 lit.d) al Legii nr.780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină „d) *fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură*”.

Implementarea prevederilor proiectului necesită alocarea unor mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat pentru acoperirea cheltuielilor legate de achitarea indemnizației unice egale cu 2 salarii de funcții (circa 1,2 mil. lei) pentru 38 funcții de viceministru ocupate în prezent. De asemenea, constituirea Corpului de Control va impune cheltuieli bugetare, care, potrivit autorului, vor fi estimate la momentul stabilirii statului de personal al entității.

Potrivit notei informative, „*suprimarea funcției de viceministru va asigura și optimizarea cheltuielilor bugetare anuale cu circa 7,4 mil lei, din care 1,5 mil lei contribuții de asigurări sociale și prime de asigurări medicale obligatorii, din contul reducerii cheltuielilor pentru retribuirea muncii.*”.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.19 al Legii nr.780/2001 privind actele legislative *”textul proiectului de act legislativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

c) se utilizează termeni adecvați [...] și de o largă circulație; [...]

e) terminologia utilizată în actul elaborat este constantă și uniformă ca și în celelalte acte legislative și în reglementările legislației comunitare; se va utiliza unul și același termen dacă este corect, iar folosirea lui repetată exclude confuzia; [...]

g) se evită folosirea [...] cuvintelor și expresiilor [...] neutilizabile și/sau cu sens ambiguu;

h) se evită tautologiile juridice; [...]”

În ansamblu, textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice. Însă, în unele norme din proiect autorul utilizează formulări ambigue care vor admite interpretări abuzive la aplicare. În acest sens, a se vedea tabelul cu analiza detaliată a prevederilor proiectului de la secțiunea III a prezentului raport de expertiză.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului au fost identificate norme contradictorii dintre prevederile acestuia cu Legea nr.325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale. În speță, proiectul este lacunar în ce privește atribuția Prim-ministrului – eliberarea din funcție a secretarului general al Guvernului, al secretarilor generali adjuncți ai Guvernului, a conducătorilor autorităților administrative centrale și adjuncților acestora, inclusiv a conducătorilor structurilor organizaționale din sfera de competență a ministerelor și altor autorități administrative centrale în cazul confirmării rezultatului negativ al testului de integritate profesională. În acest sens, a se vedea tabelul cu analiza detaliată a prevederilor proiectului de la secțiunea III a prezentului raport de expertiză.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul reglementează modul de organizare și funcționare a Guvernului, domeniile de activitate, competența și structura și raporturile juridice ale acestuia cu alte autorități publice.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

1.	<p>Conținutul proiectului</p> <p>Obiecții: Analizând per ansamblu textului proiectului se constată că acesta utilizează termenul de „acte legislative”, deși conform proiectului Legii cu privire la acte normative, înregistrat în Parlament cu nr.407 din 27.10.2016, se operează cu termenul de „acte normativ”. Respectiv, riscul de corupție în sensul dat constă în alegerea abuzivă a normei „convenabile” care se va aplica într-o situație concretă.</p> <p>Recomandări: În tot cuprinsul proiectului cuvântul „legislativ” se substituie cu „normativ” la cazul gramatical corespunzător, precum și menționarea autorității emitente (ex: actul normativ al Parlamentului)</p> <table border="1" data-bbox="252 1181 1412 1324"> <tr> <td data-bbox="252 1181 799 1324"> Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> Concurența normelor de drept </td><td data-bbox="799 1181 1412 1324"> Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> Generale Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu </td></tr> </table>	Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> Concurența normelor de drept 	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> Generale Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu
Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> Concurența normelor de drept 	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> Generale Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu 		
2.	<p>Art.3 lit.e), art.21 și art.22 alin.(2) lit.j) din proiectul legii cu privire la Guvern</p> <p>Articolul 3. Principiile de activitate ale Guvernului Guvernul își desfășoară activitatea cu respectarea următoarelor principii: [...] <u>e) responsabilității colective și individuale a membrilor Guvernului</u></p> <p>Articolul 21. Atribuțiile membrilor Guvernului În exercițiul funcției, membrii Guvernului dispun de următoarele atribuții: a) participă la ședințele Guvernului și la adoptarea deciziilor de către Guvern; b) înaintează propuneri privind ordinea de zi a ședinței Guvernului; c) prezintă, în cadrul ședinței Guvernului, chestiunile ce țin de domeniile lor de activitate; d) înaintează propuneri privind planul de activitate al Guvernului; e) inițiază elaborarea proiectelor de acte normative din domeniile de activitate de care sunt responsabili; f) monitorizează domeniile de activitate de care sunt responsabili și prezintă rapoarte de activitate; g) alte atribuții ce decurg din prevederile cadrului normativ.</p> <p>Articolul 22. Atribuțiile Prim-ministrului [...] (2) Prim-ministrul exercită următoarele atribuții: [...] <u>j) emite atenționări și avertismente</u> membrilor Guvernului, conducătorilor autorităților administrative centrale și a structurilor organizaționale din sfera de competență a acestora, precum și adjunctilor</p>		

	<p>acestora.</p> <p>Obiecții: Deși norma art.3 lit.e) prevede ca principiu de activitate a Guvernului „<i>principiul responsabilității colective și individuale a membrilor Guvernului</i>”, totuși ulterior în cuprinsul proiectului nu se regăsesc prevederi clare referitoare la responsabilitatea membrilor Guvernului. Prin urmare, art.21 enumeră atribuțiile membrilor Guvernului, însă nu se regăsește și cea care să indice responsabilitatea membrilor Guvernului pentru domeniile de activitate încredințate și pentru activitatea Guvernului în ansamblu. De asemenea, art.22 stabilește atribuția Prim-ministrului <u>de a emite atenționări și avertismente membrilor Guvernului, conducătorilor autorităților administrative centrale și a structurilor organizationale din sfera de competență a acestora, precum și adjunctilor acestora</u>, limitând, astfel, Prim-ministrul în dreptul de a aplica și alte forme de sancționare disciplinară (mustrare, mustrare aspră etc.) față de persoanele indicate mai sus, fapt care ar putea duce la săvârșirea abuzurilor de către aceștia.</p> <p>Mai mult, Legea nr.199/16.07.2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică prevede la art.23 „(1) Demnitarul își exercită mandatul cu bună-credință. În cazul încălcării acestei prevederi, demnitarul poartă răspundere personală. (2) Încălcările comise în exercițiul mandatului atrag răspunderea disciplinară, civilă, contravențională sau penală în condițiile legii.”</p> <p>Astfel, prevederea instituită de proiect generează incertitudinea reglementării responsabilității membrilor Guvernului și conducătorilor autorităților administrative centrale și a structurilor organizationale din sfera de competență a acestora pe care trebuie să o poarte în exercitarea mandatului/funcției.</p> <p>Recomandări: Art.21 se completează cu o literă cu următorul cuprins: „poartă răspundere pentru sferele de activitate ce le-au fost încredințate și pentru activitatea Guvernului în ansamblu”</p> <p>La art.22 alin.(2) lit.j) substituirea sintagmei „emite atenționări și avertismente” cu sintagma „aplică sancțiuni disciplinare, în condițiile legii,”.</p> <table border="1"> <tr> <td> Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> • Concurența normelor de drept • Lipsa sancțiunilor clare • Atribuții care admite derogări și interpretări abuzive </td><td> Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> • Generale • Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu </td></tr> </table>	Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> • Concurența normelor de drept • Lipsa sancțiunilor clare • Atribuții care admite derogări și interpretări abuzive 	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> • Generale • Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu
Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> • Concurența normelor de drept • Lipsa sancțiunilor clare • Atribuții care admite derogări și interpretări abuzive 	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> • Generale • Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu 		
3.	<p>Art.7 lit.g) din proiectul legii cu privire la Guvern</p> <p>Articolul 7. Împuternicirile Guvernului În vederea realizării funcțiilor și atribuțiilor sale, Guvernul are următoarele împuterniciri: [...] g) <u>suspendă sau abrogă</u>, în condițiile legii, actele miniștrilor, ale conducătorilor altor autorități administrative centrale subordonate Guvernului și ale conducătorilor structurilor organizationale din sfera lor de competență, dacă acestea contravin Constituției, legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor, ordonanțelor și dispozițiilor Guvernului.</p> <p>Obiecții: Norma analizată utilizează termenul de “a abroga” și pentru actele administrative, deși conform art.15 alin.(3) lit.b) din Legea contenciosului administrativ nr.793/10.02.2000, “<i>organul ierarhic superior este în drept: [...] să anuleze actul administrativ, în tot sau în parte [...]</i>”, ceea ce poate provoca practici vicioase de interpretare a sensului normei, și anume tratarea pentru actele administrative a fenomenului anulării ca același fenomen al abrogării. În rezultat, pot apărea abuzuri din partea autorității responsabile de implementare la luarea deciziei de încetare a acțiunii a actelor cu caracter administrativ, emise de către miniștri, conducătorii altor autorități administrative centrale subordonate Guvernului și ale conducătorilor structurilor organizationale din sfera lor de competență.</p>		

	<p>Recomandări: Substituirea disjuncției "sau" cu semnul de punctuație virgula și completarea după cuvântul "abrogă" cu sintagma "sau anulează,".</p> <table border="1" data-bbox="252 309 1422 450"> <tr> <td data-bbox="252 309 805 450"> <p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> Utilizarea neuniformă a termenilor </td><td data-bbox="805 309 1422 450"> <p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> Generale Legalizarea actelor de: - abuz de serviciu </td></tr> </table>	<p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> Utilizarea neuniformă a termenilor 	<p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> Generale Legalizarea actelor de: - abuz de serviciu
<p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> Utilizarea neuniformă a termenilor 	<p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> Generale Legalizarea actelor de: - abuz de serviciu 		
4.	<p>Art.10 alin.(1) lit.e), alin.(2), (3) și (4) din proiectul legii cu privire la Guvern</p> <p>Articolul 10. <u>Structura și lista Guvernului.</u> (1) Guvernul este alcătuit din: [...] e) <u>alți membri stabiliți prin lege organica.</u> (2) <u>Persoanele stabilite de alin. (1) lit. e) devin membri ai Guvernului de drept, în baza funcției deținute, conform legii organice aplicabile, și nu necesita a fi incluși în lista Guvernului prezentată Parlamentului în vederea obținerii votului de încredere.</u> (3) Lista Guvernului, prezentată Parlamentului de candidatul pentru funcția de Prim-ministru în vederea obținerii votului de încredere, include lista candidaților la funcția de ministru și <u>lista ministerelor.</u> (4) <u>Prim-ministru poate cere, în perioada exercitării mandatului, acceptul Parlamentului pentru modificarea listei ministerelor în cazul necesității constituirii, reorganizării sau dizolvării acestora. Parlamentul se expune asupra cererii Prim-ministrului privind modificarea listei ministerelor prin adoptarea unei hotărâri cu votul majorității deputaților.</u></p> <p>Obiecții: Formularea conținută în alin.(1) lit.e) și alin.(2) din art.10 are un sens confuz cu referire la componența Guvernului, și anume nu este clar care sunt funcțiile, titularii cărora vor deveni „alți membri”. În sensul dat, ne enumerarea exhaustivă a membrilor Guvernului va admite posibilitatea includerii discreționare a „altor membri” în lista Guvernului.</p> <p>Cu referire la art.10 alin.(3) și (4) din proiect, prevederile acestuia contravin scopului declarat de reformare a Guvernului și micșorare a numărului de ministere. Astfel, analizând per ansamblu norma art.10, cât și conținutul proiectului, se constată că acesta nu prevede exhaustiv lista ministerelor și a autorităților administrative centrale care urmează să fie incluse în noua structură a Guvernului, ceea ce determină posibilitatea stabilirii de către Guvern de a efectua modificări în structura sa.</p> <p>Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr.32 din 29.12.2015 „Pentru controlul constituționalității Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.1877-VII din 21 decembrie 2015 privind desemnarea candidatului pentru funcția de Prim-ministru” a invocat că: „86. Din momentul în care este desemnat de Președintele Republicii, candidatul pentru funcția de Prim-ministru are latitudinea de a include orice persoană în lista membrilor Guvernului, pe care o va înainta Parlamentului. Este un drept discreționar al candidatului pentru funcția de Prim-ministru, pe care acesta și-l poate exercita, asumându-și, însă, răspunderea pentru eșecul respingerii sale în plenul Parlamentului, inclusiv a programului de guvernare, deoarece lista membrilor Guvernului este susținută în bloc, iar Parlamentul se va pronunța prin vot asupra listei integral, și nu a persoanelor înscrise în listă. 87. Dacă programul și lista membrilor Guvernului sunt acceptate de Parlament, se deschide procedura de numire a Guvernului, în care Președintele Republicii își ia rolul activ, dar unul formal și strict protocolar, care se rezumă la emiterea Decretului și la primirea jurământului de credință.”.</p> <p>Conform celor invocate de către Curtea Constituțională se prezumă că prin lista Guvernului se înțelege componența nominală a Guvernului, nu și lista ministerelor și autorităților administrative centrale, care, de fapt, presupune structura Guvernului. De asemenea, conform Comentariului la Curtea Constituțională, remanierea guvernamentală reprezintă acțiunea prin care se operează modificări în componența nominală a Guvernului, unul sau mai mulți membri ai acestuia fiind substituiți prin alții. Remanierea guvernamentală nu poate depăși numărul membrilor Guvernului care a primit investitura,</p>		

	<p>precum și că prin măsura remanierii guvernamentale nu pot fi instituite noi portofolii ministeriale. Orice modificare în structura Guvernului poate fi operată doar prin amendarea Legii organice cu privire la Guvern.</p> <p>Stabilirea pentru Prim-ministru a dreptului de a solicita modificarea structurii Guvernului, iar pentru Parlament de a adopta hotărâri în sensul dat, va determina riscul modificării de către entitățile responsabile a structurii Guvernului ori de câte ori vor considera necesar, ceea ce va periclita semnificativ activitatea ministerelor și autorităților administrativ centrale. Mai mult decât atât, alin.(4) al normei analizate acordă posibilitate Guvernului de a modifica structura sa fără a indica cu ce majoritate a deputaților, ceea ce se prezumă că autorul a dorit să prevadă majoritate simplă, fapt ce este în contradicție cu art.98 alin.(3) din Constituția Republicii Moldova care indică la votul majorității deputaților aleși.</p> <p>Recomandări:</p> <p>Completarea art.10 din proiect cu prevederi privind lista ministerelor și autorităților administrative centrale din subordinea Guvernului.</p> <p>Excluderea de la art.10 alin.(3) a sintagmei „și lista ministerelor”</p> <p>Excluderea art.10 alin.(4) din proiect or completarea la final cu sintagma „aleși”.</p> <table border="1" data-bbox="250 886 1435 1029"> <tr> <td data-bbox="250 886 812 1029"> <p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lacună de drept • Atribuții extensive de reglementare </td><td data-bbox="812 886 1435 1029"> <p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Generale • Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu </td></tr> </table>	<p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lacună de drept • Atribuții extensive de reglementare 	<p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Generale • Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu
<p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lacună de drept • Atribuții extensive de reglementare 	<p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Generale • Legalizarea actelor de: <ul style="list-style-type: none"> - abuz de serviciu 		
5.	<p>Art.16 alin.(2) lit.b), alin.(6) din proiectul legii cu privire la Guvern</p> <p>Articolul 16. Cerințele privind numirea în funcție</p> <p>(2) Se consideră că nu are o reputație ireproșabilă în sensul lit. f) din alin.(1) al prezentului articol și nu poate fi numită în funcția de membru al Guvernului persoana: [...]</p> <p>b) <u>care are antecedente penale, inclusiv stinse, sau care a fost absolvită de răspundere ori pedeapsă penală, inclusiv printr-un act de amnistie sau de grațiere, pentru săvârșirea uneia sau mai multor infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave ori pentru săvârșirea uneia sau mai multor infracțiuni contra bunei desfășurări a activității în sfera publică, de corupție în sectorul privat, sau contra autorităților publice și a securității de stat, [...]</u></p> <p>(6) <u>Evaluarea corespunderii altor membri ai Guvernului, stabiliți prin lege organică, cu cerințele stabilite de alin.(1) din prezentul articol se efectuează conform legii.</u></p> <p>Obiecții:</p> <p>În norma analizată autorul utilizează termenul de “absolvire de răspundere”, termen diferit de termenul utilizat în legislația penală cel de “liberare de răspundere penală”. De asemenea, prin norma prenotată autorul a omis să prevadă ca are o reputație ireproșabilă membrul Guvernului care are antecedente penale, inclusiv stinse, sau care a fost absolvită de răspundere ori pedeapsă penală, inclusiv printr-un act de amnistie sau de grațiere pentru săvârșirea infracțiunilor care au adus prejudicii interesului public și nu au fost reparate. Respectiv, prevederea va genera posibilitatea numirii în funcție a unor astfel de membri care își vor promova interesele sale private ce vor cauza nu doar interesul public general, dar și interesele private legitime ale anumitor categorii de persoane.</p> <p>De asemenea, analizând per ansamblu alin.(2) din art.16, enunțăm că acesta nu indică la cazierul privind integritatea profesională. Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr.7 din 16.04.2015 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.325 din 23 decembrie 2013 privind testarea integrității profesionale a invocat la pct.181 că “testarea integrității profesionale poate fi aplicată tuturor categoriilor profesionale de agenți publici. Nici o categorie profesională nu este, prin natura sa, exclusă de la testarea integrității profesionale.”.</p> <p>Cu referire la alin.(6) din art.16, utilizarea expresiei „conform legii” este interpretabilă și poate admite</p>		

	<p>abuzuri la aplicare. Astfel, analizând per ansamblu cadrul normativ în vigoare, observăm că acesta nu conține careva reglementări cu referire la cerințele stabilite la art.16 alin.(1) din proiect. Prin urmare, nu este clar momentul aplicării prevederilor alin.(6) din art.16 în partea ce ține de evaluarea corespunderii altor membri ai Guvernului (Președintele Academiei de Științe a Republicii Moldova, Guvernatorul (Bașkanul) unității teritoriale autonome Găgăuzia) și cine efectuează evaluarea respectivă (Prim-ministru?).</p> <p>Recomandări: Substituirea cuvântului "absolvită" cu "liberată".</p> <p>Completarea art.16 alin.(2) cu litera f) cu următorul cuprins: „f) în ultimii 5 ani, în cazierul privind integritatea profesională, are înscrieri cu privire la rezultatul negativ al testului de integritate profesională pentru încălcarea obligației prevăzute la art.7 alin.(2) lit.a) din Legea nr.325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale.</p> <p>În sensul prezentei legi, conducătorul entității care solicită cazierul privind integritatea profesională pentru candidatul la funcția de ministru este candidatul la funcția de Prim-ministru, iar pentru candidatul la funcția de Prim-ministru este Parlamentul Republicii Moldova”.</p> <p>Cu referire la alin.(6) din art.16, acesta necesită a fi modificat cu norme care să stabilească momentul aplicării cerințelor respective și instituția (persoana responsabilă) de efectuarea evaluării altor membri ai Guvernului, care devin membri de drept ai acestuia, în baza funcției deținute conform legii organice.</p> <p>În contextul menționat mai sus, proiectul urmează a fi completat cu un articol nou, articolul 21 cu următorul cuprins: „Articolul 21. Constatarea lipsei de integritate profesională Constatarea lipsei de integritate a Primului-ministru și a membrilor Guvernului se face în condițiile Legii nr.325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale, iar rezultatele evaluării integrității profesionale a membrilor Guvernului se transmit Primului-ministru, iar în privința Primului-ministru se transmit Parlamentului.” Ulterior, a se rectifica renumerotarea articolelor din cuprinsul proiectului.</p> <table border="1" data-bbox="252 1227 1423 1400"> <tr> <td data-bbox="252 1227 798 1400"> Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> • Norme de trimitere defectuoase • Utilizarea neuniformă a termenilor • Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative </td><td data-bbox="798 1227 1423 1400"> Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> • Generale • Legalizarea actelor de: - abuz de serviciu </td></tr> </table>	Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> • Norme de trimitere defectuoase • Utilizarea neuniformă a termenilor • Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative 	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> • Generale • Legalizarea actelor de: - abuz de serviciu
Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> • Norme de trimitere defectuoase • Utilizarea neuniformă a termenilor • Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative 	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> • Generale • Legalizarea actelor de: - abuz de serviciu 		
6.	<p>Art.22 alin.(2) lit.g), lit.j) și l) din proiectul legii cu privire la Guvern</p> <p>Articolul 22. Atribuțiile Prim-ministrului [...] (2) Prim-ministrul exercită următoarele atribuții: [...]</p> <p>g) dispune efectuarea controalelor de către <u>Corpul de control</u> al Prim-ministrului privind implementarea eficientă și în termen de către Cancelaria de Stat, ministere, alte autorități administrative centrale și structurile organizaționale din sfera lor de competență, a responsabilităților ce le revin; [...]</p> <p>j) <u>emite atenționări și avertismente</u> membrilor Guvernului, conducătorilor autorităților administrative centrale și a structurilor organizaționale din sfera de competență a acestora, precum și adjuncților acestora.</p> <p>l) propune Guvernului, în condițiile legii, numirea și eliberarea din funcție a secretarului general al Guvernului, al secretarilor generali adjuncți ai Guvernului, a conducătorilor autorităților administrative centrale și adjuncților acestora și, în cazurile prevăzute de lege, a conducătorilor structurilor organizaționale din sfera de competență a ministerelor și altor autorități administrative centrale.</p> <p>Obiecții: Art.22 alin.(2) lit.g) din proiect prevede efectuarea controalelor de către Corpul de control al Prim-ministrului, deși, analizând prevederile proiectului per ansamblu, acesta nu conține careva</p>		

	<p>reglementări cu privire la o astfel de structură. Mai mult, conform sintezei obiecțiilor și propunerilor proiectul conținea astfel de norme, iar conform celor invocate de către autor, acestea au fost excluse, „deoarece în subordinea Guvernului, în contextul reorganizării structurale a administrației publice centrale va fi constituit Biroul Investigații Financiare”. Lipsa unor norme care reglementează aspectul respectiv va genera incertitudine la aplicare referitor la organul competent de a efectua controale, atribuțiile, competențele, drepturile și obligațiile acestuia. De asemenea, faptul dat va face imposibil sancționarea persoanei responsabile.</p> <p>Având în vedere că entitățile publice care formează Guvernul, inclusiv membrii Guvernului cad sub incidența Legii nr.325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale, iar potrivit acesteia „[...] raportul privind rezultatele evaluării integrității instituționale se transmite conducătorului entității publice sau, după caz, organului de autoadministrare în termen de 3 zile lucrătoare din momentul definitivării lui. În termen de 60 de zile de la primirea raportului privind rezultatele evaluării integrității instituționale, entitatea publică sau, după caz, organul de autoadministrare examinează materialele ce confirmă rezultatul negativ al testului integrității profesionale, [...] și informează instituția care a evaluat integritatea instituțională despre măsurile întreprinse și sancțiunile aplicate, oferind o copie a deciziei corespunzătoare.”</p> <p>Prin urmare, este necesar de a prevedea drept atribuție a Prim-ministrului – eliberarea din funcție a secretarului general al Guvernului, al secretarilor generali adjuncți ai Guvernului, a conducătorilor autorităților administrative centrale și adjuncților acestora, inclusiv a conducătorilor structurilor organizaționale din sfera de competență a ministerelor și altor autorități administrative centrale în cazul confirmării rezultatului negativ al testului de integritate profesională.</p> <p>Recomandări: La art.22 alin.(2) lit.g) substituie sintagmei „Corpul de control” cu denumirea organului competent de efectuare a controlului și totodată atenționăm că Parlamentul, la 30 martie 2017, a adoptat Legea nr.49 pentru completarea unor acte legislative și Legea nr.48 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale, care operează cu sintagma „investigații financiare”, stabilind, astfel, organul competent de desfășurare investigațiilor financiare, temeiurile și procedura de efectuare a acestora. Prin urmare, intenția autorului de a substitui denumirea „Corpul de control” cu denumirea „Biroul Investigații Financiare” va crea confuzii privind competența organului respectiv și a Agenției de Recuperare a Bunurilor Infractionale.</p> <p>Completarea cu o literă nouă cu următorul cuprins: „m) propune Guvernului, în condițiile legii, eliberarea din funcție a secretarului general al Guvernului, al secretarilor generali adjuncți ai Guvernului, a conducătorilor autorităților administrative centrale și adjuncților acestora și, în cazurile prevăzute de lege, a conducătorilor structurilor organizaționale din sfera de competență a ministerelor și altor autorități administrative centrale în cazul rezultatului negativ al testului de integritate profesională.”. Ulterior, verificarea corectitudinii numărului de ordine a literelor.</p> <table border="1" data-bbox="251 1583 1437 1764"> <tr> <td data-bbox="251 1583 812 1764"> Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> • Lacună de drept • Concurența normelor de drept </td><td data-bbox="812 1583 1437 1764"> Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> • Generale • Legalizarea actelor de: - abuz de serviciu </td></tr> </table>	Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> • Lacună de drept • Concurența normelor de drept 	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> • Generale • Legalizarea actelor de: - abuz de serviciu
Factori de risc: <ul style="list-style-type: none"> • Lacună de drept • Concurența normelor de drept 	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none"> • Generale • Legalizarea actelor de: - abuz de serviciu 		
7.	<p>Art.36 din proiectul legii cu privire la Guvern</p> <p>Articolul 36. Prevederi generale</p> <p>Obiecții: Norma analizată nu reglementează aspectul cu referire la modul de informare a publicului despre proiectele de acte normative înregistrate în Guvern, ceea ce reprezintă o deficiență a asigurării reale a transparenței funcționării Guvernului. Conform Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție 2017-2020, care este construită pe 8 piloni și din care pentru pilon doi sunt descrise problemele cu referire la Guvern, sectorul public și administrația publică locală, „spre deosebire de Parlament, în Guvern nu</p>		

<p><i>este implementat un sistem de evidență și transparență a proiectelor de acte normative transmise Guvernului spre adoptare, acestea fiind plasate pe pagina web a executivului doar în zilele când au loc ședințele Guvernului, la care acestea sunt adoptate.”</i></p> <p>De asemenea, prevederea limitează accesul publicului la informația despre statutul proiectului de act normativ (înregistrat, aprobat, retras etc.), ceea ce generează posibilitatea entității responsabile să promoveze proiecte purtătoare de interese în detrimentul public.</p>	
<p>Recomandări: Completarea cu alin.(5) cu următorul cuprins: „Proiectele de acte normative înregistrate în Guvern se publică pe pagina web oficială a Guvernului și se actualizează periodică a statutului.</p>	
<p>Factori de risc:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lipsa/insuficiența transparenței funcționării entității publice 	<p>Riscuri de corupție:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Generale

IV. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat în contextul necesității realizării reformei administrației publice și a obiectivelor asumate în acest sens de Guvern într-un șir de documente de politici publice, cum sunt: Programul său de activitate pentru anii 2016-2018; Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2016-2018, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 890 din 20 iulie 2016; Strategia privind reforma administrației publice pentru anii 2016-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 911 din 25 iulie 2016, Planul de acțiuni pe anii 2016-2018 pentru implementarea Strategiei privind reforma administrației publice pentru anii 2016-2020, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1351 din 15 decembrie 2016; Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană în perioada anilor 2017-2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1472 din 20 decembrie 2016, precum și Programul legislativ pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană pentru anul 2017, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1 din 24 februarie 2017.

În textul proiectului au fost identificate norme contradictorii dintre prevederile acestuia cu Legea nr.325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale. În speță, proiectul este lacunar în ce privește atribuția Prim-ministrului – eliberarea din funcție a secretarului general al Guvernului, al secretarilor generali adjuncți ai Guvernului, a conducătorilor autorităților administrative centrale și adjuncților acestora, inclusiv a conducătorilor structurilor organizaționale din sfera de competență a ministerelor și altor autorități administrative centrale în cazul confirmării rezultatului negativ al testului de integritate profesională.

Proiectul respectă parțial rigorile de transparență impuse de Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, autorul a asigurat accesul părților interesate la proiectul prenotat, de minim 10 zile lucrătoare pentru a putea prezenta sau expedia recomandări pe marginea proiectului, însă nu a informat publicul referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de decizie.

08 iunie 2017

Experți ai Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Oxana Vameș, șef secție

Vameș

SINTEZA

obiecțiilor și propunerilor autorităților publice interesate la proiectul de Lege cu privire la Guvern

Nr. ord	Autoritatea/instituția interesată	Nr. ord	Conținutul obiecției/propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
1.	Ministerul Economiei	1)	Proiectul Hotărârii Guvernului în cauză necesită a fi ajustat la <i>exigențele de tehnică legislativă</i> statuate în art.46 al Legii nr.317 din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale. Astfel, conținutul proiectului urmează a fi expus în limbă simplă, clară și concisă, pentru a se exclude orice echivoc. Textul punctelor trebuie să aibă un caracter dispozitiv, iar verbele urmează a fi utilizate la timpul prezent.	Se acceptă. Proiectul a fost revizuit din punct de vedere gramatical în vederea asigurării exigențelor de tehnică legislativă.
		2)	La art.2 alin.(4) urmează a fi indicate și alte acte legislative și normative (legile și hotărârile Parlamentului, decretele Președintelui, etc.) de care se va conduce Guvernul în activitatea sa, precum și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.	Se acceptă parțial. În final alineatul respectiv a fost completat cu sintagma „precum și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte”. În partea ce ține de completarea alineatului cu sintagma acte legislative, menționăm că acestea se includ în categoria actelor normative. Mai mult ca atât, actualmente în Parlament se află pe rol proiectul Legii cu privire la actele normative care conține același concept.

		3)	<p>Cu referire la Capitolul IV Secțiunea 3 art.23-26 al proiectului Legii exprimăm îngrijorarea privind inițiativa de excludere/anulare din structura ministerelor a funcției de viceministru (din calitatea de înlocuitor al ministrului în cazul lipsei acestuia). În context, trendul de fortificare a statutului de secretar de stat (care <i>de-facto</i> va înlocui funcția de viceministru în cadrul ministerelor) este unul nobil din punctul de vedere a <i>consolidării memoriei instituționale</i> în cadrul ministerelor și <i>relansează obiectivele reformelor precedente în administrația publică centrală</i>, totodată trecerea rapida la un nou sistem ar putea avea efect deficitar. Or inițiativa în cauză <i>necesită o implementare treptată cu o perioadă de tranziție</i> suficientă preluării calitative a atribuțiilor și sarcinilor de către secretarii de stat (și eventual subsecretarii de stat) deținute anterior de către viceministri. Mai mult ca atât, propunerea dată deviază esențial de la practica precedentă și construcția politică din țară, când viceministrii sunt propuși de partide sau miniștri pe criterii politice sau tehnocratice.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Conform conceptului propus în proiect excluderea funcției de viceministru se va realiza concomitent cu consolidarea funcției de secretar de stat și introducerea funcției de secretar general de stat. Aceste aspecte coroborate cu prevederile proiectului noii Legi cu privire la Guvern sunt prevăzute deja în proiectul legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative, elaborat întru asigurarea implementării prevederilor noii legi cu privire la Guvern.</p> <p>Totodată pentru a conferi precizie și claritate acestui concept în proiect au fost operate unele modificări, în rezultat art. 27 (în redacția remisă spre avizare art.26) fiind expus într-o redacție nouă:</p> <p>„Articolul 27. Înlocuirea prim-viceprim-ministrului, viceprim-miniștrilor și miniștrilor</p> <p>(1) În cazul absenței prim-viceprim-ministrului, altele decât cele menționate la art. 26, acesta poate fi înlocuit de Prim-ministru.</p> <p>(2) În cazul absenței viceprim-ministrului, altele decât cele menționate la art. 26, acesta poate fi înlocuit de Prim-ministru, prim-viceprim-ministru, unul dintre viceprim-miniștri sau unul dintre miniștri, în această consecutivitate, la decizia Prim-ministrului.</p> <p>(3) În caz de absență a ministrului, altul decât cele menționate la art. 26, atribuțiile acestuia pot fi exercitate de către Prim-ministru ori, la decizia acestuia, de către</p>
--	--	----	--	---

		<p>prim-viceprim-ministru, un viceprim-ministru sau un alt ministru.</p> <p>(4) Membrul Guvernului, cu excepția celor menționați la art. 10 alin. (1) lit. e), poate asigura înlocuirea doar a unui membru al Guvernului.</p> <p>(5) Secretarul general de stat sau secretarii de stat ai ministerului, al cărui ministru este absent îl înlocuiesc doar în activitățile de administrare a treburilor curente ale ministerului, necesare pentru realizarea obiectivelor și direcțiilor strategice ale ministerului, determinate de ministru pornind de la Programul de activitate al Guvernului.</p> <p>(6) Dacă Prim-ministrul nu a desemnat un alt membru al Guvernului pentru înlocuirea ministrului absent, secretarul general de stat poate prezenta în ședință de Guvern chestiunile de care este responsabil ministrul absent, cu acceptul Prim-ministrului.</p> <p>(7) Membrul Guvernului este obligat să înștiințeze Prim-ministrul și Cancelaria de Stat despre absență imediat ce circumstanțele ce o pot provoca i-au fost cunoscute.”</p>
4)	<p>La art.31 alin. (2) al proiectului Legii este necesară excluderea sintagmei „a ministerelor, a altor autorități administrative centrale subordonate Guvernului și în cadrul structurilor organizaționale din sfera lor de competență”, pentru asigurarea continuității activităților din sfera de competență, întru realizarea calitativă a misiunii autorităților publice, precum și pentru atingerea rezultatelor într-un mod optim din punct de vedere al eficacității și eficienței.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Alineatul respectiv a fost expus în următoarea redacție:</p> <p>„Cancelaria de Stat elaborează, promovează și implementează <i>politica statului în domeniul resurselor umane în administrația publică și coordonează realizarea managementului resurselor umane</i> în cadrul Cancelariei de Stat, a</p>

				ministerelor, a altor autorități administrative centrale subordonate Guvernului și în cadrul structurilor organizaționale din sfera lor de competență.”
		5)	De asemenea, întru evitarea dublării normelor de reglementare și/sau formulării normelor contradictorii, proiectul Legii în cauză necesită a fi corelat cu prevederile Legii nr.98 din 04.05.2012 privind administrația publică centrală de specialitate, în special în partea ce ține de organizarea, funcțiile și atribuțiile conducerii ministerelor, în calitate de autorități publice centrale.	Se acceptă de principiu. Pentru asigurarea corelării concomitent cu proiectul noii Legi cu privire la Guvern a fost elaborat și remis pentru avizare și proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, elaborat în scopul asigurării punerii în aplicare a prevederilor noii legi cu privire la Guvern.
		6)	În cele din urmă, în temeiul prevederilor art.37 al Legii nr.317 din 18.07.2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale, evidențiem despre necesitatea perfectării și anexării la proiectul în cauză a <i>notei de argumentare</i> (informative).	Se acceptă. La proiect este anexată nota de argumentare, aceasta fiind publicată pe pagina oficială în internet particip.gov.md .
2.	Ministerul Finanțelor	7)	Luînd în considerație recomandările SIGMA, propunem completarea art.3 cu un principiu nou cu următorul conținut: ”sustenabilității financiare”.	Se acceptă.
		8)	Art.6 din proiect stabilește în mod exhaustiv domeniile de activitate ale Guvernului. Astfel, intervenim cu propunerea excluderii acestui articol din considerentul că art.7 din proiect stabilește împuternicirile Guvernului. Totodată, stabilirea exhaustivă a domeniilor de activitate ar putea crea situații, cînd o anumită activitate ține de competența	Se acceptă în principiu. Articolul a fost completat în final cu nouă literă în următoarea redacție: „alte domenii de activitate în care este necesară intervenția Guvernului, ca exponent al puterii executive în stat, în conformitate cu prevederile Constituției și actele normative

			Guvernului, dar aceasta nu va putea fi exercitată pe motivul că nu se regăsește în art.6 din proiect.	care reglementează domeniile în care intervenția este necesară”
		9)	<p>Art.7 lit. i) din proiect stabilește că Guvernul numește și eliberează din funcție, în cazurile stabilite de lege, conducătorul și adjunctul conducătorului structurilor organizaționale din sfera de competență a ministerelor. Considerăm că această prevedere urmează a fi completată în sensul că Guvernul numește și eliberează din funcție aceste persoane la propunerea ministrului corespunzător.</p> <p>Totodată, la art.7 se propune includerea unui punct nou, cu următorul conținut: ”stabilește modul de organizare și funcționare, domeniul de activitate și efectivul-limită al autorităților administrative din subordinea ministerelor”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Această propunere deja se conține în articolul respectiv la litera b). Sintagma „structuri organizaționale din sfera de competență a ministerului” include și autoritățile administrative ale acestora.</p>
		10)	<p>Art.19 alin.(1) lit. b) din proiect stabilește că funcția de membru al Guvernului este incompatibilă cu activitatea de întreprinzător, desfășurată personal sau prin terțe persoane.</p> <p>Actuala redacție a acestei norme este una neclară și poate fi interpretată în mod diferit. În acest sens, accentuăm că această prevedere ar putea fi interpretată în sensul că membru al Guvernului: a) nu poate desfășura activitate de antreprenoriat în calitate de întreprinzător individual; b) nu poate deține funcții în organele de conducere ale întreprinderii; c) este limitat în dreptul să dețină cote-părți în capitalul social al întreprinderilor. Totodată, deținerea de către o persoană a unei cote-părți în capitalul social al întreprinderii nu atrage după sine concluzia că acest acționar/asociat desfășoară nemijlocit activitate de întreprinzător. Or, activitatea de întreprinzător se desfășoară în acest caz</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Articolul respectiv (art.20 în redacția nouă) a fost modificat corespunzător, rezultând următoarea redacție a acestei litere: „cu activitatea de antreprenoriat desfășurată personal sau cu deținerea oricărei funcții de conducere în cadrul societăților comerciale”</p>

		<p>nemijlocit de către întreprindere prin încheierea contractelor civile, executarea lucrărilor, prestarea serviciilor etc.</p> <p>Din considerentele enunțate și în vederea introducerii unei clarități asupra prevederii comentate, propunem ca art.19 alin.(1) lit.b) să fie expus în următoarea redacție: "b) cu activitatea de antreprenoriat în calitate de întreprinzător individual sau deținerea oricărei funcții de conducere în cadrul societăților comerciale".</p>	
	11)	<p>La art.22 alin.(4) propunem substituirea sintagmei "un alt Prim-ministru interimar" cu sintagma "un alt membru al Guvernului în calitate de Prim-ministru interimar". Astfel, întru asigurarea eficienței a activității Guvernului, considerăm că interimatul funcției de Prim-ministru urmează a fi exercitat în toate cazurile doar de către unul din membrii Guvernului.</p>	Se acceptă. (art. 23 în redacție nouă).
	12)	<p>Propunem ca textul prevederii art.24 alin.(10) din proiect urmează a fi completat la final cu sintagma "și depunerii jurământului".</p> <p>Astfel, potrivit art.98 alin.(5) din Constituție, Guvernul își exercită atribuțiile din ziua depunerii jurământului de către membrii lui în fața Președintelui Republicii Moldova.</p> <p>Prin urmare, considerăm că vacanța funcției ar înceta în caz de îndeplinire cumulativă a următoarelor condiții:</p> <p>a) emiterea de către Președintele Republicii Moldova a decretului de numire a noului membru al Guvernului;</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Sintagma „emiterii de către Președintele Republicii Moldova a decretului de numire a noului membru al Guvernului” a fost substituită cu sintagma „depunerii jurământului de către noul membru al Guvernului în condițiile alin. (5) din prezentul articol”, având în vedere faptul că emiterea decretului de numire precede jurământul.</p>

			b) depunerea de către membrul Guvernului a jurământului în modul prevăzut.	
		13)	<p>Întru stabilirea mai clară a competențelor ce revin ministrului, considerăm oportun expunerea art.25 în următoarea redacție:</p> <p>Articolul 25. Funcțiile și responsabilitățile ministrului.</p> <p>(1) Ministrul conduce un minister și este responsabil pentru performanța acestuia.</p> <p>(2) Ministrul stabilește obiectivele și direcțiile strategice de activitate ale ministerului în conformitate cu programul de activitate al Guvernului.</p> <p>(3) Ministrul, în limitele drepturilor și obligațiilor sale, delegă secretarului de stat responsabilitatea operațiunilor zilnice ale ministerului.</p> <p>(4) Ministrul poate delega permanent sau temporar secretarului de stat sau subsecretarilor de stat (potrivit propunerii noastre – directorilor generali) reprezentarea ministerului în relațiile cu alte autorități publice și persoane juridice de drept public și privat din țară și din străinătate.</p> <p>(5) În absența ministrului, cu excepția cazurilor prevăzute de art.24 din prezenta lege, drepturile și obligațiile ministrului sunt exercitate de către secretarul de stat sau, în lipsa acestuia, de către subsecretarul de stat (potrivit propunerii noastre – directorul general).</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Articolul respectiv, care în redacția nouă a devenit 27 a fost transferat la articolul 25 (în actuala redacție), iar articolul 27 a fost expus în redacție nouă, reglementând detaliat aspectele ce țin de înlocuire.</p> <p>De asemenea art. 25 a fost completat cu două alineate noi</p> <p>Totodată, în proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, elaborat în scopul punerii în aplicare a prevederilor noii legi cu privire la Guvern, sunt prevăzute un set de amendamente la Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, care vizează aspectele propuse de către autorul obiecției.</p> <p>Mai mult, redacția propusă de autorul obiecției intră în obiectul de reglementare a Legii nr.98/2012 și va dubla prevederile acestei legi.</p>
		14)	<p>La art.26 și art.42 alin.(4) din proiect intervenim cu propunerea examinării oportunității substituirii sintagmei "subsecretarul de stat" cu sintagma "director general".</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Conceptul propus în proiect a fost revizuit după cum urmează: denumirea funcției de secretar de stat se modifică în secretar general de stat, iar subsecretar de stat în secretar de stat</p>

	15)	La art.27 alin.(4) propunem substituirea sintagmei "15 zile" cu sintagma "21 zile".	Se acceptă.
	16)	În vederea asigurării cât mai eficiente a activității Prezidiului Guvernului, considerăm necesar ca în componența acestui organ de lucru să fie incluși ministrul economiei, ministrul finanțelor și ministrul justiției, fiind necesară completarea în acest sens a art.30 alin.(1) din proiect.	Conform conceptului definitivat al proiectului noii Legi cu privire la Guvern, din lista organelor permanente de lucru ale Guvernului a fost exclus Prezidiul Guvernului, dat fiind faptul că prerogativele acestuia sunt limitate și doar îngreunează procesul de luare a deciziilor.
	17)	La art.31, alin. (2), sintagma " <i>a ministerelor, a altor autorități administrative centrale subordonate Guvernului și în cadrul structurilor organizaționale din sfera lor de competență</i> " urmează a fi exclusă. Considerăm inoportună reglementarea propusă, deoarece realizarea managementului resurselor umane în cadrul ministerelor și altor autorități administrative nu poate fi asigurată de către Cancelaria de Stat. Mai mult ca atât, conform art.12 al Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158 din 04 iulie 2008, autoritățile publice asigură administrarea funcției publice și a funcționarilor publici, organizarea și realizarea cărora se efectuează de către conducătorul autorității publice, prin intermediul subdiviziunii resurse umane a autorității respective. Fiecare conducător al autorității publice este responsabil de managementul autorității, astfel purtând responsabilitatea personală față de activitatea acesteia. Respectiv, excluderea împuternicirii conducătorului de a realiza managementul resurselor umane în cadrul autorității pe care o conduce, va avea ca efect imposibilitatea realizării managementului general al autorității, ceea ce va crea riscuri de	Se acceptă. (art. 32 în redacția nouă) Sintagma „serviciului public și realizează managementul resurselor umane” a fost substituită cu sintagma „ resurselor umane în administrația publică și coordonează realizarea managementului resurselor umane”

		nerealizare a misiunii, obiectivelor și direcțiilor strategice a autorității.	
	18)	În partea ce ține de art.32 din proiect, Vă informăm că se intenționează reducerea a 10 unități din cadrul Inspecției Financiare, iar la etapa următoare se preconizează reorganizarea acestei Inspecții.	Se acceptă. Articolul respectiv a fost dat în redacție nouă, Corpul d Control al Prim-ministrului fiind substituit cu Biroul de Investigații Financiare.
	19)	La art.34 alin.(6) din proiect intervenim cu propunerea concretizării faptului că Cancelaria de Stat va efectua măsurile organizatorice de planificare și monitorizare a activității ministerelor și altor autorități ale administrației publice din cadrul Guvernului doar în partea ce ține de planurile și politicile la nivel de Guvern. Or, măsurile organizatorice de planificare a activității însăși a ministerului țin de competența ministerului corespunzător. De asemenea, ministerele trebuie să dispună de un anumit grad de autonomie în realizarea politicilor care îi revin.	Se acceptă. Alineatul respectiv a fost revizuit, rezultând următoarea redacție: „Măsurile organizatorice de planificare și monitorizare a activității Guvernului <i>și, în partea ce ține de politicile la nivel de Guvern, a activității ministerelor și altor autorități administrative subordonate Guvernului</i> , se efectuează în mod consolidat de Cancelaria de Stat
	20)	Întru concretizarea aspectelor ce țin de contrasemnarea hotărârilor/ordonanțelor Guvernului, considerăm oportună completarea art.36 alin.(2) din proiect cu prevederile ce se conțin în art.30 alin.(4) din Legea nr.64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern.	Se acceptă în principiu. Prevederea respectivă din proiect a fost completată în final cu sintagma „și/sau care sunt responsabili de domeniile de activitate care intră parțial sau integral în obiectul de reglementare al actului contrasemnat”. Considerăm această soluție mai flexibilă din perspectiva posibilității schimbării denumirii ministerului și, respectiv, a funcției ministrului.
	21)	Considerăm oportun de a atrage atenție și asupra faptului că, întru executarea prevederilor art.36 alin.(4)	Modul de elaborare, examinare, adoptare și emitere a hotărârilor, ordonanțelor și

		din proiect, se va impune necesitatea adoptării unei hotărâri de Guvern privind aprobarea procedurii menționate și modificarea simultană de către Parlament a Legii nr.317 din 18 martie 2003 prin excluderea faptului că această reglementează procedurile de adoptare a actelor juridice ale Guvernului.	dispozițiilor Guvernului va fi reglementat de Guvern, prin hotărâre, în strictă conformitate cu prevederile legale la acest capitol, oricare ar fi acestea. Or, conform art. 102 alin. (2) din Constituție „hotărârile...se emit pentru organizarea executării legilor...”
	22)	Propunem excluderea art. 40 din proiect, deoarece acesta conține reglementări de ordin general. Mai mult ca atât, art.40 alin.(2) stabilește în mod exhaustiv formele de realizare a raporturilor dintre Guvern și alte autorități publice, fapt ce poate crea anumite impedimente la interacțiunea acestora.	Se acceptă parțial. Considerăm oportun ca acest articol să fie păstrat în redacția legii. Totodată, în final acesta a fost completat cu o nouă literă cu următorul cuprins: „alte forme care pot eficientiza interacțiunea Guvernului cu alte autorități publice”.
	23)	La art.42 alin.(2) considerăm oportună substituirea sintagmei ”la lucrările” cu sintagma ”la ședințele în plen”.	Nu se acceptă. Acest termen este unul consacrat în Constituție – art. 84 alin. (1) și art. 104 alin.(2). Mai mult, termenul respectiv include nu doar ședințele în plen ale Parlamentului, dar și ședințele comisiilor permanente, ale Biroului permanent, alte activități care nu sunt neapărat instituționalizate.
	24)	Totodată, considerăm că art.42 alin.(4) urmează a fi expus în următoarea redacție: ”Ministrul poate delega secretarul de stat sau subsecretarul de stat (potrivit propunerii noastre – directorul general) pentru a participa la ședința Parlamentului consacrată interpelărilor.”	Nu se acceptă. Constituția obligă membrii Guvernului să participe la lucrările Parlamentului. Absența membrului Guvernului și delegarea unei alte persoane să-l înlocuiască poate avea doar un caracter de excepție și trebuie să fie întemeiată și motivată de existența unui anumit impediment.

25)	La art. 42 alin.(8) se propune indicarea posibilității delegării și a subsecretarului general (potrivit propunerii noastre – directorului general) în dependență de domeniul patronat.	Se acceptă. Alineatul a fost completat corespunzător.
26)	La art.44 alin.(1) din proiect intervenim cu propunerea excluderii literei m). În susținerea acestei propuneri, considerăm că proiectele de acte legislative ce țin de domeniul instanțelor judecătorești urmează a fi propuse Guvernului de către Consiliul Superior al Magistraturii, care se regăsește în art.44 alin.(1) lit. i).	Nu se acceptă. Curtea Supremă de Justiție poate să înainteze Guvernului propuneri, care ulterior să ia forma unor inițiative legislative ale Guvernului în domeniile de competență ale Curții, domenii care nu neapărat coincid cu cele ale Consiliului Superior al Magistraturii. Mai mult, lista autorităților publice a fost completată cu Consiliul Superior al Procurorilor.
27)	Totodată, considerăm că lista autorităților, prevăzute la art.44 alin.(1) din proiect urmează a fi completată cu asemenea autorități, precum Agenția Națională de Soluționare a Contestațiilor și Centrul Național Anticorupție.	Se acceptă Articolul a fost completat corespunzător.
28)	Art. 45 alin. (3) din proiect impune avizarea obligatorie a proiectelor hotărârilor/ordonanțelor de Guvern de către fiecare autoritate publică locală vizată. Acest fapt va împovăra procesul de avizare a proiectului hotărârii/ordonanței în condiția în care acesta se va răsfrînge asupra tuturor autorităților publice locale. Or, în acest caz va fi necesară consultarea a peste 900 de autorități publice locale. Prin urmare, se propune de a menține practica actuală de a consulta public actele menționate doar cu asociațiile autorităților publice locale, care reprezintă interesele tuturor autorităților locale din Republica Moldova.	Se acceptă. (art. 46 în nouă redacție) Articolul a fost expus într-o redacție nouă: „Raporturile Guvernului cu autoritățile administrației publice locale (1) Raporturile Guvernului cu autoritățile administrației publice locale se bazează pe principiile autonomiei locale, descentralizării serviciilor publice, colaborării și consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit, în scopul asigurării de către Guvern a respectării legalității și

				<p>realizării corespunzătoare a competențelor delegate la nivel local.</p> <p>(2) Exercițarea funcțiilor Guvernului la nivel local este realizată de către reprezentantul Guvernului în teritoriu, care exercită următoarele funcții de bază:</p> <p>a) contribuie la realizarea pe plan local a obiectivelor Programului de activitate a Guvernului;</p> <p>b) coordonează activitatea serviciilor publice desconcentrate în teritoriu ale ministerelor și altor autorități administrative subordonate Guvernului;</p> <p>c) realizează controlul administrativ al activității autorităților administrației publice locale;</p> <p>d) exercită alte funcții care decurg din prevederile prezentei legi și a cadrului normativ în vigoare.</p> <p>(3) Modul de organizare și funcționare a reprezentantului Guvernului în teritoriu se stabilește de Guvern.”</p>
3.	Ministerul Justiției	29)	<p>La art. 4 se va revedea prevederea lit. b) privind exercitarea de către Guvern a funcției de reglementare, prin care se asigură elaborarea și aprobarea cadrului normativ și instituțional necesar realizării programului său de activitate. Relevăm că activitatea de reglementare nu poate fi limitată doar la programul de activitate al Guvernului, or, potrivit art. 96 din Constituție, Guvernul asigură realizarea politicii interne și externe a statului și exercită conducerea generală a administrației publice.</p>	<p>Se acceptă. (art. 5 în redacția nouă)</p> <p>Funcția respectivă a Guvernului a fost completată în final cu cuvintele „și organizării executării legilor”</p>

		30)	În acest context, reieșind din norma constituțională, este discutabilă la art. 6 enumerarea exhaustivă a domeniilor de activitate ale Guvernului.	<p>Se acceptă. (art. 4 în redacția nouă).</p> <p>Articolul a fost completat în final cu o literă nouă cu următorul cuprins:</p> <p>„alte domenii de activitate în care este necesară intervenția Guvernului, ca exponent al puterii executive în stat, în conformitate cu prevederile Constituției și actele normative care reglementează domeniile în care intervenția este necesară”.</p>
		31)	La art. 9 alin. (3), art. 11 alin. (3), (4) aspectele privind aprobarea și modificarea listei ministerelor prin adoptarea unei hotărâri de Parlament urmează a fi examinate suplimentar sub raportul corespunderii cu art. 72 alin. (3) lit. d) și art. 107 alin. (1) din Constituție, potrivit cărora organizarea și funcționarea Guvernului se reglementează prin lege organică. Ministerele traduc în viață, <u>în temeiul legii</u> , politica Guvernului, hotărârile și dispozițiile lui, conduc domeniile încredințate și sînt responsabile de activitatea lor.	<p>Se acceptă în principiu. (art. 10 în redacția nouă a proiectului).</p> <p>Prevederile respective au fost examinate suplimentar, inclusiv sub aspectul corespunderii cu prevederile Constituției.</p> <p>Astfel, art. 72 alin. (3) lit. d) din Constituție stabilește domeniile care se reglementează prin lege, unul dintre acestea fiind organizarea și funcționarea Guvernului. În prezent modul de organizare și funcționare a Guvernului, pe lângă prevederile constituționale, este reglementat de două legi organice-cadru (Legea nr. 64/1990 cu privire la Guvern și legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate). Proiectul propus spre avizare reflectă o nouă viziunea asupra modului de organizare și funcționare a Guvernului în strictă conformitate cu normele constituționale și jurisprudența Curții Constituționale. În acest context, unul dintre elementele noi propuse în proiect rezidă în excluderea enumerării exhaustive a ministerelor și altor autorități</p>

			<p>administrative centrale, și în acest context, stabilirea listei ministerelor în hotărârea Parlamentului prin care se acordă încredere Guvernului.</p> <p>În această ordine de idei, conform conceptului propus în proiect, modificarea acestei liste va putea fi realizată la propunerea Prim-ministrului tot printr-o hotărâre a Parlamentului adoptată cu votul majorității deputaților aleși, după cum a și fost completat alineatul (4) al articolului 10.</p>
	32)	<p>Redacția art. 10 se va revizui, deoarece ar putea fi interpretată în sensul că în cazul în care un membru al Guvernului nu a depus jurământul, Guvernul nu va putea să-și înceapă activitatea.</p>	<p>Nu se acceptă. (art. 9 în redacția nouă).</p> <p>Acest articol stabilește limitele mandatului general al unui Guvern și este expus în strictă conformitate cu prevederile art. 98 alin. (5) și art. 103 alin. (1) din Constituție.</p> <p>În cazul în care un membru al Guvernului nu a depus jurământul, funcția acestuia se va afla în regim de interimat, până când nu va depune jurământul. Aspectele interimatului și depunerii jurământului sunt reglementate detaliat în proiect.</p>
	33)	<p>La art. 11, privind structura și lista Guvernului, se propune revizuirea redacției alin. (4) în vederea conferirii unei exprimări specifice stilului normativ. Astfel, se va menționa că, Prim-ministrul are dreptul să solicite Parlamentului modificarea listei ministerelor în cazul necesității constituirii, reorganizării sau dizolvării acestora.</p>	<p>Se acceptă. (art. 10 în redacția nouă).</p>
	34)	<p>În privința celui de-al doilea enunț al art. 11 alin. (4), pentru rigoare normativă, se recomandă a-l redacta în sensul indicării exprese că, Parlamentul modifică</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Propoziția respectivă a fost expusă în următoarea redacție: Parlamentul se expune</p>

		hotărîrea prin care a fost aprobată lista ministerelor. În acest fel, se va exclude orice confuzie referitor la eventualele interpretări despre necesitatea aprobării unei hotărîri de modificare a listei ministerelor sau a unei hotărîri de modificare a hotărîrii prin care a fost aprobată această listă.	asupra solicitării Prim-ministrului prin adoptarea unei hotărâri de modificare a listei ministerelor cu votul majorității deputaților aleși.
	35)	La art. 15 alin. (1) se va exclude lit. c), deoarece prin Legea nr. 66 din 13 aprilie 2017 a fost reformată integral instituția capacității persoanelor fizice în conformitate cu prevederile actelor internaționale și jurisprudența Curții Europene a drepturilor omului.	Se acceptă. Litera respectivă a fost expusă în redacție nouă, în corespundere cu reforma respectivă, după cum urmează: „c) în privința sa nu este instituită o măsură de ocrotire judiciară”
	36)	La art. 15 alin. (2) lit a) este lipsit de logică stabilirea condiției ca solicitantul să nu aibă antecedente penale stinse, deoarece în măsura în care antecedentele sînt stinse, se consideră lipsa acestora, iar la lit. c), urmează a se substitui cuvîntul „irevocabilă” cu cuvîntul „definitivă”, ținînd cont de norma constituțională statuată la art. 120, ce consacră caracterul obligatoriu al sentințelor și al altor hotărîri judecătorești definitive.	Se acceptă. (art. 16 în redacția nouă). Litera a) a fost divizată în două litere, a) și b), și expusă în următoarea redacție: a) care a fost condamnată de către instanța de judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni și are antecedente penale nestinse; care are antecedente penale, inclusiv stinse, sau care a fost absolvită de răspundere ori pedeapsă penală, inclusiv printr-un act de amnistie sau de grațiere, pentru săvârșirea uneia sau mai multor infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave ori pentru săvârșirea uneia sau mai multor infracțiuni contra bunei desfășurări a activității în sfera publică, de corupție în sectorul privat, sau contra autorităților publice și a securității de stat;”
	37)	La art. 15 alin. (4) se atribuie o marjă largă de discreție Președintelui Republicii Moldova în evaluarea corespunderii membrului Guvernului, care urmează a fi desemnat ca Prim-ministru interimar.	Nu se acceptă. În primul rând Președintele este obligat să numească un Prim-ministru interimar, nu este un drept discreționar al său.

		<p>În acest context, se propune examinarea posibilității de a prevedea că Președintele poate respinge o singură dată candidatura propusă, iar Prim-ministrul, care are girul Parlamentului, să fie cel care va decide dacă sînt întrunite condițiile stabilite de lege.</p> <p>Totodată, semnalăm că, norma dată contravine art. 24 din proiect, potrivit căruia în caz de remaniere guvernamentală sau de vacanță a funcției, prim-viceprim-ministrul, viceprim-ministrul sau ministrul sînt numiți în funcție, prin decret de Președintele Republicii Moldova, la propunerea Prim-ministrului.</p>	<p>În acest context, Președintele trebuie să decidă cine din membrii Guvernului ar trebui să exercite funcțiile Prim-ministrului interimar. Printre criteriile de identificare a acestui membru sunt și cerințele de integritate și cele de corespundere funcției.</p> <p>În cazul desemnării Prim-ministrului interimar nu se înaintează propunerea din partea vreunui oficial este o obligație a Președintelui să-l numească.</p> <p>Este vorba despre două aspecte diferite.</p> <p>Pe de o parte - desemnarea Prim-ministrului interimar conform art. 101 alin. (2) din Constituție, conform căruia în cazul imposibilității Prim-ministrului de a-și exercita atribuțiile sau în cazul decesului acestuia, Președintele Republicii Moldova va desemna un alt membru al Guvernului ca Prim-ministru interimar pînă la formarea noului Guvern.</p> <p>Pe de altă parte - instituția remanierii guvernamentale și instituția vacanței funcției. În acest cazuri, la numirea sau revocarea unui membru (<i>plenipotențiar</i>) al Guvernului participă Prim-ministrul și Președintele în conformitate cu art. 98 alin. (6)</p>
38)	<p>Norma de la art. 15 alin. (6), potrivit căreia evaluarea corespunderii altor membri ai Guvernului se efectuează conform legii, este insuficient determinată,</p>	<p>Se acceptă. (art.16 în redacția nouă).</p> <p>Alineatul respectiv a fost conform legislației în domeniul controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de</p>	

		avînd în vedere lipsa trimiterii la prevederile legale concrete care ar reglementa această procedură.	interese, al incompatibilităților și al restricțiilor
	39)	La art. 17 atragem atenția că, este discutabilă și necesită o abordare suplimentară opțiunea de a nu se emite un decret în caz de demisie din funcția de membru al Guvernului. A se ține cont și de art. 98 alin. (6) din Constituție.	<p>Se acceptă parțial. (art. 18 în redacția nouă).</p> <p>Art. 98 alin. (6) nu se referă la demisia membrului Guvernului.</p> <p>În alineatul trei nu s-a specificat prin care act Președintele se expune asupra cererii de demisie, deoarece aceasta este o chestiune de organizare internă a aparatului de lucru al Președintelui.</p> <p>În acest sens alineatul (3) s-a completat cu o propoziție cu următorul cuprins: „Președintele Republicii Moldova ia act de cererea de demisie din funcția de membru al Guvernului”</p>
	40)	La art. 18 este contestabil dreptul Președintelui de a respinge propunerea Prim-ministrului privind revocarea din funcție a membrului Guvernului, deoarece astfel se va afecta autoritatea Prim-ministrului și acest fapt ar genera, eventual, o criza în interiorul Guvernului.	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Această prevedere este fundamentată pe aprecierile și interpretările Curții Constituționale din 24.01.2017.</p> <p>Astfel Curtea, referindu-se la dreptul Prim-ministrului de a propune Președintelui remanieri guvernamentale, a menționat următoarele: după acordarea votului de încredere Guvernului de către Parlament, Președintele Republicii Moldova nu este în drept să nu numească Guvernul. Neexercitarea atribuțiilor constituționale de către Președintele țării ar conduce în acest caz la încălcarea principiului separației și colaborării puterilor în stat, stipulat de articolul 6 din Constituție (HCC nr. 15/1999).</p>

				<p>Din aceleași considerente, CCM a menționat că Președintele Republicii Moldova poate să refuze propunerea Prim-ministrului de numire a unei persoane într-o funcție vacantă de ministru și să-i ceară să facă o altă propunere, fără a constitui, însă, o sursă de blocaj instituțional sau a anula competențele Prim-ministrului în cadrul procedurii de codecizie la remanierea guvernamentală.</p> <p>În acest context, respingerea candidaturii pentru funcția vacantă de ministru propusă de Premier poate avea loc o singură dată și trebuie să fie întemeiată pe respectarea cerințelor legale pentru exercitarea funcției de membru al Guvernului.</p> <p>În caz de neacceptare a candidaturii de către Președinte, Prim-ministrul are dreptul să propună pentru funcția de ministru o altă persoană sau să reitereze aceeași candidatură, pe care Președintele este obligat să o numească.</p> <p>Referitor la termenul în care urmează să fie numit Guvernul sau un ministru, precum și refuzul de a numi ministrul în cazul remanierii guvernamentale, acesta trebuie să fie cât mai restrâns și să nu depășească 14 zile, similar termenului pentru promulgarea legii.</p> <p>Totodată aceste aprecieri ale Curții urmează a fi examinate în coroborare cu aprecierile și interpretările date în Hotărârea sa nr. 28 din 20.09.2013 prin care s-a exercitat controlul constituționalității unor hotărâri ale</p>
--	--	--	--	--

			<p>Parlamentului privind revocarea și desemnarea directorului general al Consiliului de administrație al ANRE. Astfel, Curtea a statuat că „... <i>destituirea presupune o procedură mai complicată decât numirea în funcție sau cel puțin una echivalentă</i>”.</p> <p>Anume din aceste raționamente, în proiectul de lege procedura de revocare se propune să fie similară procedurii de numire.</p> <p>Mai mult, autoritatea Prim-ministrului nu va fi afectată prin această procedură, deoarece alineatul (6) din același articol stabilește limitări în competența membrului Guvernului a cărui revocare s-a solicitat.</p>
	41)	<p>La art. 21 alin. (2) lit. i), art. 32 alin. (3) și în alte situații similare în proiect, pentru precizia exprimării, se propune a se opta pentru termenul „dispoziții” în loc de „indicații” ale Prim-ministrului.</p>	<p>Se acceptă în principiu.</p> <p>În proiect se propune instituirea ca act al Prim-ministrului – decizia, pentru a evita confuzia dintre dispozițiile Prim-ministrului și cele ale Guvernului. În context menționăm că dispozițiile pe care le emite Prim-ministrul, în conformitate cu Constituția sunt acte ale Guvernului. Prim-ministrul însă exercită prerogative care-i sunt date în competența sa și nu a Guvernului, iar acțiunile prin care se realizează aceste prerogative trebuie să aibă o formă juridică proprie, adică decizia, ca act exclusiv al Prim-ministrului.</p>
	42)	<p>La art. 24 alin. (7) în contextul vacanței funcției de ministru și exercitarea atribuțiilor acestuia, se va examina posibilitatea ca secretarul de stat să poată fi desemnat de către Prim-ministru pentru executarea împuternicirilor ministrului pe perioada vacanței funcției de ministru.</p>	<p>Se acceptă parțial. (art.26 în redacția nouă)</p> <p>În proiect se propune asigurarea interimatului membrului Guvernului de către un alt membru al Guvernului și nu de secretarul de stat pentru a delimita funcțiile</p>

			<p>politice de cele de administrare curentă a activității ministerului. Înlocuirea membrilor Guvernului Funcția de ministru este, iar secretarul de stat este funcționar public de nivel superior.</p> <p>Totodată, menționăm că proiectul a fost completat cu un articol nou care stabilește procedura de înlocuire a prim-viceprim-ministrului, viceprim-ministrului și ministrului, în alte cazuri decât necesitatea asigurării interimatului.</p>
	43)	<p>La art. 27 se va revedea alin. (4), deoarece norma stabilită reprezintă o obligație formală în ceea ce privește organizarea și desfășurarea ședințelor Guvernului. Potrivit alineatelor (1) – (3) din prezentul articol, ședințele Guvernului, în dependență de caracterul acestora (ordinar sau extraordinar), se desfășoară săptămânal ori la necesitate.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Termenul de 15 zile a fost substituit cu termenul de 21 de zile.</p> <p>Totuși acest alineat a fost păstrat, deoarece alineatul 3 stabilește regula generală - obligativitatea desfășurării ședințelor Guvernului săptămânal, iar alineatul 4 – prevede excepția de la regulă..</p>
	44)	<p>La art. 28 alin. (2), (3), art. 32 alin. (4) și în alte situații similare în proiect, cuvintele „prin intermediul Cancelariei de Stat” se vor exclude, deoarece sunt ambigui și nu atribuie un sens juridic normelor expuse.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	45)	<p>Totodată, la art. 28 se va revedea suplimentar norma privind garantarea caracterului public al ședințelor Guvernului, deoarece aceasta presupune nu doar transmiterea online a ședințelor, dar și garantarea drepturilor persoanelor de a fi prezente la ședință sub anumite condiții. Iar dacă se proclamă caracterul public al ședințelor, atunci este discutabil de a stabili practic</p>	<p>Se acceptă. (art. 29 în redacția nouă).</p> <p>Titlul articolului și alineatul întâi au fost expuse în următoarea redacție:</p> <p>„Articolul 29. Transparența ședințelor Guvernului</p> <p>(1) Pentru asigurarea transparenței în procesul decizional, Prim-ministrul poate</p>

		dreptul discreționar al Prim-ministrului de a schimba acest caracter alin. (5) art. 29).	decide transmiterea în direct a ședințelor Guvernului pe pagina web oficială a acestuia, exceptând examinarea chestiunilor ce conțin secret de stat. Prim-ministrul poate sista transmisiunea în direct a ședinței Guvernului sau a unei părți a acesteia, dacă consideră că transmisiunea în direct poate vicia procesul de adoptate a unor anumite decizii în chestiuni importante pentru interesul public.”
	46)	Este discutabilă norma de la art. 29 alin. (3) privind accesul la ședințele Guvernului doar în baza invitației Cancelariei de Stat. Spre exemplu, această normă exclude posibilitatea Prim-ministrului de a lansa direct invitații în adresa părților interesate.	Se acceptă.
	47)	La art. 31 formularea alin. (1) este defectuoasă și neclară în partea ce ține de utilizarea textului „stabilește cadrul general pentru definirea priorităților Guvernului [...] și verificarea executării acestora”.	Se acceptă. Pentru a conferi claritate și a exclude confuzia că sintagma „stabilirea cadrului general pentru definirea priorităților Guvernului” este în legătură cu sintagma „verifică executarea acestora”, din textul acestui alineat a fost exclus cuvântul „precum”.
	48)	Din redacția alin. (2) al art. 31 , privind competența Cancelariei de Stat de a realiza managementul resurselor umane, inclusiv în cadrul ministerelor și altor autorități administrative, nu rezultă clar dacă această prerogativă presupune doar coordonarea politicii ce ține de resurselor umane sau și o realizare propriu-zisă a acesteia, ultima fiind de neconceput, în condițiile în care conducerea ministerului, care îi este încredințat la	Se acceptă. Redacția acestei prevederi a fost revizuită, fiind expres menționat faptul coordonării realizării managementului resurselor umane, după cum urmează: „(2) Cancelaria de Stat elaborează, promovează și implementează politica statului în domeniul resurselor umane în administrația publică și coordonează

		acordarea votului de încredere, este atribuită ministrului (a se vedea și art. 25 lit. a) din proiect).	realizarea managementului resurselor umane în cadrul ministerelor, a altor autorități administrative centrale subordonate Guvernului și în cadrul structurilor organizaționale din sfera lor de competență.”
	49)	Prevederea de la art. 35 alin. (1), potrivit căreia Guvernul asigură monitorizarea executării actelor legislative, se limitează nejustificat doar la categoria actelor legislative. Aceasta necesită a fi ajustată normei de la art. 5 lit. k) din proiect, ce instituie atribuția Guvernului de a monitoriza și analiza eficiența implementării actelor normative.	Se acceptă. (art.34 în redacția nouă). Alineatul respectiv a fost expus în următoarea redacție: Guvernul asigură executarea actelor normative ale Parlamentului, monitorizează și analizează eficiența implementării actelor normative de către ministere, alte autorități administrative centrale subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență, monitorizează și exercită controlul asupra modului de punere în aplicare a acestora
	50)	La art. 45 alin. (1) urmează a fi exclusă norma privind exercitarea de către Guvern a respectării și executării hotărârilor și ordonanțelor Guvernului de către autoritățile publice locale. Potrivit art. 3 și 10 din Legea nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, administrarea publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, exercitându-și, în condițiile legii, autoritatea în limitele teritoriului administrat. Autoritățile publice locale își desfășoară activitatea în domeniile stabilite de Legea privind descentralizarea administrativă, dispunând în acest scop de competențe depline care nu pot fi puse în cauză sau limitate de nici o autoritate publică, decât în condițiile legii.	Se acceptă. Articolul a fost revizuit substanțial fiind expus într-o redacție nouă, după cum urmează: „Articolul 45. Raporturile Guvernului cu autoritățile administrației publice locale. Reprezentantul Guvernului în teritoriu (1) Raporturile Guvernului cu autoritățile administrației publice locale se bazează pe principiile autonomiei locale, descentralizării serviciilor publice, colaborării și consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit, în scopul asigurării de către Guvern a respectării legalității și realizării

			<p>corespunzătoare a competențelor delegate la nivel local.</p> <p>(2) Exercitarea funcțiilor Guvernului la nivel local este realizată de către reprezentantul Guvernului în teritoriu, care exercită următoarele funcții de bază:</p> <p>a) contribuie la realizarea pe plan local a obiectivelor Programului de activitate a Guvernului;</p> <p>b) coordonează activitatea serviciilor publice desconcentrate în teritoriu ale ministerelor și altor autorități administrative subordonate Guvernului;</p> <p>c) realizează controlul administrativ al activității autorităților administrației publice locale;</p> <p>d) exercită alte funcții care decurg din prevederile prezentei legi și a cadrului normativ în vigoare.</p> <p>(3) Modul de organizare și funcționare a reprezentantului Guvernului în teritoriu se stabilește de Guvern.”</p>
		51)	<p>La art. 45 alin. (2) lit. b) se va revedea împuternicirea Guvernului vizînd sesizarea instanței de contencios administrativ în vederea suspendării sau abrogării actelor emise de autoritățile administrației publice locale. Semnalăm că, potrivit art. 63 din din Legea nr. 436-XVI din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, de organizarea controlului administrativ al activității autorităților administrației publice locale este responsabilă Cancelaria de Stat, acesta fiind exercitat nemijlocit de Cancelaria de Stat</p>

Se acceptă.
Articolul a fost revizuit substanțial fiind expus într-o redacție nouă.

		sau de oficiile sale teritoriale, conduse de reprezentanții Guvernului în teritoriu.	
52)	<p>La art. 45</p> <p>Totodată, atragem atenția că, instanța de contencios administrativ poate fi sesizată în vederea obligării autorității administrației publice locale <i>să emită, să suspende sau să anuleze</i> actele emise de autoritățile administrației publice locale, și nicidecum în privința abrogării acestora.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Articolul a fost revizuit substanțial fiind expus într-o redacție nouă.</p>	
53)	<p>Dispozițiile art. 45 alin. (3) și (4), privind avizarea proiectelor actelor Guvernului referitor la aspectele ce țin de administrația publică locală cu autoritățile locale, se vor exclude, întrucât nu țin de obiectul de reglementare al proiectului de lege prezentat.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Articolul a fost revizuit substanțial fiind expus într-o redacție nouă.</p>	
54)	<p>La art. 46 alin. (1) referitor la intrarea în vigoare a prezentei legi urmează a fi exclus, deoarece este inutil.</p> <p>Potrivit art. 76 din <i>Constituție</i> legea se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei. Curtea Constituțională în Hotărîrea nr. 32 din 29 octombrie 1998 privind interpretarea art. 76 din Constituție a statuat că legea publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova intră în vigoare la data publicării, inclusiv în cazurile cînd această dată nu este prevăzută expres în textul legii sau la data prevăzută în textul ei, dar care nu poate precede data publicării legii.</p>	<p>Se acceptă.</p>	
55)	<p>Concomitent, la art. 46 alin. (4) se va exclude textul „La data intrării în vigoare a prezentei legi”.</p>	<p>Se acceptă.</p>	

		56)	Nota de argumentare (informativă) va fi definitivată conform art. 20 din <i>Legea nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative</i> , precum și semnată de persoana responsabilă.	Se acceptă. Nota informativă a fost definitivată corespunzător.
4.	Ministerul Justiției (expertiza juridică)	57)	La art. 8 alin. (3), art. 10 alin. (3), (4) aspectele privind aprobarea și modificarea listei ministerelor prin adoptarea unei hotărâri de Parlament urmează a fi examinate suplimentar sub raportul corespunderii cu art. 72 alin. (3) lit. d) și art. 107 alin. (1) din Constituție, potrivit cărora organizarea și funcționarea Guvernului se reglementează prin lege organică. Ministerele traduc în viață, în <u>temeiul legii</u> , politica Guvernului, hotărârile și dispozițiile lui, conduc domeniile încredințate și sînt responsabile de activitatea lor.	Se acceptă în principiu. Prevederile respective au fost examinate suplimentar, inclusiv sub aspectul corespunderii cu prevederile Constituției. Astfel, art. 72 alin. (3) lit. d) din Constituție stabilește domeniile care se reglementează prin lege, unul dintre acestea fiind organizarea și funcționarea Guvernului. În prezent modul de organizare și funcționare a Guvernului, pe lângă prevederile constituționale, este reglementat de două legi organice-cadru (Legea nr. 64/1990 cu privire la Guvern și legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate). Proiectul propus spre avizare reflectă o nouă viziunea asupra modului de organizare și funcționare a Guvernului în strictă conformitate cu normele constituționale și jurisprudența Curții Constituționale. În acest context, unul dintre elementele noi propuse în proiect rezidă în excluderea enumerării exhaustive a ministerelor și altor autorități administrative centrale, și în acest context, stabilirea listei ministerelor în hotărârea Parlamentului prin care se acordă încredere Guvernului. În această ordine de idei, conform conceptului propus în proiect, modificarea

			acestei liste va putea fi realizată la propunerea Prim-ministrului tot printr-o hotărâre a Parlamentului adoptată cu votul majorității deputaților aleși, după cum a și fost completat alineatul (4) al articolului 10.
	58)	La art. 10, privind structura și lista Guvernului, se va revizui redacția alin. (4) în vederea conferirii unei exprimări specifice stilului normativ. Astfel, se va menționa că, Prim-ministrul „are dreptul” să solicite Parlamentului modificarea listei ministerelor, evitându-se utilizarea cuvântului „poate”.	Se acceptă.
	59)	În privința celui de-al doilea enunț al alin. (4) art. 10, pentru rigoare normativă, se recomandă a-l redacta în sensul indicării exprese că, Parlamentul modifică hotărârea prin care a fost aprobată lista ministerelor. În acest fel, se va exclude orice confuzie referitor la eventualele interpretări despre necesitatea aprobării unei hotărâri de modificare a listei ministerelor sau a unei hotărâri de modificare a hotărârii prin care a fost aprobată această listă.	Se acceptă.
	60)	La art. 16 alin. (1) se va revizui lit. c) (privind cerința capacității depline de exercițiu), prin indicarea că, în privința persoanei nu este instituită o măsură de ocrotire judiciară. Atragem atenția că, prin Legea nr. 66 din 13 aprilie 2017 a fost reformată integral instituția capacității persoanelor fizice în conformitate cu prevederile actelor internaționale și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Prin această lege a fost exclus conceptul de lipsire de capacitate de exercițiu, toate persoanele fiind prezumate ca având capacitate deplină de exercițiu. Totodată, în condițiile Codului	Se acceptă. Litera respectivă a fost expusă în următoarea redacție: „c) în privința sa nu este instituită o măsură de ocrotire judiciară”

		<p>civil, în privința persoanei fizice care, în urma unei boli mintale ori a unei deficiențe fizice, mintale sau psihologice, nu poate, în mod deplin, conștientiza acțiunile sale ori exprima voința poate fi instituită, prin hotărâre judecătorească, măsura de ocrotire judiciară sub forma curatelei, a ocrotirii provizorii sau a tutelei.</p> <p>La alin. (2) lit. d), urmează a se substitui cuvântul „irevocabilă” cu cuvântul „definitivă”, ținând cont de norma constituțională statuată la art. 120, ce consacră caracterul obligatoriu al sentințelor și al altor hotărâri judecătorești definitive.</p>	
	61)	<p>La art. 16 alin. (4) se atribuie o marjă largă de discreție Președintelui Republicii Moldova în evaluarea corespunderii membrului Guvernului, care urmează a fi desemnat ca Prim-ministru interimar. În acest context, se propune examinarea posibilității de a prevedea că Președintele poate respinge o singură dată candidatura propusă, iar Prim-ministrul, care are girul Parlamentului, să fie cel care va decide dacă sînt întrunite condițiile stabilite de lege. Totodată, semnalăm că, norma dată contravine art. 26 din proiect, potrivit căruia în caz de remaniere guvernamentală sau de vacanță a funcției, prim-viceprim-ministrul, viceprim-ministrul sau ministrul sînt numiți în funcție, prin decret de Președintele Republicii Moldova, la propunerea Prim-ministrului.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În primul rând Președintele este obligat să numească un Prim-ministru interimar, nu este un drept discreționar al său.</p> <p>În acest context, Președintele trebuie să decidă cine din membrii Guvernului ar trebui să exercite funcțiile Prim-ministrului interimar. Printre criteriile de identificare a acestui membru sunt și cerințele de integritate și cele de corespundere funcției.</p> <p>În cazul desemnării Prim-ministrului interimar nu se înaintează propunerea din partea vreunui oficial este o obligație a Președintelui să-l numească.</p> <p>Este vorba despre două aspecte diferite.</p> <p>Pe de o parte - desemnarea Prim-ministrului interimar conform art. 101 alin. (2) din Constituție, conform căruia în cazul</p>

			<p>imposibilității Prim-ministrului de a-și exercita atribuțiile sau în cazul decesului acestuia, Președintele Republicii Moldova va desemna un alt membru al Guvernului ca Prim-ministru interimar pînă la formarea noului Guvern.</p> <p>Pe de altă parte - instituția remanierii guvernamentale și instituția vacanței funcției. În acest cazuri, la numirea sau revocarea unui membru (<i>plenipotențiar</i>) al Guvernului participă Prim-ministrul și Președintele în conformitate cu art. 98 alin. (6)</p>
62)	<p>Norma de la art. 16 alin. (6), potrivit căreia evaluarea corespunderii altor membri ai Guvernului se efectuează conform legii, este insuficient determinată, avînd în vedere lipsa trimiterii la prevederile legale concrete care ar reglementa această procedură.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Norma de la acest alineat a fost revizuită, rezultând următoarea redacție:</p> <p>„(6) Evaluarea corespunderii altor membri ai Guvernului, stabiliți prin lege organică, cu cerințele stabilite de alin. (1) și (2) din prezentul articol se efectuează la momentul candidării pentru funcția care din oficiu îi acordă statutul de membru al Guvernului.”</p>	
63)	<p>La art. 19 este nejustificat dreptul Președintelui de a respinge propunerea Prim-ministrului privind revocarea din funcție a membrului Guvernului, deoarece astfel se va afecta autoritatea Prim-ministrului și acest fapt ar genera, eventual, o criză în interiorul Guvernului.</p> <p>Prerogativa Prim-ministrului de a revoca un membru al Guvernului nu ar trebui supusă unei revizui, aceasta fiind bazată pe neîncrederea Prim-ministrului în membrii din echipa sa.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Această prevedere este fundamentată pe aprecierile și interpretările Curții Constituționale din 24.01.2017.</p> <p>Astfel Curtea, referindu-se la dreptul Prim-ministrului de a propune Președintelui remanieri guvernamentale, a menționat următoarele: după acordarea votului de încredere Guvernului de către Parlament, Președintele Republicii Moldova nu este în drept să nu numească Guvernul.</p>	

		<p>Mai mult, aprecierea și interpretarea Curții Constituționale din 24 ianuarie 2017 se referă la <i>propunerea Prim-ministrului de numire</i> a unei persoane într-o funcție vacantă de ministru, dar nu la revocarea din funcție a membrului Guvernului.</p>	<p>Neexercitarea atribuțiilor constituționale de către Președintele țării ar conduce în acest caz la încălcarea principiului separației și colaborării puterilor în stat, stipulat de articolul 6 din Constituție (HCC nr. 15/1999).</p> <p>Din aceleași considerente, CCM a menționat că Președintele Republicii Moldova poate să refuze propunerea Prim-ministrului de numire a unei persoane într-o funcție vacantă de ministru și să-i ceară să facă o altă propunere, fără a constitui, însă, o sursă de blocaj instituțional sau a anula competențele Prim-ministrului în cadrul procedurii de codecizie la remanierea guvernamentală.</p> <p>În acest context, respingerea candidaturii pentru funcția vacantă de ministru propusă de Premier poate avea loc o singură dată și trebuie să fie întemeiată pe respectarea cerințelor legale pentru exercitarea funcției de membru al Guvernului.</p> <p>În caz de neacceptare a candidaturii de către Președinte, Prim-ministrul are dreptul să propună pentru funcția de ministru o altă persoană sau să reitereze aceeași candidatură, pe care Președintele este obligat să o numească.</p> <p>Referitor la termenul în care urmează să fie numit Guvernul sau un ministru, precum și refuzul de a numi ministrul în cazul remanierii guvernamentale, acesta trebuie să fie cât mai restrâns și să nu depășească 14 zile, similar termenului pentru promulgarea legii.</p>
--	--	--	---

				<p>Totodată aceste aprecieri ale Curții urmează a fi examinate în coroborare cu aprecierile și interpretările date în Hotărârea sa nr. 28 din 20.09.2013 prin care s-a exercitat controlul constituționalității unor hotărâri ale Parlamentului privind revocarea și desemnarea directorului general al Consiliului de administrație al ANRE. Astfel, Curtea a statuat că „... <i>destituirea presupune o procedură mai complicată decât numirea în funcție sau cel puțin una echivalentă</i>”.</p> <p>Anume din aceste raționamente, în proiectul de lege procedura de revocare se propune să fie similară procedurii de numire.</p> <p>Mai mult, autoritatea Prim-ministrului nu va fi afectată prin această procedură, deoarece alineatul (6) din același articol stabilește limitări în competența membrului Guvernului a cărui revocare s-a solicitat.</p>
		64)	<p>La art. 19 alin. (5), privind revocarea membrului Guvernului dacă acesta nu mai întrunește cerințele privind numirea în funcție, se va ține cont de prevederile art. 98 alin. (6) din Constituție, potrivit căreia revocarea membrilor Guvernului are loc în caz de remaniere guvernamentală sau de vacanță a funcției. Pornind de la prevederile normei constituționale, ar rezulta că, revocarea ar fi posibilă pentru cazurile când membrul Guvernului nu își exercită atribuțiile conform legislației sau apare necesitatea înlocuirii acestuia pentru că nu își exercită în mod corespunzător atribuțiile și pune în pericol realizarea programului Guvernului, discreția decizională aparținând Prim-ministrului. Astfel, pentru a asigura integrarea juridică</p>	<p>Se acceptă de principiu.</p> <p>Pentru a evita confuziile alineatul (5) din art. 19 a fost transferat la alin. (7) din art. 16.</p> <p>În primul rând, revocarea nu poate avea loc în caz de vacanță a funcției, pentru că Președintele Republicii Moldova nu mai are pe cine revoca, deoarece funcția este vacantă.</p> <p>De aceea în art. 19 alin. (1) din proiect se stabilește că revocarea are loc în caz de remaniere guvernamentală. Bineînțeles, că în caz de remaniere guvernamentală are loc și numirea, însă în nici un caz operațiunea revocării nu poate interveni în caz de vacanță a funcției.</p>

			<p>a normei, dispozițiile de la alin. (5) trebuie corelate cu norma de la alin. (1) al aceluiași articol.</p>	<p>Totodată, ținem să relevăm că autorul obiecției restrânge nejustificat întinderea noțiunii de „remanierea guvernamentală”.</p> <p>Or aceasta, înseamnă o procedură și nu un motiv sau circumstanță. Remanierea guvernamentală reprezintă schimbarea compoziției nominale a unui Guvern.</p> <p>Ea poate fi determinată de varii motive.</p> <p>Spre exemplu „remanierea guvernamentală și, implicit, revocarea unui membru al Guvernului poate fi determinată de <i>situații obiective</i>, de înțelegeri, de tactici și strategii politice sau de <i>cauze subiective</i>, imputabile celui în cauză”.</p> <p>În primul caz suntem în prezența unei revocări ca soluție de program politic (revocare politică), iar în ipoteza a doua suntem în prezența unei revocări cu semnificație de tragere la răspundere (revocare de sancționare).</p>
		65)	<p>La art. 22 alin. (2) lit. h), pentru precizia exprimării, se propune a se opta pentru termenul „dispoziții” în loc de „indicații” ale Prim-ministrului. Potrivit DEX-ului dispoziția reprezintă o normă de prescripție obligatorie pentru executare, pe când, indicația se emite cu caracter de recomandare sau notificare.</p>	<p>Se acceptă în principiu.</p> <p>În proiect se propune instituirea ca act al Prim-ministrului – decizia, pentru a evita confuzia dintre dispozițiile Prim-ministrului și cele ale Guvernului. În context menționăm că dispozițiile pe care le emite Prim-ministrul, în conformitate cu Constituția sunt acte ale Guvernului. Prim-ministrul însă exercită prerogative care-i sunt date în competența sa și nu a Guvernului, iar acțiunile prin care se realizează aceste prerogative trebuie să aibă o</p>

				formă juridică proprie, adică decizia, ca act exclusiv al Prim-ministrului.
		66)	La art. 46 alin. (2) și (3) în partea ce ține de funcțiile reprezentantului Guvernului în teritoriu, precum și stabilirea modului de organizare și funcționare a acestuia, urmează a fi reexamine în coroborare cu normele stabilite în proiectul legii cu privire la reprezentantul Guvernului în teritoriu și oficiul reprezentantului Guvernului în teritoriu.	Se acceptă. Articolul respectiv a fost reexaminat și expus în redacția coordonată cu responsabilii de proiectul de lege invocat de către autorul obiecției, din cadrul Cancelariei de Stat.
5.	Ministerul Afacerilor Interne	67)	În vederea excluderii interpretărilor discreționare în raport cu art. 12 lit. c), se consideră oportună indicarea situațiilor exprese în care Prim-ministrul se poate afla în imposibilitate de a-și exercita atribuțiile.	Se acceptă. (art.11 în redacția nouă) Având în vedere prevederile Hotărârii Curții Constituționale nr. 16 din 17 iunie 2015 „Pentru interpretarea articolului 101 alin. (2) și (3) din Constituție”, articolul a fost completat cu două alineate noi în următoarea redacție: „ (2) Se consideră că Prim-ministrul este în imposibilitate definitivă de exercitare a atribuțiilor: a) dacă acesta nu-și exercită funcția mai mult de 3 luni; b) dacă Prim-ministrul, care și-a prezentat demisia, refuză expres exercitarea interimatului până la investirea noului Guvern; c) dacă intervine orice circumstanță care împiedică continuarea exercitării funcției. (2) Prim-ministrul poate refuza expres exercitarea interimatului concomitent cu demisia sau ulterior în orice moment în perioada exercitării interimatului. Refuzul se

			exprimă prin depunerea unei cereri scrise Președintelui Republicii Moldova sau prin anunț public, intră în vigoare și devine irevocabil din momentul depunerii cererii sau emiterii anunțului.
68)	<p>La art. 13 alin. (1), pentru clarificarea juridică a situației care se tinde a fi reglementată, se recomandă completarea la final cu textul „Decizia privind demisia din inițiativă proprie se adoptă cu votul unanim al membrilor Guvernului.”,</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Articolul a fost modificat rezultând următoarea redacție:</p> <p>„Articolul 13. Încetarea mandatului Guvernului în cazul demisiei Guvernului sau Prim-ministrului</p> <p>(1) Guvernul este în drept să demisioneze în componență deplină din inițiativă proprie.</p> <p>(2) Hotărârea privind demisia Guvernului în componență deplină se adoptă în unanimitate în ședință de Guvern.</p> <p>(3) Prim-ministrul este în drept să demisioneze din inițiativă proprie prin depunerea unei cereri scrise adresate Parlamentului sau prin anunț public.</p> <p>(4) Demisia Primului-ministru antrenează de drept demisia întregului Guvern.</p> <p>(5) Demisia Prim-ministrului și, respectiv, a întregului Guvern intră în vigoare și devine irevocabilă din momentul depunerii cererii scrise sau emiterii anunțului public.</p> <p>(6) Demisia de drept a întregului Guvern nu necesită îndeplinirea nici unei condiții de formă sau de procedură”</p>	
69)	<p>La art.13 alin.(5) textul „momentul depunerii cererii” se va completa cu textul „, adoptării deciziei”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>(vedeți comentariul anterior).</p>	

		70)	<p>La art. 14 alin. (1), ținând cont de consecințele juridice a înaintării unei moțiuni de cenzură și retragerea <i>de jure</i> a mandatului acordat executivului, se consideră judicioasă reformularea normei după cum urmează:</p> <p>„(1) Mandatul Guvernului încetează în cazul exprimării votului de neîncredere de către Parlament prin adoptarea unei moțiuni de cenzură.”</p> <p>Reformularea propusă corespunde prevederilor art.118 alin. (2) al Legii nr. 797 din 02 aprilie 1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului, potrivit căruia în cazul adoptării moțiunii de cenzură, Primul-ministru va prezenta în termen de cel mult 3 zile, Președintelui Republicii Moldova demisia Guvernului.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Sunt două situații juridice distincte care au fost evidențiate în redacția respectivă a acestei prevederi</p> <ul style="list-style-type: none"> - prima atunci când se introduce o moțiune de cenzură; - a doua atunci când Guvernul și-a angajat răspunderea și s-a adoptat o moțiune de cenzură. <p>Deși sunt situații juridice care au ca finalitate încetarea mandatului Guvernului ca urmare a exprimării votului de neîncredere prin adoptarea unei moțiuni de cenzură, totuși procedural sunt două situații distincte.</p> <p>Totodată, articolul a fost completat cu un alineat nou cu următorul cuprins:</p> <p>„Primul-ministru prezintă demisia Președintelui Republicii Moldova în termen de cel mult 3 zile de la data adoptării moțiunii de cenzură”.</p>
		71)	<p>La articolul 24 alin.(3), ținând cont de redacția propusă în raport cu art. 24 alin. (2) al proiectului, potrivit căruia „Președintele Republicii Moldova este în drept să respingă motivat o singură dată propunerea Prim-ministrului privind numirea în funcție a membrului Guvernului...”, se impune excluderea sintagmei „sau a altei candidaturi” din cuprinsul art. 24 alin. (3). Or, în situația existentă se creează impresia că dacă Prim-ministrul, la înaintarea repetată, propune o altă candidatură decât cea inițială, Președintele Republicii Moldova se vede obligat să numească în</p>	<p>Nu se acceptă. (art. 26 în redacția nouă).</p> <p>Această prevedere este fundamentată pe aprecierile și interpretările Curții Constituționale din 24.01.2017.</p> <p>Astfel Curtea, referindu-se la dreptul Prim-ministrului de a propune Președintelui remanieri guvernamentale, a menționat următoarele: după acordarea votului de încredere Guvernului de către Parlament, Președintele Republicii Moldova nu este în drept să nu numească Guvernul.</p>

			<p>funcție candidatul respectiv, chiar dacă acesta nu întrunește condițiile stabilite de lege.</p>	<p>Neexercitarea atribuțiilor constituționale de către Președintele țării ar conduce în acest caz la încălcarea principiului separației și colaborării puterilor în stat, stipulat de articolul 6 din Constituție (HCC nr. 15/1999).</p> <p>Din aceleași considerente, CCM a menționat că Președintele Republicii Moldova poate să refuze propunerea Prim-ministrului de numire a unei persoane într-o funcție vacantă de ministru și să-i ceară să facă o altă propunere, fără a constitui, însă, o sursă de blocaj instituțional sau a anula competențele Prim-ministrului în cadrul procedurii de codecizie la remanierea guvernamentală.</p> <p>În acest context, respingerea candidaturii pentru funcția vacantă de ministru propusă de Premier poate avea loc o singură dată și trebuie să fie întemeiată pe respectarea cerințelor legale pentru exercitarea funcției de membru al Guvernului.</p> <p>În caz de neacceptare a candidaturii de către Președinte, Prim-ministrul are dreptul să propună pentru funcția de ministru o altă persoană sau să reitereze aceeași candidatură, pe care Președintele este obligat să o numească.</p> <p>Referitor la termenul în care urmează să fie numit Guvernul sau un ministru, precum și refuzul de a numi ministrul în cazul remanierii guvernamentale, acesta trebuie să fie cât mai restrâns și să nu depășească 14 zile, similar termenului pentru promulgarea legii.</p>
--	--	--	--	---

		72)	<p>La articolul 24 alin. (4) Totodată, analizând particularitățile numirii în funcție, vacanța funcției și asigurarea interimatului funcției de prim-viceprim-ministru, viceprim-ministru și ministru, atestăm că acestea se contrazic.</p> <p>Astfel, potrivit prevederilor alin. (4) al art. 24 „vacanța funcției de prim-viceprim-ministru, viceprim-ministru și ministru intervine în caz de deces, demisie, revocare sau imposibilitate de exercitare a atribuțiilor”. Însă, alin. (11) al normei menționează faptul că prim-viceprim-ministrul, viceprim-ministrul sau ministrul își poate relua activitatea în funcția de membru al Guvernului până la data remiterii de către Prim-ministru a propunerii de numire a unui nou membru al Guvernului în adresa Președintelui Republicii Moldova. Or, reluarea activității <i>de jure</i> denotă înlăturarea circumstanțelor care au stat la baza imposibilității de exercitare a atribuțiilor, iar reluarea activității nu va putea fi realizată în caz de deces, demisie sau revocare.</p> <p>Respectiv, se consideră judicioasă indicarea expresă a situației în care poate fi reluată activitatea în funcția de membru al Guvernului.</p>	<p>Se acceptă. (art. 26 în noua redacție). Alineatul (11) al acestui articol a fost completat, rezultând următoarea redacție: <i>„În cazurile de imposibilitate de exercitare a atribuțiilor, Prim-viceprim-ministrul, viceprim-ministrul sau ministrul își poate relua activitatea</i> în funcția de membru al Guvernului până la data remiterii de către Prim-ministru a propunerii de numire a unui nou membru al Guvernului în adresa Președintelui Republicii Moldova.”</p>
		73)	<p>La articolul 24 alin. (5), avînd ca bază prevederile art. 19 lit. a) a Legii nr. 780 din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, potrivit cărora fraza se construiește conform normelor gramaticale, astfel încît să exprime corect, concis și fără echivoc ideea, să fie înțeleasă ușor de orice subiect interesat, se impune reformularea alin. (5) al art. 24 astfel, încît acesta să exprime fără echivoc ideea care se tinde a fi reglementată.</p>	<p>Se acceptă. Prevederea a fost ajustată corespunzător.</p>

	74)	<p>La articolul 24 alin. (5) Concomitent, se consideră oportună substituirea trimiterii la art. 9 alin. (5) din proiectul de lege cu norma constituțională ce reglementează obligativitatea depunerii jurământului de către Guvern (art. 79 alin. (2) din Constituție).</p>	Se acceptă.
	75)	<p>La articolul 24 alin. (6), prin alineatul obiectat se propune ca în caz de vacanță a funcției de <i>viceprim-ministru</i>, Prim-ministrul este în drept să desemneze un alt viceprim-ministru care să exercite interimatul funcției pînă la numirea noului membru al Guvernului. Astfel, se atestă că unul dintre <i>viceprim-ministru</i> va exercita două funcții de <i>viceprim-ministru</i>. Respectiv, pentru asigurarea echilibrului just dintre interesele statului, se recomandă analizarea posibilității desemnării unui ministru care va asigura interimatul funcției de viceprim-ministru.</p>	<p>Se acceptă parțial. (art. 26 în noua redacție) Alineatul respectiv a fost completat în final cu sintagma „sau, în lipsa acestora pe unul dintre miniștri”.</p>
	76)	<p>La articolul 24 alin. (7) Obiecția în cauză se va aplica în mod corespunzător și în raport cu alin. (7), în partea în care se propune ca în caz de vacanță a funcției de ministru, atribuțiile acestuia să fie asigurate de către un alt ministru, desemnat de Prim-ministru. Or, în această situație <i>de facto</i>, un ministru va asigura conducerea a două ministere concomitent. Astfel, se consideră oportun ca interimatul funcției să fie asigurat de către secretarul de stat al respectivului minister. Mai mult, propunerile înaintate corespund exigențelor propuse la alin. (9) al art. 24, conform cărora membrii Guvernului pot exercita interimatul <i>doar a unei funcții</i> de prim-viceprim-ministru,</p>	<p>Nu se acceptă. (art. 26 în redacția nouă). Practica înlocuirii sau exercitării interimatului membrilor Guvernului de către un alt membru al Guvernului este una recunoscută. Totodată, înlocuirea ministrului de către secretarul general de stat (conform noului concept) în realizarea funcțiilor politice, va periclita atingerea obiectivului propus prin adoptarea proiectului respectiv de lege – acela de a delimita funcțiile politice de cele de administrare în activitatea unui minister.</p>

		viceprim-ministru sau ministru în condițiile alineatelor (6), (7) și (8) ale art. 24 din proiect.	În acest context art. 27 (anterior 26) a fost expus într-o redacție nouă care va contribui semnificativ la realizarea acestui deziderat
	77)	La art. 26, se va revedea referința la art. 24, întrucât acesta nu identifică atribuțiile ministrului.	Se acceptă.
	78)	La art. 45 alin. (4), sintagma „Bașcanului UTA Găgăuzia” se va substitui cu sintagma „Guvernatorul (Bașkanul) Găgăuziei”, corespunzător conceptului reglementat de prevederile Legii nr. 344 din 23 decembrie 1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri).	<p>Se acceptă. (art.46 în redacția nouă).</p> <p>Articolul respectiv a fost expus într-o redacție nouă:</p> <p>„Articolul 46. Raporturile Guvernului cu autoritățile administrației publice locale. Reprezentantul Guvernului în teritoriu</p> <p>(1) Raporturile Guvernului cu autoritățile administrației publice locale se bazează pe principiile autonomiei locale, descentralizării serviciilor publice, colaborării și consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit, în scopul asigurării de către Guvern a respectării legalității și realizării corespunzătoare a competențelor delegate la nivel local.</p> <p>(2) Exercițarea funcțiilor Guvernului la nivel local este realizată de către reprezentantul Guvernului în teritoriu, care exercită următoarele funcții de bază:</p> <p>a) contribuie la realizarea pe plan local a obiectivelor Programului de activitate a Guvernului;</p> <p>b) coordonează activitatea serviciilor publice desconcentrate în teritoriu ale ministerelor și altor autorități administrative subordonate Guvernului;</p>

				<p>c) realizează controlul administrativ al activității autorităților administrației publice locale;</p> <p>d) exercită alte funcții care decurg din prevederile prezentei legi și a cadrului normativ în vigoare.</p> <p>(3) Modul de organizare și funcționare a reprezentantului Guvernului în teritoriu se stabilește de Guvern”.</p>
		79)	Suplimentar, se consideră oportună substituirea sintagmei „subsecretarul de stat” cu sintagma „secretar-adjunct de stat”.	<p>Se acceptă.</p> <p>Conform noului concept al proiectului denumirea funcției de secretar de stat se schimbă în secretar general de stat, iar subsecretar în secretar de stat.</p>
6.	Ministerul Afacerilor Interne (aviz suplimentar)	80)	<p>Analizînd <i>per ansamblu</i> noul concept cu privire la Guvern, atestăm că autorul a evitat indicarea expresă a ministerelor care urmează a se regăsi în noua structură a executivului. Or, proiectul de lege identifică doar domeniile de activitate ale Guvernului, deși art. 7 din proiect notează că una dintre împuternicirile Guvernului presupune „<i>constituirea, reorganizarea și dizolvarea ministerelor</i>”, fără a fi indicată expres lista acestora.</p> <p>Respectiv, pentru asigurarea echilibrului just dintre interesele statului în realizarea politicii executive, se consideră judicioasă indicarea expresă atât a ministerelor care vor constitui parte componentă a Guvernului, cât și a autorităților administrative centrale subordonate acestuia.</p> <p>Mai mult, propunerea în cauză corespunde exigențelor stabilite în art. 11 alin. (3) din proiect,</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Conceptul propus în proiect flexibilizează procedura de reorganizare structurală a Guvernului, fără a afecta Programul de activitate a acestuia.</p> <p>În acest sens, ținem să menționăm aprecierile date de Curtea Constituțională în hotărârea nr. 7 din 18.05.2013:</p> <p>„...din dispozițiile art.98 alin.(2) și (3) din <u>Constituție</u> rezultă prioritatea programului de activitate asupra listei Guvernului. Or, nu programul de activitate se întocmește după capacitățile membrilor Guvernului, ci candidaturile membrilor Guvernului sunt selectate în corespundere cu necesitățile de îndeplinire a programului.”.</p>

		<p>potrivit căruia „<u>Lista Guvernului, prezentată Parlamentului de candidat pentru funcția de Prim-ministru în vederea obținerii votului de încredere, include lista candidaților la funcția de ministru și lista ministerelor</u>”.</p> <p>Totodată, conform alin. (4) al art. 11, conchidem că Prim-ministrul poate cere, pe perioada exercitării mandatului, acceptul Parlamentului pentru modificarea <u>listei ministerelor</u> în cazul necesității constituirii, reorganizării sau dizolvării acestora, iar Parlamentul se expune asupra cererii Prim-ministrului privind modificarea listei ministerelor prin adoptarea unei hotărâri.</p> <p>Prin urmare, ținând cont de faptul că pentru modificarea <u>listei ministerelor</u> în cazul necesității constituirii, reorganizării sau dizolvării acestora se va solicita acceptul Parlamentului, se optează pentru reglementarea exhaustivă a listei ministerelor și autorităților administrative centrale subordonate acestuia.</p>	<p>În context, ținem să menționăm că Guvernul este exponentul puterii executive, cel care o reprezintă și o exercită, este autoritatea publică care realizează politica statului în domeniile de acțiune ale puterii executive.</p> <p>Reieșind din acestea nu înțelegem cum neindicarea expresă a ministerelor și a autorităților administrative centrale în proiectul de lege ar putea afecta echilibrul just dinte interesele statului, de vreme ce anume Guvernul este cel care reprezintă aceste interese în domeniul executiv.</p> <p>Mai mult, în acest context, relevăm faptul că în prezent, în pofida faptului că unele autorități administrative nu sunt indicate în art. 24 al Legii cu privire la Guvern, echilibrul respectiv nu a fost afectat.</p>
	81)	<p>O altă obiecție de ordin general înaintată în raport cu noul concept cu privire la Guvern, denotă lipsa reglementărilor privind obligativitatea depunerii declarațiilor cu privire la venituri și proprietate de către membrii Guvernului. Or, normele Legii nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și intereselor personale, produc efecte juridice inclusiv asupra persoanele care dețin funcții de demnitate publică prevăzute în anexa la Legea nr. 199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Obligativitatea depunerii declarației de avere și interese personale nu intră în obiectul de reglementare a Legii cu privire la Guvern, ci în obiectul de reglementare a Legii 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.</p> <p>Lipsa acestei obligații în legea cu privire la Guvern, nu exonerează membrul Guvernului de realizarea obligațiilor care decurg din prevederile altor legi.</p>

				<p>Dacă urmărim această logică, atunci toate obligațiile care decurg din legile speciale și sub incidența cărora cad și membrii Guvernului ar trebui incluse în Legea cu privire la Guvern.</p>
	82)	<p>Totodată, noul concept cu privire la Guvern nu identifică aspectele privind garanțiile sociale ale membrilor Guvernului.</p>		<p>Nu se acceptă.</p> <p>Garanțiile sociale ale membrilor Guvernului intră în obiectul de reglementare a legii nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică.</p>
	83)	<p>La art. 7, în partea ce ține de împuternicirile Guvernului, atestăm că lit. i) a articolului obiectat nu prevede numirea și eliberarea din funcție a subsecretarilor de stat (<i>Ministerul Afacerilor Interne retrace solicitarea privind redenumirea funcției „subsecretar de stat” în „secretar-adjunct de stat” înaintată prin avizul nr. 22/889 din 30 mai 2017</i>”), deși modificările propuse la art. 8 alin. (2) lit. c) al Legii nr. 158 din 04 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, indică că funcția de subsecretar de stat al ministerului se va regăsi în categoria funcționarilor publici de conducere de nivel superior.</p> <p>Respectiv, ținând cont de faptul că Guvernul va numi și elibera din funcție atât secretarul de stat, cât și subsecretarii de stat, această împuternicire urmează a se regăsi în cuprinsul lit. i) al art. 7 din proiectul legii cu privire la Guvern.</p>		<p>Se acceptă.</p> <p>Prevederea respectivă a fost completată, rezultând următoarea redacție:</p> <p>„i) numește, modifică raporturile de serviciu, suspendă și eliberează din funcție secretarul general al Guvernului, secretarii generali adjuncți ai Guvernului, secretarii de stat (secretarii generali de stat conform noului concept), subsecretarii de stat (secretarii de stat conform noului concept), reprezentantul Guvernului în Parlament și la Curtea Constituțională, reprezentantul Guvernului în teritoriu și adjunctul acestuia, conducătorii și adjuncții conducătorului autorităților administrative centrale subordonate Guvernului și, la propunerea ministrului sau a conducerii Cancelariei de Stat, în cazurile stabilite de legislație, conducătorii și adjuncții conducătorului structurilor organizaționale din sfera de competență a Cancelariei de Stat, a ministerelor și a altor autorități administrative centrale subordonate Guvernului”.</p>

		84)	<p>La art. 9, analizând suplimentar normele care se propun a fi reglementate în raport cu investirea Guvernului, conchidem că proiectul de lege nu conține careva reglementări privind acțiunile ce urmează a fi întreprinse de Guvern în situația în care Parlamentul nu a acceptat votul de încredere pentru formarea acestuia. Or, în conformitate cu prevederile art. 85 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, notăm că „Parlamentul poate fi dizolvat, dacă nu a acceptat votul de încredere pentru formarea Guvernului, în termen de 45 de zile de la prima solicitare și numai <u>după respingerea a cel puțin două solicitări de investitură</u>”.</p> <p>Astfel, mecanismul de solicitare a acordării repetate a votului de încredere nu este prevăzut, iar pentru evitarea aplicării discreționare se impune indicarea la nivel legislativ al acestuia.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În situația în care Parlamentul nu a acordat vot de încredere Guvernului, procedura descrisă în articolul respectiv din proiectul de lege urmează a fi reluată.</p> <p>Bineînțeles că în cazul în care Parlamentul nu acceptă votul de încredere pentru formarea Guvernului în termen de 45 de zile de la prima solicitare și dacă acesta a respins cel puțin două solicitări de investire, Președintele îl poate dizolva. Însă formarea Guvernului nu poate depăși termenul general de 3 luni.</p> <p>În acest sens sunt relevante aprecierile Curții Constituționale date în Hotărârea sa nr.30 din 1.10.2013 „în lipsa votului de încredere al Parlamentului pentru candidatul la funcția de Prim-ministru intervine mecanismul constituțional cuprins la articolul 85 alin. (2) din Constituție, care statuează că: „Parlamentul poate fi dizolvat, dacă nu a acceptat votul de încredere pentru formarea Guvernului, în termen de 45 de zile de la prima solicitare și numai după respingerea a cel puțin două solicitări de investitură”.</p> <p>62. Curtea menționează că, potrivit acestei norme, Președintele Republicii Moldova poate dizolva Parlamentul dacă nu a acceptat votul de încredere pentru formarea Guvernului doar dacă sunt întrunite cumulativ două condiții, și anume: 1) în termen de 45 de zile de la prima solicitare și 2) doar după</p>
--	--	-----	--	--

				<p>respingerea a cel puțin două solicitări de învestitură.</p> <p>63. Curtea reține că termenul de 45 de zile, statuat la articolul 85 alin. (2), nu este unul distinct de termenul de 3 luni, cuprins la alin. (1) al aceluiași articol, primul fiind absorbit de cel din urmă.</p> <p>64. Astfel, termenul de 3 luni este un termen general de formare a Guvernului, începe să curgă de la data apariției circumstanțelor ce au determinat necesitatea formării unui nou Guvern, curge indiferent de declanșarea procedurilor de formare a noului Guvern sau/și de efectuarea procedurilor prevăzute de alineatul (2) al articolului 85 din Constituție, include perioadele de consultare a fracțiunilor parlamentare și a altor proceduri legale și constituie termenul limită pentru formarea noului Guvern.”</p> <p>Procedura repetată de investire nu diferă de procedura inițială, cel puțin în acest sens Constituția nu stabilește nici o diferență.</p> <p>Reieșind din natura normelor constituționale ce țin de dizolvarea Parlamentului și subiectul investit cu drepturi și obligații în acest sens, considerăm că reglementarea „acțiunilor ce urmează a fi întreprinse de Guvern în situația în care Parlamentul nu a acceptat votul de încredere pentru formarea acestuia”, după cum propune autorul obiecției, este inutilă.</p>
--	--	--	--	--

		85)	<p>La art. 15, analizînd normele propuse la alin. (4) și (5) din proiectul de lege, atestăm că pe de o parte evaluarea corespunderii candidaților la funcția de Prim-ministru, de prim-viceprim-ministru, de viceprim-ministru și de ministru cu cerințele necesare stabilite de lege în vederea acordării votului de încredere, se va efectua de Parlament, iar pe de altă parte evaluarea corespunderii membrului Guvernului care va fi desemnat ca Prim-ministru interimar se va efectua de către Președintele Republicii Moldova.</p> <p>Respectiv, nu este clar raționamentul care a stat la baza evaluării distincte a candidatului la funcția de Prim-ministru și a candidatului la funcția de Prim-ministru interimar.</p>	<p>Art. 16 în noua redacție.</p> <p>Raționamentul care a stat la baza acestei diferențieri decurge din competența autorităților publice respective în numirea acestor persoane, competență care cuprinde și responsabilitatea pentru integritatea persoanelor pe care le numesc.</p> <p>Astfel, rolul determinant în numirea Guvernului aparține Parlamentului. În acest sens, Curtea Constituțională În aceeași Hotărâre nr. 30 din 1.10.2013 a statuat:</p> <p>„ 107. Astfel, <i>numai avînd mandatul acordat de Parlament, Guvernul poate exercita atribuțiile de putere executivă</i>, care, în ultimă instanță, se reduc la procesul de executare a legilor adoptate de același Parlament.</p> <p>108. Curtea atestă că acest mandat este unul vital pentru existența și funcționarea Guvernului. Or legiuitorul constituțional a instituit <i>regula numirii Guvernului de către Președintele Republicii Moldova numai în baza votului de încredere acordat de Parlament</i> și în strictă conformitate cu prevederile art.98 din Constituție.”.</p> <p>În ce privește numirea Prim-ministrului interimar, aceasta conform Constituției este o obligație a Președintelui Republicii Moldova. În acest sens, Curtea Constituțională în Hotărârea sa nr. 16 din 17.06.2015 a menționat că „în sensul articolului 101 alin. (2) din Constituție Președintele are obligația constituțională de a numi un Prim-ministru</p>
--	--	-----	--	---

			interimar până la formarea noului Guvern în cazul imposibilității definitive a exercitării funcției de către Prim-ministrul demisionar.
	86)	La art. 21 , autorul propune ca una dintre atribuțiile Prim-ministrului va ține de emiterea atenționărilor și avertismentelor membrilor Guvernului, conducătorilor autorităților administrative centrale și a structurilor organizaționale din sfera de competență a acestora, precum și a adjuncților acestora. Însă, legislația în vigoare nu operează cu astfel de concepte, fapt pentru care se impune reglementarea acestora, cu stabilirea expresă a limitelor „atenționărilor și avertismentelor” în cauză.	Nu se acceptă. Redacția acestei litere este destul de explicită și reflectă finalitatea pe care o are – să atragă atenția anumitor oficiali asupra neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a anumitor acțiuni. Limitele acestei prerogative a Prim-ministrului este revocarea membrului Guvernului sau, inițierea procedurii de eliberare din funcție a conducătorilor conducătorilor autorităților administrative centrale și a structurilor organizaționale din sfera de competență a acestora, precum și și adjuncților acestora
	87)	La art. 25 , funcțiile și atribuțiile ministrului sunt transpuse mult prea restrâns comparativ cu normele reglementate de către art. 11 al Legii nr. 98 din 04 mai 2012 privind administrația publică centrală de specialitate.	În articolul respectiv funcțiile ministrului sunt stabilite generic și, ținând cont de ultima literă nu sunt stabilite restrictiv. În această ordine de idei art. 11 din Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, ca lege specială, reglementează competența ministrului și a ministerului pe care acesta îl conduce mult mai detaliat, dat fiind și obiectul de reglementare a acestei legi.
	88)	La art. 42 , privitor la angajarea răspunderii Guvernului în fața Parlamentului, propusă a fi reglementată de către alin. (12) al normei obiectate,	Se acceptă. Norma respectivă a fost examinată suplimentar, fiind constatată corespunderea

			<p>menționăm că aceasta urmează a fi analizată suplimentar și în coroborare cu prevederile Hotărârii Curții Constituționale nr. 5 din 2 martie 2016 pentru interpretarea articolului 106¹ alin. (1) din Constituția Republicii Moldova. Or, pe marginea acestei chestiuni Curtea Constituțională a hotărât că, în sensul articolului 106¹ alin. (1) din <u>Constituție</u>, Guvernul își poate angaja răspunderea asupra mai multor proiecte de legi în același timp, cu condiția ca adoptarea să fie o măsură <i>in extremis</i>, determinată de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - urgența în adoptarea măsurilor conținute în legea/legile asupra căreia/căroră Guvernul și-a angajat răspunderea; - necesitatea ca reglementarea să fie adoptată cu maximă celeritate; - aplicarea imediată a legii/legilor; - circumscrierea legilor unui singur domeniu de reglementare. 	acesteia prevederilor Hotărârii Curții Constituționale nr. 5 din 2.03.2016.
		89)	Suplimentar, proiectul urmează a fi redactat cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie.	Se acceptă. Proiectul a fost supus revizuirii din punct de vedere gramatical.
		90)	Totodată, în tot cuprinsul proiectului de lege cuvântul „legislative” se va substitui prin cuvântul „normative”, corespunzător noului concept cu privire la actele normative, înregistrat în Parlament sub nr. 407 din 21 octombrie 2016.	Se acceptă.
7.	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	91)	<p>La art. 3</p> <p>Ținând cont de faptul că protejarea drepturilor și libertăților omului reprezintă un principiu general de guvernare a țării consfințit în art. 4 din Constituția Republicii Moldova și având în vedere că în</p>	Se acceptă.

		conformitate cu art. 96 din Constituție Guvernul asigură realizarea politicii interne și externe a statului, MAEIE propune completarea art. 3 din proiectul Legii cu privire la Guvern cu un nou principiu de activitate al Guvernului: „ protejării drepturilor și libertăților omului”. Respectiv, articolele 4 și 5 din proiect, care reglementează funcțiile și atribuțiile Guvernului, urmează a fi ajustate sau completate în scopul asigurării implementării de către Guvern a noului principiu enunțat mai sus.	
	92)	<p>La art. art. 7 lit. n)</p> <p>În conformitate cu art. 7 lit. n) din proiect, una dintre împuternicirile Guvernului este să înainteze Președintelui Republicii Moldova propuneri privind acreditarea și rechemarea reprezentanților diplomatici, precum și privind înființarea, desființarea sau schimbarea rangului misiunilor diplomatice.</p> <p>MAEIE notează că reglementările și termenii juridici utilizați în proiect la capitolul competențelor Guvernului în domeniul activității serviciului diplomatic urmează a fi aduse în corespundere cu prevederile Legii nr. 761-XV din 27.12.2001 cu privire la serviciul diplomatic. MAEIE specifică faptul că, la elaborarea Legii nr. 761-XV, s-a ținut cont de normele dreptului internațional ce reglementează relațiile diplomatice, de principiile de drept internațional cât și de cutuma internațională.</p> <p>În acest context, MAEIE notează că Legea cu privire la serviciul diplomatic nu reglementează noțiunea de „reprezentant diplomatic”. În același timp, art. 10 alin. (6) din Lege prevede că „Ambasadorii extraordinari și plenipotențieri, reprezentanții</p>	Se acceptă.

		<p>permanenți, trimișii și însărcinații cu afaceri en titre (permanenți) – șefi ai misiunilor diplomatice – sînt numiți și rechemati din funcție de către Președintele Republicii Moldova, la propunerea Guvernului.”.</p> <p>Respectiv, MAEIE consideră necesară înlocuirea în art. 7 lit. n) din proiect a noțiunii de „reprezentant diplomatic” cu „șef al misiunii diplomatice”.</p>	
	93)	<p>La art. 8 alin. (2) lit.d)</p> <p>În conformitate cu art. 8 alin. (2) lit d), noul proiect de lege prevede că Guvernul al cărui mandat a încetat nu este în drept: „d) să încheie tratate internaționale care atrag obligații pecuniare pentru Republica Moldova”.</p> <p>MAEIE notează că terminologia corectă utilizată pentru această categorie de tratate este „tratate care implică un angajament financiar” conform art. 11 alin. 1) lit. (b) din Legea nr. 595-XIV din 24.09.1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova.</p> <p>În altă ordine de idei, MAEIE notează că atât Legea nr. 595-XIV, cât și dreptul internațional al tratatelor (în particular Convenția de la Viena cu privire la dreptul tratatelor, încheiată la 23.05.1969) nu prevăd în mod expres careva drepturi în domeniul încheierii tratatelor internaționale pentru guverne al căror mandat a încetat. Respectiv, având în vedere că, în conformitate cu definiția dată de art. 2 din Legea nr. 595-XIV un tratat internațional este, printre altele, un acord încheiat în scris de către Republica Moldova destinat a produce efecte juridice și având, de asemenea, în vedere că în conformitate cu alineatul (1) din același art. 8 al proiectului de lege examinat „Guvernul, al cărui mandat a încetat îndeplinește numai atribuții de administrare a treburilor publice”, deci fără drept de adoptare a unor</p>	<p>Se acceptă parțial (art. 15 în redacția nouă).</p> <p>Sintagma „care atrag obligații pecuniare pentru Republica Moldova” a fost subsrăuită cu sintagma „care implică un angajament financiar”.</p> <p>Totodată, ținem să menționăm că redacția acestei litere este preluată din art. 7¹ din Legea actuală cu privire la Guvern (nr.64/1990), în redacția Legii nr. 228 din 23 septembrie 2016, adoptată întru executarea Hotărârii Curții Constituționale nr. 7 din 2013 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.64/1990 cu privire la Guvern.</p> <p>În acest sens, Cutea a recunoscut constituțională competența Guvernului demisionar de a semna <i>acorduri internaționale, atunci când semnarea acestora este necesară pentru executarea legilor adoptate de Parlamentul Republicii Moldova și/sau acestea sunt necesare pentru asigurarea securității interne și externe a statului, menținerea stării de legalitate, a stabilității sociale, economice, financiare, politice și pentru evitarea efectelor</i></p>

	<p>acte normative care produc efecte juridice, MAEIE consideră că un Guvern a cărui mandat a încetat nu este în drept să încheie tratate internaționale, indiferent de obiectul de reglementare al acestora.</p>	<p><i>fenomenelor naturale și ale factorilor imprevizibili care prezintă pericol public</i></p> <p>Astfel, recunoscând constituționalitatea acestei prerogative, Curtea a menționat că „având în vedere generalitatea conținutului dispoziției contestate și în virtutea cadrului normativ existent privind ratificarea, acceptarea, aprobarea sau aderarea Republicii Moldova la tratatele internaționale în special art.11 din Legea nr. 595/1999, Curtea nu relevă încălcarea normelor constituționale.”.</p>
94)	<p>La art. 15 alin. (2) lit. a)</p> <p>În conformitate cu art. 15 din proiect, una dintre condițiile cumulative pentru ca o persoană să poată fi membru al Guvernului este reputația ireproșabilă. În conformitate cu alin. (2) din același articol, se consideră că nu are o reputație ireproșabilă și nu poate fi numită în funcția de membru al Guvernului persoana care: „(...) are antecedente penale, inclusiv stinse, sau cea care a fost absolvită de răspundere ori pedeapsă penală, inclusiv printr-un act de amnistie sau grațiere”.</p> <p>Cu privire la aspectul stingerii antecedentelor penale, MAEIE notează că în conformitate cu art. 111 alin. (3) din Codul penal al RM, stingerea antecedentelor penale anulează toate incapacitățile și decăderile din drepturi legate de antecedentele penale. În acest context, în opinia MAEIE, actuala redacție a art. 15 alin. (2) din proiect poate produce un conflict de norme de drept în raport cu prevederile Codului penal și necesită a fi avizată în modul corespunzător de către Ministerul Justiției.</p>	<p>Se acceptă. (art.16 în redacția nouă).</p> <p>Litera a fost revizuită fiind divizată în două litere a) și b), cu următorul cuprins:</p> <p>„a)care a fost condamnată de către instanța de judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni și are antecedente penale nestinse;</p> <p>b) care are antecedente penale, inclusiv stinse, sau care a fost absolvită de răspundere ori pedeapsă penală, inclusiv printr-un act de amnistie sau de grațiere, pentru săvârșirea uneia sau mai multor infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave ori pentru săvârșirea uneia sau mai multor infracțiuni contra bunei desfășurări a activității în sfera publică, de corupție în sectorul privat, sau contra autorităților publice și a securității de stat;”.</p>

		<p>În altă ordine de idei, MAEIE notează că art. 16 din Codul penal distinge, în funcție de caracterul și gradul prejudiciabil, între infracțiuni ușoare, mai puțin grave, grave, deosebit de grave și excepțional de grave. De asemenea, art. 76 alin. (1) din Codul penal, reglementează circumstanțele atenuante la calificarea infracțiunii.</p> <p>În contextul celor menționate mai sus, MAEIE propune, cu titlu de sugestie, examinarea oportunității dezvoltării prevederilor art. 15 din proiect în scopul evitării conflictului de legi menționat mai sus și, totodată, în scopul reglementării diferențiate a efectelor antecedentelor penale stinse asupra reputației persoanei în dependență de gravitatea faptei și a prezenței circumstanțelor atenuante constatate de către instanța de judecată.</p>	
	95)	<p>La art. 28 alin. (1)</p> <p>În conformitate cu art. 28 alin. (1) din proiect, ședințele Guvernului sunt publice. În același timp, în conformitate cu dispozițiile art. 29 alin. (3), accesul la ședințele Guvernului a altor persoane decât cele stabilite de alin. (1) și (2) din același articol (Președintele RM, deputații Parlamentului, reprezentanții desemnați ai Președintelui RM și Parlamentului, membrii Guvernului, conducători ai autorităților administrative centrale, angajați responsabili din cadrul Cancelariei de Stat și ministerelor) are loc doar în baza invitației Cancelariei de Stat.</p> <p>În opinia MAEIE se dovedește necesară o evaluare suplimentară a gradului de compatibilitate între dispozițiile art. 28 alin. (1) și ale art. 29 alin. (3) din</p>	<p>Se acceptă. (art. 29 în redacția nouă).</p> <p>Alineatul (1) din art. 29 a fost completat cu o nouă propoziție în următoarea redacție: „Guvernul, prin intermediul Cancelariei de Stat, asigură transmisiunea în direct a ședințelor sale pe pagina web oficială.”.</p>

			<p>proiect în scopul evitării conflictului de norme de drept. Cu titlu de sugestie, proiectul ar putea reglementa caracterul public al ședințelor Guvernului prin stabilirea unui mecanism de transmisiune în direct al acestora, fiind astfel, soluționate incompatibilitățile între dispozițiile art. 28 alin. (1) și ale art. 29 alin. (3).</p>	
		96)	<p>6. În conformitate cu art. 30 alin. (3) din proiect, în cazul absenței prim-viceprim-ministrului sau a unui viceprim-ministru de la ședințele Prezidiului Guvernului, aceștia pot delega un ministru să participe la ședințe.</p> <p>MAEIE notează că proiectul de lege, în versiunea actuală, lasă nereglementate cazurile particulare de reprezentare la ședințele Prezidiului Guvernului atunci când prim-viceprim-ministrul sau viceprim-ministrul absent este, deja, în exercițiul interimatului funcției de ministru pentru domeniul de interes în conformitate cu art. 24 alin. (7) din proiectul legii. De asemenea, legea nu reglementează situația practică în care, în scopul eficientizării activității Guvernului, același demnitar va exercita simultan funcția de viceprim-ministru și cea de ministru pentru domeniul de interes.</p>	<p>Conform conceptului definitivat al proiectului noii Legi cu privire la Guvern, din lista organelor permanente de lucru ale Guvernului a fost exclus Prezidiul Guvernului, dat fiind faptul că prerogativele acestuia sunt limitate și doar îngreunează procesul de luare a deciziilor.</p>
		97)	<p>7. În conformitate cu art. 36 alin. (4) din proiect, procedura administrativă de elaborare, examinare, adoptare și emitere a hotărârilor, ordonanțelor și dispozițiilor Guvernului se stabilește de Guvern.</p> <p>MAEIE menționează că, în prezent, aspectele menționate mai sus fac obiectul de reglementare al Legii nr. 317-XV din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale. Respectiv, în</p>	<p>Modul de elaborare, examinare, adoptare și emitere a hotărârilor, ordonanțelor și dispozițiilor Guvernului va fi reglementat de Guvern, prin hotărâre, în strictă conformitate cu prevederile legale la acest capitol, oricare ar fi acestea. Or, conform art. 102 alin. (2) din Constituție „hotărârile...se emit pentru organizarea executării legilor...”</p>

			<p>cazul în care autorii proiectului doresc modificarea cadrului normativ existent în domeniul elaborării, examinării, adoptării și emiterii actelor Guvernului, prin coborârea acestui obiect de reglementare de la nivel legislativ la nivel de act normativ al Guvernului, MAEIE consideră oportună completarea clauzelor finale ale proiectului de lege cu dispoziții tranzitorii privind aplicarea Legii nr. 317-XV până la adoptarea de către Guvern, în termenul stabilit, a noilor norme prevăzute de art. 36 alin. (4) din proiect.</p>	<p>Astfel Guvernul, va reglementa în actul său normativ aspectele ce țin de modul de elaborare, examinare, adoptare și emiteră a hotărârilor, ordonanțelor și dispozițiilor Guvernului în strictă conformitate cu prevederile legii.</p> <p>Acest act va conține reglementări detaliate privind procedurile interne de elaborare, examinare, adoptare și emiteră a actelor Guvernului.</p>
		98)	<p>Art. 25 Propunem examinarea posibilității includerii în proiectul legii a unui articol care ar reglementa competențele ministrului, or el se regăsește în lege ca membru al Guvernului, dar nu sunt clar reglementate atribuțiile acestuia.</p>	<p>Art. 25 alin. (3) – (5) în redacția nouă În varianta proiectului prezentată la avizare competența generală a ministrului era prevăzută la art. 25. În proiect s-a propus doar reglementarea generică a competenței ministrului, dat fiind faptul că reglementarea detaliată a acestui aspect intră în obiectul de reglementare a Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate.</p> <p>Totodată în varianta definitivată a proiectului prevederile privind competența ministrului au fost incluse în art. 23 (în varianta inițială a proiectului) care a devenit art. 25 în varianta definitivată conform avizelor.</p> <p>Astfel în articolul nou 25, alineatul (3) prevede competența generică a ministrului, suplimentar articolul respectiv fiind completat cu alineatele (4) și (5) care stabilesc posibilitatea delegării de către ministru a unor atribuții ce țin de administrarea activităților</p>

				curente ale ministerului și reprezentarea acestuia în relațiile cu alte autorități publice
8.	Ministerul Apărării		A comunicat lipsa de obiecții și propuneri.	
9.	Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor	99)	La art. 6 alin. h) din proiectul legii, textul „h) dezvoltare regională și construcții;” de substituit cu textul „h) planificare teritorială, dezvoltare regională, urbanism și locuințe	Se acceptă. (art. 4 în redacția nouă). Articolul respectiv a fost completat în final cu o nouă literă în următoarea redacție: „alte domenii de activitate în care este necesară intervenția Guvernului, ca exponent al puterii executive în stat, în conformitate cu prevederile Constituției și actele normative care reglementează domeniile în care intervenția este necesară”
10.	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	100)	La articolul 6, litera j) din proiect propunem după cuvântul „agricultură” de completat cu sintagma „dezvoltarea rurală”, întrucât în contextul obiectivului de integrare europeană, dezvoltarea rurală reprezintă un pilon al politicii agricole comune care urmărește să ajute zonele rurale să facă față provocărilor economice, sociale și de mediu cu care se confruntă acestea. La nivelul Uniunii Europene agricultura și dezvoltarea rurală au devenit două concepte inseparabile una de alta, din care considerent propunem completarea proiectului cu această sintagmă. Totodată, atragem atenția autorului proiectului că Guvernul este o autoritate cu competențe generale, astfel că lista domeniilor enumerate la articolul 6 nu poate fi una exhaustivă, prin urmare propunem completarea acestuia cu litera r) cu următorul cuprins: „r) alte domenii stabilite prin Lege.”	Se acceptă. (art. 4 în redacția nouă). Articolul respectiv a fost completat în final cu o nouă literă în următoarea redacție: „alte domenii de activitate în care este necesară intervenția Guvernului, ca exponent al puterii executive în stat, în conformitate cu prevederile Constituției și actele normative care reglementează domeniile în care intervenția este necesară”

		101)	<p>La articolul 7, litera g), considerăm improprie utilizarea noțiunii de „abrogare” întrucât abrogarea reprezintă un mecanism de desființare a <i>actelor normative</i> prevederile cărora au devenit contrare unei noi reglementări de același nivel sau de nivel superior, pe când, în speță, deducem că autorul urmărește să desființeze <i>actele administrative</i> ilegale. În acest contextul și ținând cont de prevederile art. 15 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr. 793/2000 potrivit căruia organul ierarhic superior este îndrept să „anuleze actul administrativ”, propunem substituirea cuvântului „abrogă” prin cuvântul „anuleze”.</p>	<p>Se acceptă. Litera respectivă a fost completată cu cuvântul „anulează”.</p>
		102)	<p>La articolul 9, autorul proiectului preia în textul legii norme constituționale, or, în opinia Ministerului, acestea nu pot fi cuprinse în Legi organice, prin urmare propunem excluderea acestora.</p>	<p>Nu se acceptă. (art. 8 în noua redacție). Pentru a asigura claritate, coerență și precizie reglementărilor propuse în proiect este necesară reproducerea normelor constituționale.</p>
		103)	<p>La articolul 13, propunem permutarea prevederilor alineatului (3) cu alineatul (4), întrucât este necesar de indicat în primul rând prin ce act se exprimă demisia primului-ministru, ca ulterior să se indice momentul de la care își produce acesta efectele.</p>	<p>Se acceptă. Articolul a fost revizuit, rezultând următoarea redacție: „Articolul 13. Încetarea mandatului Guvernului în cazul demisiei Guvernului sau Prim-ministrului (1) Guvernul este în drept să demisioneze în componență deplină din inițiativă proprie. (2) Hotărârea privind demisia Guvernului în componență deplină se adoptă în unanimitate în ședință de Guvern. (3) Prim-ministrul este în drept să demisioneze din inițiativă proprie prin depunerea unei cereri scrise adresate Parlamentului sau prin anunț public.</p>

			<p>(4) Demisia Primului-ministru antrenează de drept demisia întregului Guvern.</p> <p>(5) Demisia Prim-ministrului și, respectiv, a întregului Guvern intră în vigoare și devine irevocabilă din momentul depunerii cererii scrise sau emiterii anunțului public.</p> <p>(6) Demisia de drept a întregului Guvern nu necesită îndeplinirea nici unei condiții de formă sau de procedură.”</p>
	104)	La articolul 24, alineatul (5), după sintagma „Președintelui Republicii Moldova,” de completat cu textul „în termenul stabilit la”.	<p>Se acceptă. (art. 26 în redacția nouă)</p> <p>Alineatul a fost revizuit, făcându-se trimitere a art. 79 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova.</p>
	105)	La articolul 40, alineatul (1) și (2), este necesar de exclus sintagma „administrației”, întrucât atât din titlul capitolului cât și din conținutul articolelor pe care le cuprinde se deduce că acesta reglementează raporturile cu autoritățile publice, altele decât cele administrative, cum ar fi Parlamentul Republicii Moldova, Președintele Republicii Moldova, care nu sunt autorități ale administrației publice.	<p>Se acceptă.</p>
	106)	La articolul 45, alineatul (2) litera b), propunem substituirea cuvântului „abrogării” prin cuvântul „anulării”, din aceleași considerente expuse la articolul 7 litera g).	<p>Se acceptă. (art. 46 în noua redacție).</p> <p>Articolul a fost revizuit în întregime, inclusiv conform propunerilor altor autorități interesate, rezultând următoarea redacție:</p> <p>„Articolul 46. Raporturile Guvernului cu autoritățile administrației publice locale. Reprezentantul Guvernului în teritoriu</p> <p>(1) Raporturile Guvernului cu autoritățile administrației publice locale se bazează pe principiile autonomiei locale, descentralizării</p>

			<p>serviciilor publice, colaborării și consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit, în scopul asigurării de către Guvern a respectării legalității și realizării corespunzătoare a competențelor delegate la nivel local.</p> <p>(2) Exercițarea funcțiilor Guvernului la nivel local este realizată de către reprezentantul Guvernului în teritoriu, care exercită următoarele funcții de bază:</p> <p>a) contribuie la realizarea pe plan local a obiectivelor Programului de activitate a Guvernului;</p> <p>b) coordonează activitatea serviciilor publice desconcentrate în teritoriu ale ministerelor și altor autorități administrative subordonate Guvernului;</p> <p>c) realizează controlul administrativ al activității autorităților administrației publice locale;</p> <p>d) exercită alte funcții care decurg din prevederile prezentei legi și a cadrului normativ în vigoare.</p> <p>(3) Modul de organizare și funcționare a reprezentantului Guvernului în teritoriu se stabilește de Guvern.”</p>
	107)	<p>Potrivit articolului 39 alineatul (4) din Legea nr. 780/2001 privind actele legislative în cazul abrogării unui act legislativ modificat sau completat, se abrogă și actele legislative de modificare sau completare dacă acestea nu au fost abrogate în condițiile art.41 alin.(5). Întrucât după ultima republicare din 2002, Legea nr.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În textul alineatului (4) al articolului 47 se menționează că se abrogă Legea cu privire la Guvern, cu modificările și completările ulterioare.</p>

			64/1990 cu privire la Guvern, a suferit modificări și completări, proiectul supus avizării urmează a fi completat cu lista actelor legislative prin care s-au operat aceste modificări și completări ce se abrogă.	Totodată, la expunerea acestei norme s-a ținut cont de tehnica legislativă și practica în domeniu aplicată de Parlament.
11.	Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor		A comunicat lipsa de obiecții și propuneri.	
12.	Ministerul Mediului	108)	La articolul 1 al proiectului de lege, propunem substituirea cuvântului „componentă” cu cuvântul „competențele”.	Se acceptă.
		109)	La articolul 2, alineatul (4) cuvântul „propriu” se va substitui cu cuvântul „său”.	Se acceptă.
		110)	La articolul 7, litera i) este necesar de concretizat dacă sintagma „secretarul de stat” se referă la secretarul de stat din cadrul ministerelor, de asemenea, considerăm necesar de completat cu sintagma „subsecretarul de stat”, dacă acesta este numit tot de Guvern.	Se acceptă parțial. Funcția de secretar de stat, conform legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, este specifică doar ministerelor. Totodată litera respectivă a fost completată cu subsecretarii de stat (secretarii de stat în noul concept al proiectului, conform căruia secretarii de stat devin secretari generali de stat, iar subsecretarii – secretari de stat).
		111)	La articolul 11, alineatul (3) propunem substituirea sintagmei „lista candidaților la funcția de ministru și lista ministerelor” cu sintagma „lista ministerelor și lista candidaților la funcția de ministru”.	Nu se acceptă. (art. 10 în redacția nouă). Considerăm oportună enumerarea acestor două componente anume în această consecutivitate.

		112)	La articolul 15, alineatul (1) după sintagma „poate fi” se va adăuga sintagma „propus în calitate de” și în continuare după conținut.	Nu se acceptă. Aceste cerințe trebuie întrunite nu doar de candidații la funcția de membru al Guvernului dar și de membrii Guvernului pe parcursul întregului mandat. În caz contrar aceștia urmează a fi revocați din funcție conform art. 19 alin. (5) din proiect.
		113)	La articolul 21, alineatul (2) propunem comasarea literelor c) și d) într-o singură poziție care va avea următorul cuprins „convoacă și prezidează ședințele Guvernului și Prezidiului Guvernului”.	Se acceptă. (art.22 în noua redacție).
		114)	Propunem modificarea denumirii Secțiunii 3 din Capitolul V, după cum urmează „Planificarea, monitorizarea și raportarea activității Guvernului”.	Nu se acceptă. Procesul de monitorizare include în sine și operațiunea de raportare.
		115)	La articolul 34, alineatul (6) propunem substituirea sintagmei „planificare și monitorizare” cu sintagma „planificare, monitorizare și raportare”.	Nu se acceptă. Din aceleași considerente, expuse în comentariul anterior.
13.	Ministerul Educației	116)	În art.25 urmează a fi indicate actele administrative pe care le emite ministrul (ordine și dispoziții)	Nu se acceptă. Această chestiune intră în obiectul de reglementare a Legii nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate.
		117)	În art.30 alin. (4) se va menționa că deciziile Prezidiului Guvernului se semnează de către Prim-ministru.	Se acceptă în principiu. Însă Prezidiul Guvernului ca organ permanent de lucru a fost exclus, deoarece va birocratiza excesiv activitatea Guvernului, practic dublând activitatea acestuia.
		118)	La art. 38 alin. (4) după cuvântul „prezintă” se va include cuvântul „Parlamentului”	Nu se acceptă. Va dubla prevederile aceluiași alineat.

		119)	Considerăm oportun ca în proiect să fie indicate organele centrale de specialitate (denumirea concretă a acestora) care constituie Guvernul Republicii Moldova și care se înființează prin lege organică.	Nu se acceptă.
14.	Ministerul Culturii		A comunicat despre lipsa obiecțiilor și propunerilor.	
15.	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	120)	La art.1 alin. (1) urmează de exclus cuvintele „ale administrației” pentru a atribui raporturilor juridice ale guvernului a unui caracter general cu toți subiecții vizați de lege.	Se acceptă.
		121)	Atribuțiile Guvernului de la art. 5 urmează a fi expuse în succesiunea logică a funcțiilor Guvernului prevăzute la art. 4.	Se acceptă. (art. 6 în redacția nouă).
		122)	La art. 6 lit. c) se propune substituirea sintagmei „relații de muncă” cu „raporturi de muncă” pe motivul că anume această noțiune este utilizată în Codul muncii al Republicii Moldova, legislația internațională, Convențiile ILO, precum și Legea actuală a Guvernului nr. 64-XII (recenta modificare la art.14 fiind făcută, în acest sens, prin Legea nr. 275 din 16.12.2016).	Se acceptă. (art. 4 în redacția nouă).
		123)	Articolele 13 și 14 urmează a fi inversate cu locul pentru a asigura redarea consecutivă a motivelor de încetare a mandatului Guvernului expuse la art. 12.	Se acceptă.
		124)	La art. 34 alin. (6) cuvintele „din cadrul” se vor substitui cu cuvintele „din subordinea”.	Se acceptă.
		125)	La art. 40 alin. (1) și (2) sintagma „autorități ale administrației publice” urmează a fi substituită cu „autorități publice conform esenței și denumirii articolului, precum și titlului Capitolului VII.	Se acceptă.
16.	Ministerul Sănătății		A comunicat despre lipsa obiecțiilor și propunerilor.	

17.	Ministerul Tineretului și Sportului		A comunicat despre lipsa obiecțiilor și propunerilor.	
18.	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor	126)	1. La art.4 lit. d) după cuvântul "serviciilor" de completat cu cuvântul "publice".	Se acceptă. (art. 5 în redacția nouă). Litera respectivă a fost revizuită, rezultând următoarea redacție:
		127)	2. La art.6 lit. m) considerăm oportun modificarea denumirii domeniului "tehnologii informaționale" cu denumirea "tehnologia informației" și de completat cu următoarele domenii: "securitatea cibernetică, comunicații electronice și poștale", deoarece domeniile respective au o importanță majoră din punct de vedere social, cultural și economic în era societății informaționale. Propunerea respectivă se argumentează prin faptul că sectorul TIC s-a afirmat în calitate de un sector distinct al economiei naționale care contribuie activ la formarea Produsului Intern Brut (7-8 %), dar în special la modernizarea și dezvoltarea economiei naționale per ansamblu.	Se acceptă parțial. (art. 4 în redacția nouă). Sintagma „tehnologii informaționale” a fost substituită cu sintagma „tehnologia informației”. Însă articolul nu a fost completat cu domeniul "securitatea cibernetică, comunicații electronice și poștale", deoarece în final s-a completat cu o literă nouă cu următorul cuprins: „alte domenii de activitate în care este necesară intervenția Guvernului, ca exponent al puterii executive în stat, în conformitate cu prevederile Constituției și actele normative care reglementează domeniile în care intervenția este necesară”
		128)	3. Potrivit art.10 alin.(1) din Legea nr. 98 din 04 mai 2012 privind administrația publică centrală de specialitate, ministerele se constituie, se reorganizează și se dizolvă de Parlament, ceea ce este în contradicție cu prevederile art.7 lit.c), astfel considerăm oportun indicarea în nota informativă necesitatea operării	Se acceptă. În vederea punerii în aplicare a proiectului noii Legi cu privire la Guvern, a fost elaborat și prezentat spre avizare un proiect de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care prevede modificări și în Legea nr. 98/2012 privind administrația

		modificărilor în Legea sus menționată ca și în cazul viceministrilor.	publică centrală de specialitate. De asemenea în nota informativă la proiectul de lege cu privire la guvern s-a inserat referința la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.
	129)	4. La art.7 lit.i) după cuvântul "eliberează" de completat cu cuvântul "suspendă", iar după cuvintele "secretarul de stat" de completat cu cuvintele "subsecretar de stat".	<p>Se acceptă.</p> <p>Litera respectivă a fost modificată corespunzător, inclusiv în conformitate cu propunerile altor autorități interesate, rezultând următoarea redacție:</p> <p>„numește, modifică raporturile de serviciu, suspendă și eliberează din funcție secretarul general al Guvernului, secretarii generali adjuncți ai Guvernului, secretarii de stat (secretari generali de stat – conform noului concept), subsecretarii de stat (secretari de stat – conform noului concept), reprezentantul Guvernului în Parlament și la Curtea Constituțională, reprezentantul Guvernului în teritoriu și adjunctul acestuia, conducătorii și adjuncții conducătorului autorităților administrative centrale subordonate Guvernului și, la propunerea ministrului sau a conducerii Cancelariei de Stat, în cazurile stabilite de legislație, conducătorii și adjuncții conducătorului structurilor organizaționale din sfera de competență a Cancelariei de Stat, a ministerelor și a altor autorități administrative centrale subordonate Guvernului;”.</p>
	130)	5. La art.8 alin.(2) lit.a) cuvintele "proiecte de legi" de substituit cu cuvintele "inițiative legislative",	Se acceptă. (art. 15 din redacția nouă)

		deoarece în acestea nu se regăsește termenul de "hotărâre a Parlamentului".	
	131)	6. La art.9 alin.(2) după cuvântul "zile" de completat cu cuvântul "calendaristice".	Se acceptă.
	132)	La art. 18 alin.(1) urmează a fi concretizată noțiunea de "remaniere guvernamentală".	<p>Nu se acceptă. (art. 19 în redacția nouă).</p> <p>Acest termen este un termen constituțional și presupune procedeul prin care unul sau mai mulți membri ai Guvernului sunt revocați din funcție.</p> <p>Spre deosebire de vacanța funcției care comportă un caracter obiectiv, remanierea guvernamentală este o acțiune deliberată, intenționată și subiectivă a Prim-ministrului, cu participarea, mai mult formal-juridică a Președintelui Republicii Moldova.</p> <p>Aceste aspecte interesează mai mult sub aspect doctrinar decât de creație legislativă. Anume din aceste considerente, în proiect a fost inserat acest alineat pentru a evidenția faptul că revocarea ca o modalitate de încetare a mandatului este aplicată în cazul remanierii guvernamentale.</p>
	133)	La art. 18 alin.(5) urmează de precizat de când începe să curgă termenul de 3 zile calendaristice.	Se acceptă. (art.19 în redacția nouă).
	134)	Prevederea art.20 lit. a) nu constituie atribuție și urmează a fi expus în compartimentul privind responsabilitatea membrilor Guvernului.	Se acceptă. (art. 21 în redacția nouă).

		135)	<p>La art.21 lit. j) procedura privind emiterea de către Prim-ministru a avertismentelor urmează a fi ajustată la art.206 din Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28 martie 2003.</p>	<p>Se acceptă. Litera respectivă a fost completată cu cuvintele „în condițiile legii”.</p>
		136)	<p>La art.25 lit.b) după cuvintele ”programul de activitate al Guvernului” de completat cu cuvintele ”Planul de activitate al Guvernului.”;</p>	<p>Nu se acceptă. (art. 25 alin. (3 în redacția nouă). Programul de activitate al Guvernului stabilește obiectivele generale pe care Guvernul și le-a asumat pentru realizare atunci când a solicitat acordarea încrederii Parlamentului. Pentru realizarea programului său de activitate, Guvernul poate aproba în diferite domenii planuri de acțiuni și documente de politici sectoriale menite să detalieze angajamentele Guvernului asumate în programul său. La această literă a fost menționat generic doar programul de activitate, deoarece acesta este un act juridico-politic cert care este aprobat de Parlament. Totodată, inutilitatea completării literei respective cu sintagma propusă, derivă și din litera d) conform căreia ministrul exercită și alte funcții și atribuții care decurg din prevederile legii respective și a cadrului normativ. În aceeași ordine de idei, menționăm că în proiectul Legii cu privire la Guvern se propune stabilirea generică a funcțiilor generale ale ministrului, funcțiile și atribuțiile detaliate fiind obiect de reglementare al Legii</p>

			nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate.
	137)	La art. 25 lit. c) cuvântul "privat" de substituit cu cuvintele "drept privat".	Se acceptă.
	138)	Considerăm oportun completarea art. 24 (n.n. - presupunem că este o eroare tehnică, fiind vorba de art.27) cu o prevedere referitor la convocarea ședințelor comune cu Guvernele altor țări (ex. România).	Nu se acceptă. (art. 28 în redacția nouă) Ședințele comune au mai mult un caracter de politică externă și nu intră în obiectul de reglementare a proiectului de lege cu privire la Guvern.
	139)	La art.27 alin.(8) propunem să fie specificată translarea în regim on-line a ședințelor Guvernului prin intermediul paginii-web oficiale a Guvernului.	Nu se acceptă. (art.28 în redacția nouă) Această propunere se conține deja în art. 29 alin. (1).
	140)	La art.28 alin.(2) cuvintele "pagina web" de substituit cu cuvintele "pagina-web oficială", potrivit pct. 2 din Regulamentul cu privire la paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 188 din 03 aprilie 2012.	Se acceptă.
	141)	La art.32 alin.(5) considerăm oportun ca modul de organizare și funcționare a Corpului de control al Prim-ministrului să fie reglementat prin Dispoziția Guvernului, deoarece ține de activitatea internă a acestuia.	Se acceptă. Acest articol a fost exclus, deoarece, în contextul reformei structurale a Guvernului, în subordinea acestuia se preconizează constituirea Biroului Investigații Financiare.
	142)	La art. 33 considerăm oportun completarea structurii cabinetului Prim-ministrului cu funcția de Șef de cabinet.	Se acceptă.

	143)	La art.35 alin.(3) de precizat că Guvernul prin intermediul Cancelariei de Stat să prezinte informațiile respective.	Se acceptă. Acest alineat a fost exclus.
	144)	La art.42 alin.(8) după cuvintele "secretarului de stat" de completat cu cuvintele "subsecretarului de stat".	Se acceptă.
	145)	La art.45 alin.(1) considerăm oportun excluderea cuvintelor "hotărârilor Parlamentului", deoarece acestea se regăsesc în noțiunea de acte legislative, conform art.2 alin.(2) din Legea nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative.	Se acceptă. Articolul 46 din proiect a fost expus într-o redacție nouă.
	146)	La art.46 alin. (1) urmează a fi exclus, deoarece conform art.1 alin.(5) din Legea nr. 173-XIII din 06 iulie 1994 privind modul de publicare și intrare în vigoare a actelor oficiale, legile intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial sau la data indicată în text;	Se acceptă.
	147)	La art.46 alin.(4) urmează de indicat lista actelor de modificare sau completare a Legii nr. 64-XIII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern, care la fel urmează a fi abrogate, potrivit normelor tehnicii legislative prevăzute la art.39 alin.(4) din Legea nr. 780-XV din 27 decembrie 2001.	Nu se acceptă. Alineatul (4) al acestui articol menționează expres că se abrogă legea de bază cu modificările și completările ulterioare.
	148)	În scopul evitării unor interpretări eronate, ar fi oportun să fie expusă noțiunea de structură organizatorică din sfera de competență a ministerului, pentru a exclude confuzia cu noțiunea de autoritate administrativă din subordinea ministerului.	Nu se acceptă. Definiția acestei noțiuni este dată în Legea nr. 98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate.

19.	Centrul Național Anticorupție	149)	<p>Art.7 lit.c) din proiectul legii împuternicește Guvernul să asigure constituirea, reorganizarea și dizolvarea ministerelor în condițiile legii, fapt ce contravine art.66 din Constituție, care prevede în calitate de atribuție de bază a Parlamentului aprobarea direcțiilor principale ale politicii interne și externe a statului. Având în vedere că ministerele sunt organe centrale de specialitate ale statului care asigură realizarea politicii guvernamentale în domeniile de activitate care le sunt încredințate și faptul că Parlamentul este autoritatea ce decide asupra politicilor prioritare ale statului, Guvernul doar implementează politicile date prin intermediul administrației publice centrale de specialitate și nu deține împuternicirea de a constitui, reorganiza sau dizolva ministerele, or această prerogativă aparține Parlamentului.</p> <p>La fel, art.10 alin.(1) al Legii nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, stipulează: „Ministerele se constituie, se reorganizează și se dizolvă de Parlament în condițiile prezentei legi și în conformitate cu Legea nr.64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern”.</p> <p>Mai mult, Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 13.02.2007 pentru controlul constituționalității unei prevederi din Legea nr.25-XVI din 16 februarie 2006 pentru modificarea și completarea articolului 24 din Legea nr.64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern, subliniază: “Coordonarea de către legislativ a activității autorităților administrației publice locale în anumite domenii, în interesele generale ale statului, nu vine în contradicție cu principiul autonomiei locale, fiind o măsură necesară într-o societate democratică. Or,</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Conform acestui concept lista Guvernului (termen constituțional prevăzut de art. 98 alin. (3) din Constituție) este compusă din lista candidaților la funcția de membru al Guvernului și lista ministerelor, Prim-ministrului revenindu-i dreptul de a cere, în interiorul mandatului, acceptul Parlamentului pentru modificarea listei ministerelor.</p> <p>Obiectivul urmărit prin instituirea acestui concept este de a renunța la enumerarea exhaustivă în lege a ministerelor și agențiilor guvernamentale și flexibilizarea procedurii de reorganizare structurală a Guvernului, fără a afecta Programul de activitate al Guvernului pentru care acesta a primit vot de încredere de către Parlament. Totodată, în ce privește miniștrii aceștia, în caz de pierdere a portofoliului, ca urmare a reorganizării, vor fi remaniați conform procedurii descrise în proiectul de lege.</p> <p>În acest sens, ținem să menționăm aprecierile date de Curtea Constituțională în hotărârea nr. 7 din 18.05.2013:</p> <p>„...din dispozițiile art.98 alin.(2) și (3) din <u>Constituție</u> rezultă prioritatea programului de activitate asupra listei Guvernului. Or, nu programul de activitate se întocmește după capacitățile membrilor Guvernului, ci candidaturile membrilor Guvernului sunt selectate în corespundere cu necesitățile de îndeplinire a programului.”.</p>
-----	-------------------------------	------	---	--

			<p>prevenirea abuzurilor din partea autorităților administrației publice atât centrale, cât și locale servește intereselor întregii societăți”. Respectiv, aplicând <i>mutatis mutandis</i> raționamentul Curții, se relevă necesitatea de coordonare a executivului de către legislativ.</p>	<p>În context, ținem să menționăm că Guvernul este exponentul puterii executive, cel care o reprezintă și o exercită, este autoritatea publică care realizează politica statului în domeniile de acțiune ale puterii executive.</p> <p>Prim-ministrul trebuie să aibă prerogativa de a „ajusta” lista ministerelor pentru a putea asigura implementarea eficientă a angajamentelor sale asumate în Programul de activitate a Guvernului.</p> <p>Totodată, pentru a asigura punerea în aplicare a reglementărilor propuse în proiectul de lege cu privire la Guvern, a fost elaborat un proiect de modificare și completare a unor acte legislative care cuprinde și amendamente la Legea nr. 98/2012, menite să ajusteze procedura și competența de constituire, reorganizare și dizolvare a entităților publice subordonate Guvernului.</p>
		150)	<p>La art.28 din proiectul legii prevede că ședințele Guvernului pot fi închise la decizia Prim-ministrului, însă nu exemplifică cazurile în care caracterul public al ședințelor ar putea denatura desfășurarea acestora. Pentru a asigura transparența activității Guvernului este indicată consacrarea expresă a cazurilor în care ședințele urmează a fi închise (spre exemplu: chestiuni ce țin de securitatea națională).</p>	<p>Se acceptă. (art. 29 în redacția nouă).</p> <p>Alineatul (1) al acestui articol a fost expus în următoarea redacție:</p> <p>„Pentru asigurarea transparenței în procesul decizional, Prim-ministrul poate decide transmiterea în direct a ședințelor Guvernului pe pagina web oficială a acestuia, exceptând examinarea chestiunilor ce conțin secret de stat. Prim-ministrul poate sista transmisiunea în direct a ședinței Guvernului sau a unei părți a acesteia, dacă consideră că transmisiunea în direct poate vicia procesul de</p>

		adoptate a unor anumite decizii în chestiuni importante pentru interesul public”.
151)	Art.29 alin.(3) din proiectul legii creează conflict cu art.9 alin.(1) lit.c) din Legea nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, ce prevede: „Directorul participă la ședințele Guvernului și ale Parlamentului, în baza invitației sau la cerere, atunci când examinarea unor probleme prezintă interes pentru Centru”. Respectiv, directorul Centrului dispune de acces la ședințele acestuia, inclusiv la cerere și nu doar în baza invitației. Pentru a elimina această discrepanță este oportună completarea normei după sintagma „în baza invitației” cu sintagma „sau la cerere”.	Se acceptă. (art. 30 în redacția nouă) Alineatul respectiv a fost completat cu litera c) cu următorul cuprins: „reprezentanții autorităților publice care conform prevederilor legilor speciale ce reglementează statutul și activitatea acestora, au dreptul să participe la ședința Guvernului din oficiu”
152)	Art.42 alin.(12) descrie posibilitatea Guvernului de a-și angaja răspunderea în fața Parlamentului asupra unui program, unei declarații de politică generală sau a unui proiect de lege, însă nu prevede posibilitatea demiterii Guvernului drept urmare a depunerii unei moțiuni de cenzură. Astfel, având în vedere că norma în speță este una repetitivă și transmite infidel prevederile art.106 ¹ din Constituție, se propune excluderea acesteia	Nu se acceptă. Alineatele (2) și (3) din art. 106 ¹ reglementează situații juridice care se includ în obiectul de reglementare a altor legi. Pentru scopurile proiectului de lege cu privire la Guvern au fost descrise situațiile juridice care intră în sfera raporturilor juridice ce apar în procesul de organizare și funcționare a Guvernului.
153)	Consecutiv, luând în considerare că Centrul este organul specializat în prevenirea și combaterea corupției, a actelor conexe corupției și faptelor de comportament corupțional, prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, ar fi binevenit ca Centrul să poată înainta Guvernului spre examinare și aprobare în ședințele acestuia inițiativele ce țin de competența sa. Prin urmare, art.44 alin.(1) urmează a	Se acceptă. Articolul a fost completat corespunzător.

			fi completat cu o nouă literă - p) Centrul Național Anticorupție.	
		154)	Subsecvent, se reamintește că proiectul definitivat conform obiecțiilor și propunerilor instituțiilor interesate, înaintate în procesul avizării, urmează a fi remis, în mod obligatoriu, Centrului pentru efectuarea expertizei anticorupție, conform pct.15 din Regulamentul cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.977 din 23.08.2006.	Se acceptă. După definitivarea proiectul va fi remis pentru expertiză anticorupție conform procedurii stabilite.
20.	Centrul Național Anticorupție (recomandările expertizei anticorupție)	155)	Art.7 lit. g) Substituirea disjuncției "sau" cu semnul de punctuație virgula si completarea după cuvântul "abrogă" cu sintagma " sau anulează,"	Se acceptă.
		156)	Art. 10 alin.(1) lit. e), alin.(2), (3) și (4) Completarea art.10 din proiect cu prevederi privind lista ministerelor si autorităților administrative centrale din subordinea Guvernului. Excluderea de la art.10 alin.(3) a sintagmei „si lista ministerelor” Excluderea art.10 alin.(4) din proiect or completarea la final cu sintagma „aleși”.	Se acceptă parțial. Conform acestui concept lista Guvernului (termen constituțional prevăzut de art. 98 alin. (3) din Constituție) este compusă din lista candidaților la funcția de membru al Guvernului și lista ministerelor, Prim-ministrului revenindu-i dreptul de a cere, în interiorul mandatului, acceptul Parlamentului pentru modificarea listei ministerelor. Obiectivul urmărit prin instituirea acestui concept este de a renunța la enumerarea exhaustivă în lege a ministerelor și agențiilor guvernamentale și flexibilizarea procedurii de reorganizare structurală a Guvernului, fără a afecta Programul de activitate al Guvernului pentru care acesta a primit vot de încredere de către Parlament. Totodată, în ce privește

				<p>miniștrii aceștia, în caz de pierdere a portofoliului, ca urmare a reorganizării, vor fi remaniați conform procedurii descrise în proiectul de lege.</p> <p>În acest sens, ținem să menționăm aprecierile date de Curtea Constituțională în hotărârea nr. 7 din 18.05.2013:</p> <p>„...din dispozițiile art.98 alin.(2) și (3) din <u>Constituție</u> rezultă prioritatea programului de activitate asupra listei Guvernului. Or, nu programul de activitate se întocmește după capacitățile membrilor Guvernului, ci candidaturile membrilor Guvernului sunt selectate în corespundere cu necesitățile de îndeplinire a programului.”.</p> <p>În context, ținem să menționăm că Guvernul este exponentul puterii executive, cel care o reprezintă și o exercită, este autoritatea publică care realizează politica statului în domeniile de acțiune ale puterii executive.</p> <p>Prim-ministrul trebuie să aibă prerogativa de a „ajusta” lista ministerelor pentru a putea asigura implementarea eficientă a angajamentelor sale asumate în Programul de activitate a Guvernului.</p> <p>Totodată, pentru a asigura punerea în aplicare a reglementărilor propuse în proiectul de lege cu privire la Guvern, a fost elaborat un proiect de modificare și completare a unor acte legislative care cuprinde și amendamente la Legea nr. 98/2012, menite să ajusteze procedura și competența de constituire,</p>
--	--	--	--	---

			reorganizare și dizolvare a entităților publice subordonate Guvernului. Totodată, alin. (4) din art. 10 a fost completat în final cu cuvântul „aleși”.
	157)	Art.3 lit. e), art.21 și art.22 alin.(2) lit. j) Art.21 se completează cu o litera cu următorul cuprins: „poartă răspundere pentru sferele de activitate ce le-au fost încredințate și pentru activitatea Guvernului în ansamblu”	Nu se acceptă. Redacția propusă se conține deja la articolul 2 alin. (6), conform căruia: „(6) Guvernul este responsabil de activitatea sa în fața Parlamentului. Membrii Guvernului poartă răspundere pentru domeniile de activitate de care sunt responsabili și pentru activitatea Guvernului în ansamblu
	158)	La art.22 alin.(2) lit. j) substituirea sintagmei „emite atenționări și avertismente” cu sintagma „aplică sancțiuni disciplinare, în condițiile legii”.	Se acceptă. Sintagma contestată a fost înlocuită cu sintagma „stimulează și aplică sancțiuni disciplinare”
	159)	Art.16 alin.(2) lit.b), alin.(6) Substituirea cuvântului "absolvită" cu "liberată".	Se acceptă.
	160)	Completarea art.16 alin.(2) cu litera f) cu următorul cuprins: „f) în ultimii 5 ani, în cazierul privind integritatea profesională, are înscriri cu privire la rezultatul negativ al testului de integritate profesională pentru încălcarea obligației prevăzute la art.7 alin.(2) lit. a) din Legea nr.325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale. În sensul prezentei legi, conducătorului entității care solicită cazierul privind integritatea profesională	Se acceptă. Alineatul (2) din articolul respectiv a fost completat cu lit. c) cu următorul cuprins: „c) în cazierul privind integritatea profesională pentru ultimii 5 ani are înscriri cu privire la rezultatul negativ al testului de integritate profesională pentru încălcarea obligațiilor prevăzute de legislația privind evaluarea integrității instituționale”.

		<p>pentru candidatul la funcția de ministru este candidatul la funcția de Prim-ministru, iar pentru candidatul la funcția de Prim-ministru este Parlamentul Republicii Moldova".</p>	<p>Articolul a fost completat cu alin. (8), cu următorul cuprins:</p> <p>„(8) În sensul prezentei legi, conducătorul entității care solicită cazierul privind integritatea profesională pentru candidatul la funcția de ministru este candidatul la funcția de Prim-ministru, iar pentru candidatul la funcția de Prim-ministru este Parlamentul Republicii Moldova.”</p>
	161)	<p>Cu referire la alin.(6) din art.16, acesta necesita a fi modificat cu norme care sa stabilească momentul aplicării cerințelor respective si instituția (persoana responsabila) de efectuarea evaluării altor membri ai Guvernului, care devin membri de drept ai acestuia, în baza funcției deținute conform legii organice.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Alineatul respectiv a fost modificat corespunzător, rezultând următoarea redacție:</p> <p>„(6) Evaluarea corespunderii membrilor Guvernului, stabiliți la art. 10 alin. (1) lit. e) din prezenta lege, cu cerințele stabilite de alin. (1) și (2) din prezentul articol, se efectuează la momentul candidării pentru funcția care din oficiu îi acordă statutul de membru al Guvernului.”</p>
	162)	<p>În contextul menționat mai sus, proiectul urmează a fi completat cu un articol nou, articolul 21 cu următorul cuprins:</p> <p>„Articolul 21. Constatarea lipsei de integritate profesionala</p> <p>Constatarea lipsei de integritate a Primului-ministru și a membrilor Guvernului se face în condițiile Legii nr.325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale, iar rezultatele evaluării integrității profesionale a membrilor Guvernului se transmit Primului-ministru, iar în privința Primului-ministru se transmit Parlamentului.” Ulterior, a se</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Redacția propusă a fost introdusă în art. 16 la alin. (9), cu următorul cuprins:</p> <p>„ (9) Constatarea lipsei de integritate a Prim-ministrului și a membrilor Guvernului se efectuează în condițiile legislației privind evaluarea integrității instituționale. Rezultatele evaluării integrității profesionale a membrilor Guvernului se transmit Primului-ministru, iar rezultatele evaluării integrității profesionale a Prim-ministrului se transmit Parlamentului.”</p>

			rectifica renumerotarea articolelor din cuprinsul proiectului	
	163)		<p>Art.22 alin.(2) lit. g), lit. j) și 1)</p> <p>La art.22 alin.(2) lit. g) substituirea sintagmei „Corpul de control” cu denumirea organului competent de efectuare a controlului. Totodată atenționam că Parlamentul, la 30 martie 2017, a adoptat Legea nr.49 pentru completarea unor acte legislative și Legea nr.48 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infractionale, care operează cu sintagma „investigații financiare”, stabilind, astfel, organul competent de desfășurare investigațiilor financiare, temeiurile și procedura de efectuare a acestora. Prin urmare, intenția autorului de a substitui denumirea „Corpul de control” cu denumirea „Biroului Investigații Financiare” va crea confuzii privind competența organului respectiv și a Agenției de Recuperare a Bunurilor Infractionale.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>La articolul 22 a fost exclusă sintagma Corpul de Control.</p> <p>Totodată, art. 32 a fost expus în redacție nouă, după cum urmează:</p> <p>„Corpul de Control al Prim-ministrului</p> <p>(1) Corpul de control al Prim-ministrului este o structură fără personalitate juridică, organizată în cadrul Cancelariei de Stat, care se subordonează direct Prim-ministrului.</p> <p>(2) Corpul de control al Prim-ministrului este condus de un șef, numit în funcție și eliberat din funcție de Prim-ministru.</p> <p>(3) Corpul de control al Prim-ministrului efectuează controlul realizării de către Cancelaria de Stat, ministere, alte autorități administrative centrale și structurile organizaționale din sfera de competență ale acestora, a atribuțiilor prevăzute de cadrul normativ și a sarcinilor stabilite în actele Guvernului, în Programul de activitate al Guvernului și alte documente de politici publice, precum și în indicațiile Prim-ministrului.</p> <p>(4) Activitatea Corpului de Control al Prim-ministrului se finanțează prin intermediul Cancelariei de Stat.</p> <p>(5) Modul de organizare și funcționare a Corpului de control al Prim-ministrului se stabilește de Prim-ministru”</p>

		164)	<p>La art. 22 lit. l) Completarea cu o litera nouă cu următorul cuprins: „m) propune Guvernului, în condițiile legii, eliberarea din funcție a secretarului general al Guvernului, al secretarilor generali adjuncți ai Guvernului, a conducătorilor autorităților administrative centrale și adjuncților acestora și, în cazurile prevăzute de lege, a conducătorilor structurilor organizaționale din sfera de competență a ministerelor și altor autorități administrative centrale în cazul rezultatului negativ al testului de integritate profesională;”.</p> <p>Ulterior, verificarea corectitudinii numărului de ordine a literelor.</p>	<p>Se acceptă. Litera l) a fost expusă în următoarea redacție: „l) propune Guvernului, în condițiile legii, numirea în funcție și eliberarea din funcție, inclusiv în cazul rezultatului negativ al testului de integritate profesională, a secretarului general al Guvernului, al secretarilor generali adjuncți ai Guvernului, a conducătorilor autorităților administrative centrale și adjuncților acestora și, în cazurile prevăzute de lege, a conducătorilor structurilor organizaționale din sfera de competență a ministerelor și altor autorități administrative centrale;”.</p>
		165)	<p>La art.36 Completarea cu alin.(5) cu următorul cuprins: „Proiectele de acte normative înregistrate în Guvern se publică pe pagina web oficială a Guvernului și se actualizează periodică a statutului.</p>	<p>Nu se acceptă. Această chestiune nu ține de obiectul de reglementare a acestei legi, ci a Legii privind transparența în procesul decizional. Totodată, aspectele de transparență în activitatea Guvernului, inclusiv în ce privește promovarea proiectelor de acte normative va constitui obiect de detaliere Regulamentul de activitate a Guvernului.</p>
	21. Autoritatea Națională de Integritate	166)	<p>Autoritatea Națională de Integritate a examinat, în limita competențelor, proiectul Hotărârii Guvernului „Pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la Guvern” și comunică despre susținerea parțială a acestuia din considerentele expuse mai jos.</p> <p>O primă analiză a proiectului de lege cu privire la Guvern, efectuată prin prisma ultimelor modificări legislative la domeniul de competență al Autorității, trezește multiple semne de întrebare privind bunele</p>	<p>Modificările operate prin Legea nr.134 din 17.06.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative la art.29 din Legea nr.64-XII din 31.05.1990 cu privire la Guvern, au distorsionat conceptul de încetare a mandatului membrului Guvernului.</p> <p>Încetarea mandatului membrilor Guvernului conform art. 100 din Constituție (cazurile sunt enumerate exhaustiv) intervine</p>

		<p>intenții ale autorului de a elabora un act normativ cu ignorarea unor aspecte esențiale, cum ar fi cele legate de integritatea instituțională și cea personală a demnitarilor publici.</p> <p>Spre exemplu, prin Legea nr.134 din 17.06.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (publicată în Monitorul Oficial nr.245-246/515 din 30.07.2016) au fost operate modificări importante la art.29 din Legea nr.64-XII din 31.05.1990 cu privire la Guvern care, din motive inexplicabile, nu se regăsesc în proiect.</p>	<p>în caz de demisie, revocare, incompatibilitate sau deces, pe când cazurile menționate la punctele 4), 5) și 6) sunt doar niște temeuri juridice pentru revocarea membrului Guvernului din funcție.</p> <p>De asemenea nu putem să acceptăm afirmațiile autorului obiecției precum că proiectul de lege „trezește multiple semne de întrebare privind bunele intenții ale autorului de a elabora un act normativ cu ignorarea unor aspecte esențiale, cum ar fi cele legate de integritatea instituțională și cea personală a demnitarilor publici”.</p> <p>Din contra în proiectul de lege cu privire la Guvern sunt propuse reglementări clare ce țin de integritate.</p> <p>Astfel art. 10 stabilește ca și condiții de eligibilitate a membrului Guvernului reputația ireproșabilă, iar la alineatul (2) al aceluiași articol sunt stabilite cazurile când persoana nu are o reputație ireproșabilă.</p> <p>Mai mult, art. 19 alin. (5) din proiect stabilește că dacă membrul Guvernului nu mai întrunește cel puțin una din cerințele stabilite de art.16 alin. (1) și (2), Prim-ministrul propune, în termen de cel mult 3 zile calendaristice din momentul în care au fost constatate circumstanțele respective, Președintelui Republicii Moldova revocarea din funcție.</p>
	167)	<p>Pornind de la importanța acestui act normativ, inclusiv în aplicabilitatea Legii privind declararea</p>	<p>Nu se acceptă.</p>

		<p>averii și a intereselor personale, Autoritatea vine cu următoarele propuneri de completare/modificare:</p> <p>La art.2 alin.(6) urmează a fi revăzută propoziția „<i>Membrii Guvernului poartă răspundere pentru domeniile de activitate de care sunt responsabili și pentru activitatea Guvernului în ansamblu</i>”. Deoarece, legislația actuală nu prevede tragerea la răspundere juridică a membrilor organelor colegiale de decizie pentru admiterea încălcărilor de lege în activitate, este necesar de concretizat ce se are în vedere prin „domenii de activitate” și ce include sintagma „activitatea Guvernului în ansamblu”.</p>	<p>Această prevedere este o reflecție a principiului răspunderii solidare și individuale a membrilor Guvernului.</p> <p>În context, relevăm Hotărârea Curții Constituționale nr. 7 din 18.05.2013 în care Curtea a remarcat faptul că regula este răspunderea colectivă și solidară a miniștrilor, răspunderea individuală fiind excepțională. Totodată menționăm că această răspundere este în primul rând una politico-juridică. Răspunderea pentru activitatea Guvernului în ansamblu intervine atunci când Guvernul este demis prin acordarea votului de neîncredere de către Parlament, iar răspunderea individuală atunci când un ministru este revocat din funcție pentru realizarea necorespunzătoare sau nerealizarea unor obligațiuni.</p>
	168)	<p>Art.7 se va completa cu litera l¹) în redacția „desemnează, din partea Guvernului, un reprezentant în Consiliul de Integritate”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	169)	<p>Art.9 se va completa cu alineat nou în următoarea redacție „(6) Membrii Guvernului vor depune, în condițiile legii, declarația de avere și interese personale.”</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Obligativitatea depunerii declarației de avere și interese personale nu intră în obiectul de reglementare a legii cu privire la Guvern, ci în obiectul de reglementare a Legii 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.</p> <p>Lipsa acestei obligații în legea cu privire la Guvern, nu exonerează membrul Guvernul</p>

			de realizarea obligațiilor care decurg din prevederile altor legi. Dacă urmăm această logică, atunci toate obligațiile care decurg din legile speciale și sub incidența cărora cad și membrii Guvernului ar trebui incluse în Legea cu privire la Guvern.
	170)	<p>La art.12 urmează de revăzut modul de încetare a mandatului Guvernului în cazul, în care Prim-ministrul se află în „situația de imposibilitate de a-și exercita atribuțiile”, pentru a distinge procedura și tipurile acestor situații și pentru a pune în corelație cu prevederile art.103 din Constituție. Spre exemplu, nu este clar dacă atare situații includ cele stipulate la art.8 din proiect sau și alte situații, cum ar fi cele reglementate de art.22 din Legea nr.199 din 16.07.2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică.</p>	<p>Se acceptă. (art. 11 în redacția nouă). Articolul a fost completat cu prevederi noi de clarificare, rezultând următoarea redacție: „Articolul 11. Încetarea mandatului Guvernului (1) Mandatului Guvernului încetează: a) la data validării alegerilor pentru un nou Parlament; b) în cazul exprimării votului de neîncredere de către Parlament; c) în cazul demisiei Guvernului în componență deplină; d) în cazul în care prim-ministrul se află în situația de imposibilitate definitivă de a-și exercita atribuțiile, în cazul demisiei sau în cazul decesului acestuia. (2) Se consideră că Prim-ministrul este în imposibilitate definitivă de exercitare a atribuțiilor: a) dacă acesta nu-și exercită funcția mai mult de 3 luni; b) dacă Prim-ministrul, care și-a prezentat demisia, refuză expres exercitarea interimatului până la investirea noului Guvern;</p>

				<p>c) dacă intervine orice circumstanță care împiedică continuarea exercitării funcției.</p> <p>(3) Prim-ministrul poate refuza expres exercitarea interimatului concomitent cu demisia sau ulterior în orice moment în perioada exercitării interimatului. Refuzul se exprimă prin depunerea unei cereri scrise Președintelui Republicii Moldova sau prin anunț public, intră în vigoare și devine irevocabil din momentul depunerii cererii sau emiterii anunțului.”</p>
		171)	<p>La art.18 alin.(1) se va expune în următoarea redacție:</p> <p>„(1) Revocarea din funcția de membru al Guvernului, inclusiv din funcția de Prim-ministru, prim-viceprim-ministru, viceprim-ministru, ministru sau membru stabilit prin lege organică are loc în următoarele cazuri:</p> <p>a) de remaniere guvernamentală;</p> <p>b) stabilire, prin actul de constatare rămas definitiv, a încheierii directe sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, luării sau participării la luarea unei decizii fără soluționarea conflictului de interese real în conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictului de interese;</p> <p>c) nedepunere a declarației de avere și interese personale sau refuz de a o depune, în condițiile art.27 alin.(8) din <u>Legea nr.132 din 17 iunie 2016</u> cu privire la Autoritatea Națională de Integritate;</p> <p>d) dispunere de către instanța de judecată, prin hotărâre irevocabilă, a confiscării averii nejustificate.”</p>	<p>Nu se acceptă. (art. 19 în redacția nouă).</p> <p>Vedeți argumentarea la obiecția de ordin general.</p>

		172)	<p>Art. 18 se propune de completat cu două alineate noi:</p> <p>„(2¹) În cazul constatării încălcărilor prevăzute la alin.1 lit.b) – d) de către membrul Guvernului, cu excepția Prim-ministrului, la cererea Autorității Naționale de Integritate, Prim-ministrul propune Președintelui Republicii Moldova revocarea membrului Guvernului.</p> <p>(2²) În cazul constatării încălcărilor prevăzute la alin.1 lit.b) – d) de către Prim-ministru, la cererea Autorității Naționale de Integritate, Parlamentul propune Președintelui Republicii Moldova revocarea Prim-ministrului.”</p>	<p>Nu se acceptă. (art. 19 în redacția nouă).</p> <p>Vedeți comentariile expuse la obiecțiile de ordin conceptual.</p> <p>Totodată ținem să remarcăm faptul că revocarea ca operațiune juridică de încetare a mandatului membrilor Guvernului nu este aplicabilă Prim-ministrului.</p>
		173)	<p>La art. 18 alin.(3) după cuvintele „să respingă motivat o singură dată” se propune de completat cu sintagma „cu excepția cazurilor stipulate la alin.1 lit.b) – d)”;</p>	<p>Nu se acceptă. (art. 19 în redacția nouă).</p> <p>Stabilirea acestei excepții ar contraveni aprecierilor și interpretărilor date de Curtea Constituțională la data de 24.01.2017, conform căreia: după acordarea votului de încredere Guvernului de către Parlament, Președintele Republicii Moldova nu este în drept să nu numească Guvernul. Neexercitarea atribuțiilor constituționale de către Președintele țării ar conduce în acest caz la încălcarea principiului separației și colaborării puterilor în stat, stipulat de articolul 6 din Constituție (HCC nr. 15/1999).</p> <p>Din aceleași considerente, CCM a menționat că Președintele Republicii Moldova poate să refuze propunerea Prim-ministrului de numire a unei persoane într-o funcție vacantă de ministru și să-i ceară să</p>

			<p>facă o altă propunere, fără a constitui, însă, o sursă de blocaj instituțional sau a anula competențele Prim-ministrului în cadrul procedurii de codecizie la remanierea guvernamentală.</p> <p>În acest context, respingerea candidaturii pentru funcția vacantă de ministru propusă de Premier poate avea loc o singură dată și trebuie să fie întemeiată pe respectarea cerințelor legale pentru exercitarea funcției de membru al Guvernului.</p> <p>În caz de neacceptare a candidaturii de către Președinte, Prim-ministrul are dreptul să propună pentru funcția de ministru o altă persoană sau să reitereze aceeași candidatură, pe care Președintele este obligat să o numească.</p> <p>Referitor la termenul în care urmează să fie numit Guvernul sau un ministru, precum și refuzul de a numi ministrul în cazul remanierii guvernamentale, acesta trebuie să fie cât mai restrâns și să nu depășească 14 zile, similar termenului pentru promulgarea legii.</p>
	174)	<p>La art.19 se vor exclude alineatele (3) și (4) din următoarele motive: în contextul propunerilor formulate pentru art.18, evitarea paralelismelor și instituirea aceluiași reglementari în mai multe articole. Or, acestea includ alte aspecte decât denumirea articolului, precum și vizează elemente de procedură care ar urma să se regăsească la art.18.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Considerăm că aspectele respective de procedură nu intră în obiectul de reglementare a instituției revocării, deoarece nu în toate cazurile de constatare a faptului că persoana se află în situație de incompatibilitate, aceasta este revocată din funcție.</p>
	175)	<p>La art.19 alin.(1) litera a) se va completa la final cu sintagma „sau orice altă activitate remunerată, cu</p>	<p>Se acceptă.</p>

			excepția activităților didactice și științifice”. Aceste modificări se propun a fi operate avînd în vedere, că potrivit art.99 din Constituție „Alte incompatibilități se stabilesc prin lege organică”, iar art.12 din Legea nr.199 din 16.07.2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică prevede că „Demnitarul nu este în drept să desfășoare orice altă activitate remunerată, cu excepția activităților didactice și științifice”.	
		176)	De asemenea, se consideră oportun a clarifica ce înseamnă cuvintele sinonime „retribuit” și „remunerat”, care trezesc confuzii și interpretări diverse în aplicarea normei legale privind starea de incompatibilitate.	Nu se acceptă. Această chestiune nu ține de obiectul de reglementare a acestei legi.
		177)	La art.44 alin.(1) lit.g) cuvîntul „Agenția” se va înlocui cu cuvîntul „Autoritatea”.	Se acceptă.
22.	Platforma pentru Egalitate de Gen	178)	<p>Platforma pentru Egalitate de Gen a examinat proiectul noii legi cu privire la Guvern, publicată în data de 22.05.2017 pe site-ul www.particip.gov.md Platforma pentru Egalitatea de Gen se arată îngrijorată și profund dezamăgită de faptul că în varianta nouă a legii autorii au omis toate modificările introduse prin legea nr.71 din 14.04.2016.</p> <p>Acestea se refereau în special la: (i) introducerea principiul egalității de gen în activitatea Guvernului; (ii) stabilirea drept direcție prioritară de activitate a Guvernului asigurarea integrării principiului egalității de șanse între femei și bărbați în actele normative și documentele de politici; (iii) respectarea unei cote minime de 40% de reprezentare a ambelor sexe la</p>	<p>Se acceptă de principiu.</p> <p>Articolul 10 alineatul (3) a fost completat cu o propoziție nouă cu următorul cuprins:</p> <p>„La elaborarea listei candidaților la funcția de membru al Guvernului, candidatul la funcția de Prim-ministru urmează să țină cont de legislația în domeniul asigurării egalității de șanse între bărbați și femei, corelate cu criteriile de profesionalism și de merit”.</p> <p>De asemenea menționăm că art. (4) care stabilește domeniile de activitate ale Guvernului a fost completat în final cu o literă nouă cu următorul cuprins:</p>

		<p>desemnarea și aprobarea listei nominale a membrilor Guvernului.</p> <p>Platforma pentru Egalitate de Gen nu va susține și va condamna public orice modificare a Legii cu privire la Guvern, care nu va menține prevederile în vigoare susmenționate.</p> <p>Adoptarea de către Guvern a acestui proiect în varianta actuală va fi interpretată de către Platformă drept o încălcare gravă a propriilor angajamente asumate cu privire la egalitatea de gen și asigurarea dezideratului de reprezentare echitabilă a femeilor și bărbaților în funcții decizionale.</p> <p>Insistăm ca la elaborarea listei Guvernului să se respecte cota minimă de 40% de reprezentare pentru ambele sexe. Totodată, ne exprimăm speranța că în procesul de reorganizare a Guvernului, cadrul instituțional de asigurare a egalității de gen va fi fortificat, fapt care presupune: (i) instituirea direcțiilor cu privire la asigurarea oportunităților egale, combaterea și prevenirea violenței în bază de gen, (ii) fiecare minister și autoritate publică subordonată va desemna unități de gen și vor asigura funcționalitatea grupurilor coordonatoare în domeniul gender, (iii) va fi asigurat un secretariat dedicat pentru lucrările Comisiei Guvernamentale pentru Egalitatea între femei și bărbați.</p> <p>Propunem:</p> <p>(i) la articolul 3 – introducerea principiului egalității;</p> <p>(ii) la articolul 5 – introducerea atribuției cu privire la asigurarea integrării principiului egalității de șanse între femei și bărbați în actele normative și documentele de politici;</p>	<p>„r) alte domenii de activitate în care este necesară intervenția Guvernului, ca exponent al puterii executive în stat, în conformitate cu prevederile Constituției și actele normative care reglementează domeniile în care intervenția este necesară”,</p> <p>care cuprinde și domeniul – asigurarea șanselor egale pentru femei și bărbați.</p>
--	--	--	--

			<p>(iii) la articolul 6 – introducerea domeniului de activitate - asigurarea șanselor egale pentru femei și bărbați;</p> <p>La articolul 11 aliniatul 3 se completează cu alineatul (31) cu următorul cuprins: ”lista candidaților la funcția de ministru respectă o cotă minimă de reprezentare de 40% pentru ambele sexe”.</p>	
23.	Consiliul Național de Participare	179)	<p>Capitolul II. Competența Guvernului</p> <p>Modificarea prevederilor privind rolul Guvernului (art. 2), similare legii actuale (art.1), repetarea prevederilor legii Constituționale (art. 96), de a asigura realizarea politicii interne și externe a statului și exercită conducerea generală a administrației publice, se conduce de programul său de activitate. <u>Propunerea: proiectul de lege va specifica criteriile și modalitățile de intervenție a Guvernului în crearea și promovarea condițiilor de economie de piață și în consolidarea instituțiilor democratice – principiile de bază pentru aderarea la UE – promovarea economiei de piață funcțională / concurențială și stabilitatea instituțiilor care garantează democrația, statul de drept, drepturile omului și protecția mediului, habitatului</u></p>	<p>Proiectul noii Legi cu privire la Guvern este un act normativ cu putere de lege organică care are ca obiectiv crearea unui cadru juridic modern și coerent pentru asigurarea unei organizări eficiente și funcționări dinamice a Guvernului.</p> <p>Propunerile de stabilire a criteriilor și modalităților de intervenție a Guvernului sunt mai degrabă obiect al unui document de politici publice sau chiar al Programului de activitate al Guvernului.</p> <p>Într-adevăr, actualul Program de activitate a Guvernului prevede obiectivele generale și specifice menite să asigure o dezvoltare economică durabilă, securitatea energetică, sporească competitivitatea, etc, precum și obiective specifice menite să realizeze asocierea politică și integrarea economică în Uniunea Europeană.</p>

				<p>Proiectul de lege însă constituie un instrument juridico-politic menit să asigure funcționalitatea, eficiența și continuitatea, sustenabilitate, transparență în activitatea Guvernului oricare ar fi prioritățile acestuia.</p>
		180)	<p>Modificarea prevederilor privind principiile de activitate a Guvernului (art. 3), comparabil cu legea actuală (art. 2), conținând un set de principii universal aplicabile fără a explica semnificația acestora, fapt care face principiile date mai mult declarative decât direct aplicabile în situațiile în care există ambiguitatea normelor legii.</p> <p><u>Propunerea: se vor formula principiile călăuzitoare în activitatea Guvernului cu explicarea și semnificația clară a acestora, inclusiv consecințele pentru nerespectarea lor, cum ar fi: 1. responsabilitatea politică pentru performanță, 2. responsabilitatea ministerială, 3. neimplicarea executivului în activitatea legislativului și judiciarului, autonomiei autorităților publice locale, 4. independența funcțională a instituțiilor publice, 5. eficiența și eficacitatea activității, 6. elaborarea și evaluarea politicilor bazate pe evidențe, 7. transparența, implicării părților interesate și accesului la informație.</u></p>	<p>Definirea acestor principii în proiectul de lege comportă mai multe riscuri. În primul rând în lista principiilor din proiect se regăsesc principii generale constituționale, care se bucură de notorietate și sunt reflectate, într-o măsură mai mare sau mai mică, practic în majoritatea normelor juridice conținute proiect.</p> <p>În al doilea rând definirea principiilor respective pentru scopurile deși generale, dar totuși înguste (grație obiectului de reglementare a proiectului) ar putea restrânge acțiunea acestor principii în anumite situații juridice concrete și ar putea crea anumite confuzii privind înțelesul generic al acestor principii în raport cu caracterul îngust pe care l-ar avea conform eventualei definiri în textul proiectului.</p> <p>În al treilea rând, reglementarea în proiect a definițiilor principiilor ar rigidiza aplicabilitatea acestora în eventuale situații ce ar necesita interpretarea normelor incluse în proiect. Din contra enumerarea simplă a principiilor conferă o flexibilitate aplicabilității acestora.</p> <p>În fine, definirea principiilor respective ar avea ca efect dublarea prevederilor</p>

			Constituției (ex. art. 6. Separația și colaborarea puterilor. Referitor la responsabilitatea ministerială
		181)	<p>Excluderea art. 4, similar legii actuale (art. 3) pentru că sunt prevederile declarative, neexecutorii conținând un set limitat și indicativ de domenii de politici.</p> <p>Se acceptă parțial. În primul rând acest articol nu este similar Legii actuale cu privire la Guvern. Din contra, articolul respectiv are ca obiectiv scoaterea în evidență a domeniilor critice de intervenție a Guvernului. Enumerarea domeniilor respective are ca scop definirea ariei de intervenție a Guvernului, în ansamblu, și a ministerelor în particular. Totodată, pentru a nu limita acest spectru de domenii de activitate, în final articolul a fost completat cu o nouă literă cu următorul cuprins: „alte domenii de activitate în care este necesară intervenția Guvernului, ca exponent al puterii executive în stat, în conformitate cu prevederile Constituției și actele normative care reglementează domeniile în care intervenția este necesară”.</p>
		182)	<p>Modificarea articolelor 5, 6 și 7 care conțin prevederi privind funcțiile, atribuțiile și împuternicirile Guvernului, acestea parțial se suprapun și se încadrează incomparabil în diferite categorii.</p> <p><u>Propunerea: includerea funcțiilor cheie ale Guvernului</u> <u>(1. planificarea strategică, priorităților și coordonarea strategică a instituțiilor publice,</u></p> <p>Funcția de planificare strategică este menționată la litera a), funcția de coordonare strategică este la aceeași literă, căci organizarea include în sine și activitățile de</p>

			<p>2. <u>elaborarea și coordonarea politicilor inclusiv rezolvarea incoerențelor politicilor orizontale sau sectoriale</u></p> <p>3. <u>funcțiile regulatorii privind realizarea normelor legislative parlamentare,</u></p> <p>4. <u>organizarea și reglementarea activității instituțiilor subordonate,</u></p> <p>5. <u>monitorizarea și evaluarea performanței instituționale și rezultatelor politicilor adoptate,</u></p> <p>6. <u>promovarea comunicării și consultării cu societatea),</u></p>	<p>coordonare. Or, conform DEX <i>a organiza înseamnă</i> „a face ca un grup social, o instituție etc. să funcționeze sau să acționeze organic (repartizând însărcinările și <i>coordonându-le</i> conform unui plan adecvat); a stabili și <i>a coordona mijloacele tehnice, economice, administrative</i>, astfel încât să permită executarea în condiții optime a unui proces.</p> <p>nu este o funcție, ci o atribuție care decurge din funcția de la litera a), și se conține în art. 6, în special la litera h);</p> <p>este o funcție care se conține deja de litera b) din art. 4</p> <p>decurge atât din funcția menționată la litera a) organizarea, cât și din funcția menționată la lit. b) elaborarea și aprobarea cadrului instituțional;</p> <p>este o atribuție care decurge din funcțiile menționate la literele a) și b). Această atribuție este menționată la art. 6 litera l).</p> <p>Acesta este un principiu de activitate al Guvernului, menționat la art.3 litera j)), Întreaga activitate a Guvernului trebuie să aibă un caracter transparent, transparența incluzând și comunicarea și consultarea societății.</p>
--	--	--	---	---

		<u>excluderea atribuțiilor și împuternicirilor Guvernului ca fiind prevederi repetitive.</u>	Atribuțiile și împuternicirile sau prerogativele în ansamblul lor formează competența administrativă a Guvernului care îi permite să-și realizeze funcțiile de putere executive. Atribuțiile și respectiv, împuternicirile vin să detalieze și să stabilească exact modul cum funcțiile definite la art. 5 urmează să fie realizate.
	183)	<u>La articolul 5 este necesară introducerea atribuției cu privire la asigurarea integrării principiului egalității de șanse între femei și bărbați în actele normative și documentele de politici; la articolul 6 – introducerea domeniului de activitate - asigurarea șanselor egale pentru femei și bărbați; La articolul 11 aliniatul 3 se completează cu alineatul (31) cu următorul cuprins: ”lista candidaților la funcția de miniștri respectă o cotă minimă de reprezentare de 40% pentru ambele sexe”</u>	Se acceptă în principiu. Articolul a fost completat cu o literă nouă cu următorul cuprins: „alte domenii de activitate în care este necesară intervenția Guvernului, ca exponent al puterii executive în stat, în conformitate cu prevederile Constituției și actele normative care reglementează domeniile în care intervenția este necesară”
	184)	Modificarea articolului 8 privind competențele Guvernului al cărui mandat este încetat (elaborarea art. 103 al Constituției) prin specificarea doar a funcțiilor de: 4. organizarea activității instituțiilor subordonate, 5. monitorizarea și evaluarea performanței instituționale, 6. promovarea comunicării.	Nu se acceptă. Articolul este expus reieșind din interpretările și aprecierile Curții Constituționale date în Hotărârea sa nr. 7 din 18.05.2013.
	185)	<i>Capitolul IV. Statutul membrilor Guvernului</i> Excluderea conținutului art. 21 cu referire la atribuțiile membrilor Guvernului pentru că se suprapun cu art. 22, 24 și 26. Propunere: art.21 va fi substituit cu conținutul privind implementarea principiului de <u>responsabilitate ministerială care include: i) deplină responsabilitate pentru domeniul de politici delegat, ii) asumarea responsabilității depline pentru lipsa performanței de politici și instituțională prin declararea demisiei, iii) promovarea integrității și prevenirii</u>	Nu se acceptă. Articolul 21 enumeră generic atribuțiile membrilor Guvernului reieșind din activitatea acestora în cadrul Guvernului ca un tot întreg în contextul asigurării respectării principiului colegialității în procesul decizional

			<u>fenomenului corupțional în domeniu asumat, iar în cazul contrar declararea demisiei, iv) autonomia și împuternicirea domeniului pentru promovarea programului de guvernare în acest domeniu cu condiția corelării cu politicile verticale și coordonării cu alte politici orizontale.</u>	
		186)	Excluderea art. 24, 25 cu referire la prim-viceprim-ministru, vice-prim-ministru pentru că acestea creează și impun ierarhia birocratică și administrativă a activității de responsabilitate ministerială și politică.	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Pentru administrația publică este axiomatică ierarhia. Puterea executivă acționează bazându-se pe principiile dreptului administrativ și administrației publice, unde raporturile au un caracter de subordonare, iar construcția sistemului administrației publice centrale este piramidală, axată pe ierarhia instituțională. În același context menționăm că administrația publică este organizată într-un sistem unic și nici un minister sau altă autoritate administrativă centrală, sau structură organizațională din sfera lor de competență nu poate să se afle în afara acestui sistem.</p>
		187)	<p><i>Capitolul V. Organizarea activității Guvernului</i></p> <p>Modificarea art.29 cu privire la caracterul public al ședințelor astfel încât alin. 2 va prevde publicarea pe pagina web a Guvernului cu cel puțin 72 de ore în timpul zilelor lucrătoare a chestiunilor (hotărârilor) de pe ordinea de zi a Guvernului cu caracter de: i) regulator cu impact asupra societății, ii) implicații financiare, iii) organizării și conducerii instituțiilor subordonate și - cu cel puțin 48 de ore din timpul zilelelor de lucru a întregii ordini de zi.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Termenul de 24 ore a fost modificat în 48.</p> <p>De asemenea, titlul și alineatul (1) al acestui articol a fost expus într-o redacție nouă, după cum urmează:</p> <p>„Pentru asigurarea transparenței în procesul decizional, Prim-ministrul poate decide transmiterea în direct a ședințelor Guvernului pe pagina web oficială a acestuia, exceptând examinarea chestiunilor ce conțin secret de stat. Prim-ministrul poate sista</p>

			transmisiunea în direct a ședinței Guvernului sau a unei părți a acesteia, dacă consideră că transmisiunea în direct poate vicia procesul de adoptate a unor anumite decizii în chestiuni importante pentru interesul public.”
	188)	<p>Modificarea art.29 cu referire la caracterul închis al ședinței sau unei părți ai acesteia, astfel încât, decizia respectivă să fie luată de majoritatea membrilor Guvernului cu explicarea motivației respective.</p>	<p>Se acceptă în principiu. Propoziția a doua din alineatul (1) a fost expusă în următoarea redacție: „Prim-ministrul poate sista transmisiunea în direct a ședinței Guvernului sau a unei părți a acesteia, dacă consideră că transmisiunea în direct poate vicia procesul de adoptate a unor anumite decizii în chestiuni importante pentru interesul public.”</p>
	189)	<p><i>Capitolul V. Organizarea activității Guvernului.</i> <i>Secțiunea 2 Organele permanente de lucru ale Guvernului</i> Conceptul acestei secțiuni <u>trebuie regândit având la bază următoarele propuneri:</u> Instituirea a 3 structuri organizatorice: Cabinetul (de Miniștri) – compus din miniștrii ca organul suprem politic, Consiliul (de Miniștri) – compus din miniștrii, șefii de agenții guvernamentale și secretarii de stat, Consiliul (secretarilor de stat) – compus din secretarii de stat ai ministerelor. Structura Prezidiului va fi eliminată pentru că se suprapune cu Cabinetul de Miniștri, după cum este descris mai jos.</p>	<p>Se acceptă parțial. Prezidiumul Guvernului a fost exclus din proiect. În proiectul Legii sunt menționate doar organele principale de lucru ale guvernului. În Regulamentul de activitate al guvernului care de asemenea urmează a fi ajustat, va fi examinată oportunitatea instituirii unor organe de lucru din perspectiva eficientizării activității și nu a birocratizării Guvernului.</p>
	190)	<p>Delimitarea clară a atribuțiilor prin delegarea acestora din partea Guvernului către structurile date, astfel încât Cabinetul este responsabil de funcțiile politice, adoptarea politicilor, numirea conducătorilor agențiilor guvernamentale și altor desemnări în funcții. Consiliului secretarilor de stat îi vor fi delegate funcțiile</p>	<p>Se acceptă de principiu. (vedeți comentariul de mai sus)</p>

		<p>operaționale, de monitorizare, coordonării implementării politicilor, programelor de activitate, preavizarea hotărârilor cu caracter de reglementare, asigurarea funcționalității diverselor comisii interministeriale, etc. Consiliul secretarilor de stat facilitează concentrarea eforturilor Cabinetului asupra chestiunilor principiale și importante. În final, Consiliului de Miniștri îi vor fi delegate funcțiile de adoptare a deciziilor complexe de lungă durată. Votul în cadrul Consiliului de Miniștri se va lua cu dublă majoritate a miniștrilor și a secretarilor de stat.</p>	
	191)	<p>Modificarea art. 32 cu referire la atribuțiile Cancelariei de stat, astfel încât aceasta va avea următoarele funcții de bază:</p> <p>Sprijinul direct al Cabinetului și premierului în promovarea politicilor din perspectiva procesului politic,</p> <p>Analiza strategică, estimarea strategică, de impact, economică și financiară, inclusiv scenarii, și de sincronizare a politicilor,</p> <p>Sprijinul metodologic ministerelor în elaborarea, evaluarea și sincronizarea politicilor și facilitarea interministerială, interdepartamentală dar și rezolvarea diferențelor apărute,</p> <p>Gestionarea strategică a resurselor umane din sectorul public,</p> <p>Evaluarea percepțiilor, organizarea sondajelor privind implementarea politicilor și comunicarea strategică privind promovarea beneficiilor politicilor;</p> <p>Sprijin pentru gestionarea situațiilor de criză și situațiilor de urgență.</p>	<p>Se acceptă în principiu.</p> <p>Redacția actuală a alineatului (1) din articolul respectiv cuprinde toate cele propuse.</p> <p>Totodată ținem să evidențiem faptul că redacția acestui articol stabilește aspecte generice ale competenței Cancelariei de Stat, funcțiile, atribuțiile și prerogativele acesteia urmând a fi detaliate în Regulamentul de activitate al Guvernului și Regulamentul de organizare și funcționare a Cancelariei de Stat.</p>
	192)	<p><i>Secțiunea 3 Planificarea și monitorizarea programului de Guvernare</i></p>	<p>Se acceptă în principiu.</p>

		<p>Conceptul acestei secțiuni <u>trebuie regândit având la bază următoarele propuneri:</u></p> <p>1) Programul de Guvernare este documentul de referință în activitatea Guvernului și nu Planul de activitate al Guvernului (în art. 34 se pune accentul pe Planul de activitate), care conține mai mult acțiuni și activități, decât rezultate tangibile de realizare a politicilor.</p> <p>2) Anual Programul de Guvernare trebuie evaluat în cadrul Consiliului de Miniștri pe baza principiului de impact ex-post sau după caz, pentru politici încă neadoptate, evaluarea ex-ante. Astfel, indicatori de rezultat vor fi indicatori de impact asupra societății și beneficiarilor acesteia. Odată ce este discutat și este aprobat de Consiliul de Miniștri, acesta este prezentat de către prim-ministru în Parlament.</p> <p>3) Programul de activitate al Guvernului este elaborat de secretarii de stat și este adoptat de către Cabinet spre executare și coordonare de către Consiliul secretarilor de stat. Elaborarea programului de activitate va fi realizat în cooperare cu APL și societatea civilă. Astfel, indicatorii de măsurare a progresului sunt indicatorii de proces, de intrare, de ieșire, cum ar fi legile, regulamentele adoptate, etc.</p> <p>4) Consiliul de Miniștri va fi responsabil de monitorizarea și de rapoartele ex-post de implementare a unor politici concrete sau a unor legi importante, inclusiv prin solicitarea rapoartele alternative de la părțile interesate. Ministerului Justiției nu îi poate fi</p>	<p>Aspectele detaliate vor fi reglementate ulterior în Regulamentul de activitate al Guvernului care urmează să substituie Regulamentul actual aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.34/2001.</p>
--	--	---	--

		delegată competența de monitorizare implementării unor legi	
	193)	<p><i>Capitolul VI. Actele Guvernului</i></p> <p>Modificarea art. 36 prin includerea unei prevederi concrete pentru realizarea caracterului transparent în adoptarea hotărârilor Guvernului anume:</p> <p>1) Publicarea pe pagina web a Cancelariei de stat a listei și actelor relevante a tuturor proiectelor de hotărâri de Guvern care sunt remise spre aprobare Guvernului,</p> <p>2) Elaborarea unui sistem comun pentru toate ministere și agențiile (particip.gov.md este depășit funcțional) de inițiere, elaborare și adoptare a actelor normative cu identificarea unică, reflectarea procesului de consultare.</p>	<p>Se acceptă în principiu.</p> <p>Aspectele detaliate vor fi reglementate ulterior în Regulamentul de activitate al Guvernului care urmează să substituie Regulamentul actual aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.34/2001.</p>
	194)	<p><i>Capitolul VII. Raporturile Guvernului cu alte autorități publice</i></p> <p>Introducerea unui articol nou care va stabili principiile de interacțiune dintre Cabinetul, Consiliul de Miniștri și Agențiile care se află în raporturile instituționale de subordonare (CNAM, CNAS, etc), bazate pe principii de respect față de autonomia instituțională și operațională și responsabilitatea de implementare a politicii.</p>	<p>Se acceptă în principiu spre examinare în contextul comentariilor anterioare.</p>

**Director al Centrului
de Implementare a Reformelor**

 Iurie CIOCAN
08.06.17